

Key to Greek Prose Composition

M. A. NORTH, M.A.
Late Assistant Master at Clifton College

AND

THE REV. A. E. HILLARD, D.D.
Late High Master of St. Paul's School

KEY TO GREEK PROSE COMPOSITION

Exercise 1 [A].

1. οἱ Ἕλληνες αἰὲν ἀνδρεῖοί εἰσιν.
2. ἡ Ἑλλὰς ἐλευθέρα ἦν πάλαι.
3. οἱ ἀνδρεῖοι τιμῶνται.
4. ἡ ἐλπίς δίδωσι τὴν ἀνδρείαν τοῖς ἀνθρώποις.
5. τὸ ἀληθὲς πολλάκις δεινὸν ἐστίν.
6. τὸ λέγειν χαλεπὸν ἐστὶν ἐμοί.
7. αἰσχρὸν νομίζει τὸ ψεύδεσθαι.
8. ὁ πλούσιος πολλοὺς φίλους ἔχει.
9. ὁ ἀνδρεῖος νικᾷ τὰ χαλεπά.
10. τὸ νικᾶν πολλοὺς βλάπτει.
11. οἱ νῦν ἀνδρειότεροί εἰσιν.
12. οἱ ἐνθάδε οὐ πείθονται μοι.

Exercise 2 [B].

1. οἱ σοφοὶ τιμῶσι τὴν ἀλήθειαν.
2. οἱ Ἕλληνες οὐκ ἐθέλουσι πείθεσθαι τοῖς βαρβύροις.
3. τὸ εὖ λέγειν χαλεπὸν ἐστίν.

Ex. 2.—continued.

4. αἱ νῆες ἀσφαλεῖς εἰσιν ἐν τοῖς λιμέσι.
5. ἐθέλομεν [βουλόμεθα] σῶζειν τὴν Ἑλλάδα.
6. οἱ ἀγαθοὶ θαυμάζουσι τὴν σοφίαν.
7. τῷ πεῖθεσθαι τοῖς σοφοῖς [αὐτοῖ] σοφοὶ γιγνόμεθα.
8. τῷ νικᾶν ἐλεύθεροι γιγνόμεθα.
9. οἱ ἐλεύθεροι οὐ θαυμάζουσι τὴν δουλείαν.
10. οἱ πάλαι ἐθαύμαζον τὴν σοφίαν.
11. οἱ ἐνθάδε οὐ τιμῶσι τὴν ἀνδρείαν.

Exercise 3 [A].

1. οἱ τῶν Ἀθηναίων στρατιῶται ἀπέθανον ἀνδρείως
2. οἱ πάλαι ἐτίμων τοὺς εὖ λέγοντας.
3. τὸ ἐν τῇ πόλει στράτευμα οὐκ ἤθελε μάχεσθαι.
4. οἱ φυγόντες ἦλθον πρὸς τὴν πόλιν.
5. οἱ τοῦτο εἰπόντες ἐψεύδοντο.
6. οἱ ἐν ταῖς ὁδοῖς ἐστηκότες ἐξέφυγον.
7. ὁ κῆρυξ μεγάλην εἶχε τὴν φωνήν.
8. πολλοὶ τῶν ἀρίστων Ἀθηναίων ἀπώλοντο
9. ἀπώλεσαν τὰ τεῖχη τὰ ἄρτι πεποιημένα.
10. ἐξέφερον τοὺς νοσοῦντας εἰς τὰς ὁδοὺς.
11. αἱ γυναῖκες ἔχουσι τὰς χεῖρας χαριέσσας.
12. ἀπέπεμψαν τοὺς Ἀθηναίους τοὺς ἐν τῷ στρατευ-
ματι [ὄντας].

Exercise 4 [B].

1. αἰ τιμῶμεν τοὺς εὖ λέγοντας.
 2. οἱ ὑπὲρ τῆς πόλεως τεθνηκότες ἄξιοί εἰσι τῆς τιμῆς.
 3. αἱ νῆες αἱ ἐν τῷ λιμένι εἰσὶν ἀσφαλεῖς.
 4. οἱ Ἕλληνες οὐ πείσονται τοῖς τοῦ βασιλέως στρατιώταις.
 5. οἱ ἐκ τῆς πόλεως φυγόντες οὐκ εἰσιν ἀνδρεῖοι.
 6. ἡ ἐλπίς δίδωσι τὴν ἀνδρείαν τοῖς ὑπὲρ τῆς πόλεως μαχομένοις.
 7. οἱ λέοντες ἔχουσι τοὺς ὀδόντας ὀξεῖς.
 8. οἱ τῶν σοφῶν πατέρων υἱοὶ οὐκ αἰεὶ εἰσι σοφοί.
 9. οἱ ἀγαθοὶ πολῖται διδόασιν τὰ χρήματα ταῖς τῶν ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀποθανόντων γυναιξί.
 10. ὁ στρατηγὸς ᾧ πειθόμεθ' ἔστιν ἀνδρεῖος.
 11. τιμῶμεν τοὺς τὴν Ἑλλάδα ἐλευθερώσαντας.
-

Exercise 5 [A].

1. οἱ νῦν τιμῶσι τοὺς πάλαι ἥρωας.
2. οἱ πλούσιοι διδόασιν τὰ χρήματα τοῖς πένησι.
3. τὸ ἀληθὲς οὐκ αἰεὶ ῥαδίον ἔστι τοῖς εὖ λέγουσιν.
4. αἱ τῶν πολιτῶν γυναῖκες οὐκ ἐτίμων τοὺς ἐκ τῆς μάχης φυγόντας.
5. οἱ τῶν Ἑλλήνων ἡγεμόνες διέφθειραν τὰ τῆς πόλεως τείχη.

Ex. 5.—continued.

6. οἱ στρατιῶται οἱ πρὸς τὴν πόλιν ἐκφυγόντες νῦν ἀσφαλεῖς εἰσιν.
7. οἱ πολῖται ἤθελον [ἐβούλonto] διαφθεῖραι τὰς ναῦς τὰς εἰς τὸν λιμένα ἐλθούσας.
8. οἱ ἀνδρείως ὑπὲρ τῆς πατρίδος μαχόμενοι ἄξιοί εἰσι τῆς μεγίστης τιμῆς.
9. οἱ στρατιῶται σφύζονται τῷ ἀνδρείως μάχεσθαι μᾶλλον ἢ τῷ φεύγειν.
10. τιμῶμεν τοὺς ῥήτορας τοὺς βουλομένους τὴν Ἑλλάδα σφύζειν.

Exercise 6 [B].

1. οἱ ἄριστα μαχόμενοι νικήσουσιν.
2. ἐνίκησαν τοὺς ἀνδρειότερον μαχομένους.
3. ἰσχυρότερα ἐποίησαν τὰ τῆς πόλεως τείχη.
4. τὰ θηρία αὐτῷ ἐπέιθετο.
5. ἡ τῶν πολεμίων νίκη κατέλυσε τὴν τῶν πολιτῶν ἐλπίδα.
6. πλούσιοι ἐγένοντο τῷ ψεύδεσθαι.
7. ὁ τῶν πολεμίων στρατηγὸς ἔλυσε τοὺς στρατιώτας τοὺς ἀνδρείως μαχεσαμένους.
8. αἱ νῆες αἱ πλεύσασαι οὐδέποτε ἀφίκοντο.
9. οἱ Ἀθηναῖοι ἀπέκτειναν τὰς γυναῖκας τὰς τὴν πόλιν προδούσας.
10. κακὸν νομίζω τὸ μάχεσθαι.

Exercise 7.

1. τὰ ζῶα οὐκ αἰεὶ ἐστὶ καλά.
2. καὶ οἱ ἄνδρες καὶ αἱ γυναῖκες εἰσι μικροί.
3. τὰ δένδρα καὶ τὰ ἄνθη αὐξάνεται ἐν ταύτῃ τῇ νήσῳ.
4. οἱ δύο στρατηγοὶ ἀπέθανον ὑπὸ τῶν πολεμίων.
[Οἱ, τὸν στρατηγὸν ἀπεθανέντην εἰς.]
5. τὰ δύο στρατεύματα ἐμάχοντο.
[Οἱ, τὸν στρατεύματι ἐμαχέσθην.]
6. ὁ χρυσὸς καὶ ὁ ἄργυρος φέρονται εἰς τὴν ἀγοράν.
7. πολλὰ βέλη ἐβλήθη ὑπὸ τῶν πολεμίων.
8. δύο φίλοι ἔδοσαν μοι τὸ δῶρον.
9. τὰ τέκνα φίλα εἰσὶ τοῖς πατράσι.
10. ὁ σῖτος [οἱ, τὰ σῖτα] καὶ ὁ οἶνός ἐστι χρήσιμα τοῖς ἀνθρώποις.
11. ἔδωκα αὐτοῖς τὰ χρήματα, τὸ τοῦ βασιλέως δῶρον.
12. ὁ Νικίας καὶ ὁ Δημοσθένης, δύο ἀνδρείοι στρατιῶται, ἀπέθανον.
[Οἱ, ἀνδρείῳ στρατιώτῃ ἀπεθανέντην.]
13. ταῦτ' ἐστὶ τὰ δῶρα τοῦ Καλλίου τοῦ τῶν Ἀθηναίων στρατηγοῦ.

Exercise 8 [A].

1. οἱ στρατιῶται ἀπέθανον τοῖς βέλεσι.
2. οἱ πολῖται ἐδίδονσαν πολλὰ δῶρα τῷ βασιλεῖ.
3. αἱ γυναῖκες καὶ τὰ τέκνα ἐστήκασιν [ἐστᾶσιν] ἐν τῷ τείχει.

Ex. 8.—*continued.*

4. αἱ νῆες αἰὲς ἔφερον τὰ σῖτα εἰς τὸν λιμένα.
5. ἐπεὶ τὸ στράτευμα ἐνικήθη ἢ πόλις ἡρέθη.
6. πολλοὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἔστασαν ἐν τῇ ἀγορᾷ.
7. ἐπεὶ αἱ νῆες ἔπλευσαν εἰς τὸν λιμένα ἀσφαλεῖς ἦσαν.
8. αἰὲς ἐτιμῶμεν τοὺς εὖ λέγοντας.
9. οἱ Ἕλληνες πολλάκις ἐνίκων τοὺς Πέρσας.
10. ὁ Κῦρος ἀπέθανεν ὑπὸ τῶν τοῦ ἀδελφοῦ στρατιωτῶν.

Exercise 9 [B].

1. οἱ πολέμιοι διέφθειραν τὸ τῶν Ἀθηναίων στράτευμα.
2. οἱ πάλαι ἐτίμων τοὺς ἀνδρείους.
3. ἐπεὶ ὁ στρατηγὸς ἀφίκετο ἀπέθανε.
4. ἐπεὶ οἱ ναῦται ἀφίκοντο ἔμενον ἐν τῇ πόλει.
5. οἱ Ἀθηναῖοι καὶ αἱ γυναῖκες ἐστήκασιν [ἐστᾶσιν] ἐν τῇ ἀγορᾷ.
6. ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἀποτεθνήκασιν.
7. αἱ γυναῖκες καὶ τὰ τέκνα ἀπέθανον τοῖς βέλεσι.
8. οἱ πάλαι ἥρωες αἰὲς ἐμάχοντο ἀνδρείως.
9. αἱ νῆες ἔμενον πᾶσαν τὴν ἡμέραν ἐν τῷ λιμένι.
10. ἐτιμῶμεν τοὺς ἀνδρείως μαχομένους.

Exercice 10 [A].

1. οἱ πολέμιοι ἐπέθεντο αὐτοῖς πορευομένοις.
 2. ἀεὶ προσβαλλόμενοι οἱ πολῖται ἠπόρουν.
 3. οὐκ ἤθελον πορεύεσθαι.
 4. ὁ στρατηγὸς ἐκέλευσεν αὐτοὺς προσβάλλειν, ἀλλ' οὐκ ἐπείθοντο.
 5. στρατόπεδον ποιήσαντες ἐδέχοντο τοὺς πολεμίους.
 6. ἀπέθανε διαβαίνων τὸν ποταμόν.
 7. ταῦτα ἀκούσαντες ἔφυγον.
 8. πολλάκις ἑωρῶντο εἰς τὴν πόλιν εἰσιόντες.
 9. οἱ ἐρωτηθέντες ἀπεκρίναντο.
 10. ἀφικόμενοι πρὸς τὸ ἄστυ κατελήφθησαν.
-

Exercise 11 [B].

1. αἱ νῆες αἱ ἀφικόμεναι διεφθάρησαν.
2. οἱ πολέμιοι ἐπέθεντο τοῖς στρατιώταις πορευομένοις.
3. οἱ στρατιῶται ἀεὶ ἀνδρείως ἐμάχοντο οὐδὲ ἐνίκηθησάν ποτε.
4. οἱ πολέμιοι διέφθειραν τὰς ναῦς τὰς ἐκ τοῦ λιμένος ἐκπλευσάσας.
5. τὸ στράτευμα πρὸς τὰ τῆς πόλεως τεῖχος ἔλθον ἐστρατοπεδεύσατο.
6. ἡ πόλις διεφθείρετο καὶ οἱ πολῖται ἔφευγον.
7. οἱ Ἕλληνες ἐνίκησαν μέγα στράτευμα τῶν Περσῶν.

Ex. 11—continued.

8. οἱ Ἕλληνες πολλάκις ἐμάχοντο ἀνδρείως τοῖς Πέρσαις καὶ αὐτοὺς ἐνίκων.
 9. πολλαὶ νῆες ἔαλωσαν ἐκ τοῦ λιμένος ἐρχόμεναι.
 10. νικήσαντες τοὺς πολεμίους οἱ στρατιῶται ἐπορεύοντο πρὸς τὴν πόλιν.
-

Exercise 12 [A].

1. ἐσώσαντο τὰς [τε] γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα.
 2. ἀπέδοντο τὸν τοῦ Δημοσθένους οἶκον.
 3. [ὁ] Ἀλκιβιάδης ἐφέρετο πολλὰ ἄθλα.
 4. ἔπαυσαν τὴν μάχην.
 5. [ὁ] Σωκράτης ἐδίδασκε τοὺς τῶν Ἀθηναίων υἱούς.
 6. ὁ ἥλιος ἐφάνη.
 7. ἀπέδειξε τὸ δῶρον τῷ πατρί.
 8. ἐπαύσαντο τῆς μάχης.
 9. οἱ Ἀθηναῖοι ἀνδρείως ἡμύνοντο τοὺς Πέρσας.
 10. ἐλύσαντο τοὺς πολίτας τοὺς αἰρεθέντας [ἀλόντας].
 11. εἵλοντο τὸν Νικίαν στρατηγόν.
-

Exercise 13 [B].

1. ὁ χειμὼν ταχέως ἔπαυσε τὴν μάχην.
2. οἱ ναῦται ἀπέδοντο τοὺς ἰχθύς τοῖς πολίταις.
3. λυσόμεθα τοὺς τοῦ στρατηγοῦ υἱούς.
4. ἀμυνόμεθα τῇ πόλει τοὺς πολεμίους.
5. πολλὰ ἄθλα φέρει ἐν τοῖς ἀγῶσι.

Ex. 13—continued.

6. ταῦτα τὰ δῶρα κάλλιστά ἐμοι φαίνεται.
 7. φανούμεν [δείξομεν] τοῦτο τοῖς πολίταις.
 8. παύσομεθα ἤδη τοῦ πολέμου.
 9. ἀνδρείως ἡμύνοντο τοὺς πολεμίους.
 10. ἐσφζόμην τὰ χρήματα.
 11. ἀπέδωκα τὰ χρήματα τῷ κριτῇ.
 12. τοὺς ἀρίστους εἵλοντο ἡγεμόνας.
-

Exercise 14 [A].

1. οἱ στρατιῶται εἵλοντο τὸν Νικίαν στρατηγόν.
 2. αἱ βίβλοι ἡρέθησαν ὑπὸ τῶν τέκνων.
 3. ἡ μάχη ἐπαύθη ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ.
 4. πολλάκις νικηθέντες ἐπαύσαντο τοῦ πολέμου.
 5. ταῦτα ἠκούσθη ὑπὸ τῶν πολιτῶν.
 6. οἱ ἀπολόμενοι ἐτάφησαν.
 7. ὁ στρατὸς ἐσώθη ὑπὸ τοῦ Καλλίου.
 8. οἱ ἡμῖν ἐπιθέμενοι ἐάλωσαν.
 9. ὤφθησαν ὑπὸ τῶν πολεμίων διαβαίνοντες τὸν ποταμόν.
 10. τὰ δῶρα ἀπεδόθη τοῖς τέκνοις.
-

Exercise 15 [B].

1. ἀποπλεύσαντες οἱ Ἀθηναῖοι ἐσώθησαν.
2. ἡ μάχη ἐπαύθη χειμῶνι.
3. οἱ Ἀθηναῖοι ἐλύθησαν καὶ ἐλύσαντο τοὺς δούλους.

Ex. 15 - continued.

4. τὰ τεῖχη ἤρέθη.
5. ἐκελεύσθησαν προσβάλλειν τοῖς πολεμίοις.
6. ἐπιθέμενοι τοῖς πολεμίοις ἐνίκηθησαν.
7. ὁ στρατὸς ἠϋξήθη εἰς τὴν χώραν εἰσιών.
8. οἱ πεμφθέντες ἄγγελοι [οἱ, οἱ ἄγγελοι οἱ πεμφθέντες]
ἐκομίσαντο πολὺν τὸν σῖτον.
9. ἡ πόλις διεφθάρη καὶ οἱ πολῖται ἀπώλοντο.
10. ἐπαύσαντο τοῦ μάχεσθαι.

Exercise 16 [A].

1. τὸ στρατόπεδον πανστρατία ἐπολιορκήθη ὑπὸ τῶν πολεμίων.
2. ἀπέκτειναν αὐτὸν λίθοις ἐπεὶ ἤδη ἐτραυματίσθη
[οἱ, ἤδη τραυματισθέντα, τετρωμένον].
3. ὑπὸ τίνος ἀνεώχθησαν αἱ πύλαι ;
4. ἐνίκησε τοὺς Ἀθηναίους τῇ τέχνῃ.
5. ἐκελεύσθησαν ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ διαβαίνειν τὸν ποταμόν.
6. διέβησαν τὸν ποταμὸν τῇ γεφύρᾳ.
7. ἄγγελοι ὑπὸ τοῦ βασιλέως πεμφθέντες προὔδοσαι
τὴν πόλιν.
8. πολλοῖς χρήμασιν ἐλύσατο τὸν πατέρα.
9. ἔσωσαν τοὺς πολίτας ταῖς ναυσίν.
10. ἡ χώρα διαφθείρεται ὑπὸ τῶν Περσῶν.

Exercise 17 [B].

1. ὁ τῶν Περσῶν μέγας στρατὸς ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐνικήθη.
 2. οἱ παῖδες λίθοις ἔβαλλον τὸν ῥήτορα.
 3. ὁ προδότης ἀπέθανε [τοῖς] λίθοις [τοῖς] ὑπὸ τῶν πολιτῶν βληθεῖσιν.
 4. πολλοὶ τῶν στρατιωτῶν ἐτραυματίσθησαν τοῖς τοξεύμασιν.
 5. οἱ Ἀθηναῖοι ὑπὸ τῶν πολεμίων ἀλόντες ἀπέθανον.
 6. πολλάκις νικηθέντες ἐπαύσαντο τοῦ πολέμου.
 7. οἱ ἀνδρειότατοι τῶν στρατιωτῶν ἀπέθανον τοῖς τῶν πολεμίων βέλεσιν.
 8. οἱ τὰ ἄθλα ἐν τοῖς ἀγῶσι φερόμενοι τιμῶνται ὑπὸ τῶν πολιτῶν.
 9. οἱ Ἀθηναῖοι ἐβούλοντο λύεσθαι τοὺς στρατιώτας τοὺς ὑπὸ τῶν πολεμίων ληφθέντας.
 10. ἡ γέφυρα τῷ χεიმῶνι ἐλύθη.
-

Exercise 18 [A].

1. αἱ νῆες ἔπλευσαν Ἀθήνηθεν πρὸς τὸν Ἑλλήσποντον [οὐ, ἐπὶ τοῦ Ἑλλήσποντου].
2. οἱ στρατιῶται οἱ ὑπὸ τῶν πολεμίων ἀλόντες οἴκαδε ἐπέμφθησαν.
3. οἱ ἐν τοῖς τείχεσι στρατιῶται ἀπέθανον τοῖς τοξεύμασι.

Ex. 18.—*continued.*

4. ἄγγελοι ἐπέμφθησαν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ὡς τὸν βασιλέα.
5. οἱ ἄγγελοι οἱ ἐκ τῶν Θηβῶν ἐλθόντες ἡγγειλαν ταῦτα τοῖς Λακεδαιμονίοις.
6. οἱ οἴκοι μείναντες εἶδον τοὺς στρατιώτας τοὺς ἀπὸ τῆς νήσου ἀφικομένους.
7. οἱ ἀμφὶ τὸν στρατηγὸν ἀπέθανον ὑπὸ τῶν προδοτῶν.
8. αἱ νῆες ἀφίκοντο εἰς τὰς Ἀθήνας πολλὰ δῶρα φέρουσαι παρὰ τοῦ βασιλέως.
9. τὸ στράτευμα τὸ ἐπὶ τὴν πόλιν πορευόμενον ἀπωλετο μεγάλῳ χειμῶνι.
10. οἱ στρατιῶται οἱ Μαραθῶνι ἀποθανόντες πολὺ ἐτιμῶντο ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων.

Exercise 19 [B].

1. οἱ προδότες οἱ παρὰ τοῦ βασιλέως ἐλθόντες ἀπέθανον ἐν ταῖς Ἀθήναις [Ἀθήνησιν].
2. οἱ ἀπὸ τῆς πόλεως πλεύσαντες ἀφίκοντο εἰς τὴν ἡπειρον ἀσφαλεῖς.
3. στράτευμα ἐπέμφθη ἀπὸ Πλαταιῶν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους Μαραθῶνι ὄντας.
4. πολλοὶ Ἕλληνες ἐπορεύθησαν μετὰ Κύρου ἀπὸ Σάρδεων ἐπὶ βασιλέα.
5. οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀπέκτειναν τὸν ἄγγελον τὸν παρὰ βασιλέως ἐς Σπάρτην πεμφθέντα.
6. οἱ πολέμιοι προσέβαλλον τοῖς στρατιώταις οἵκαδε πορευομένοις.

Ex. 19 —continued.

7. αἱ νῆες αἱ ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ὑπὸ τῶν Περσῶν πεμφθεῖσαι διεφθάρησαν.
8. τὰ χρήματα Ἀθήναζε ἐπέμφθη ἀπὸ τῶν νήσων.
9. ὁ δοῦλος ἐπέμφθη ἐκ τῆς Σπάρτης πρὸς τοὺς Θηβαίους.
10. οἱ ἐκ τῆς ἡπείρου πρὸς τὴν νῆσον ἐλθόντες ἀπέθανον ὑπὸ προδοτῶν.
11. αἱ νῆες ἔπλεον πρὸς τὴν Ἑλλάδα [ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος].

Exercise 20 [A].

1. πᾶσαν τὴν νύκτα ἡυλισμένοι ἄμ' ἡμέρα [ἅμα τῇ ἔφ] ἦραν [ἀφωρμήθησαν].
2. νυκτὸς καθεύδων ἀπέθανε.
3. ὁ στρατὸς νυκτὸς ἀφορμηθεὶς πρὸς τὴν πόλιν ἀφίκετο πρὸ τῆς ἔω [ἡμέρας].
4. [τῆς] ἡμέρας τὸ στράτευμα ἐνενήκοντα [καὶ] πέντε στάδια ἐπορεύθη.
5. τῇ τετάρτῃ καὶ δεκάτῃ ἡμέρᾳ τὸ στράτευμα πρὸς τὴν πόλιν ἐστρατοπεδεύσατο.
6. διέβησαν ποταμὸν ἑκατὸν καὶ πέντε ποδῶν τὸ εὖρος.
7. τῇ δευτέρᾳ ἡμέρᾳ δώδεκα παρασάγγας ἔδραμεν.
8. τὸ στρατόπεδον πολλὰ στάδια ἀπεῖχε τῆς πόλεως.
9. οἱ Ἕλληνες πρωτὶ ἄραντες ὁψὲ [τῆς ἡμέρας] εἰς τὸ στρατόπεδον ἀφίκοντο πᾶσαν τὴν ἡμέραν πορευθέντες.

Ex. 20—continued.

10. [τοῦ] χειμῶνος τὰ στρατεύματα μακρὸν χρόνον
ἐστρατοπεδέετο [οἱ -οντο].
11. τρεῖς τοῦ ἐνιαυτοῦ αὐτοὺς ἐωρῶμεν.
12. ἔφερεν αἰχμὴν δώδεκα ποδῶν τὸ μήκος.

Exercise 21 [B].

1. εἴκοσι [καὶ] πέντε στάδια πορευθέντες πᾶσαν τὴν
νύκτα πρὸς τῷ ποταμῷ ἔμενον.
2. τῇ τετάρτῃ καὶ δεκάτῃ ἡμέρᾳ πρὸς τὰς Σάρδεις
ἀφίκοντο.
3. ἄμ' ἕω ἐκ τῆς Σπάρτης ἀφορμηθέντες ὅψ' ἦλθον
'Αθήναζε [εἰς τὰς 'Αθήνας] τῇ ὑστεραίᾳ [οἱ, ὅψ' ἐ
τῆς ὑστεραίας].
4. τούτου τοῦ θέρους οἱ 'Αθηναῖοι καὶ κατὰ γῆν καὶ
κατὰ θάλασσαν ἐνικήθησαν.
5. ὁ λιμὴν πέντε στάδια ἀπέχει τῆς πόλεως.
6. ἄρξας ὁκτῶ ἔτη ἀπέθανεν.
7. τῇ εἰκοστῇ ἐνάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς οἱ Πέρσαι εἰς τὰς
'Αθήνας εἰσῆλθον.
8. ἐνθάδε ἦν τείχος ἑβδομήκοντα πέντε ποδῶν τὸ
ὕψος.
9. ἦλθε νυκτὸς πρὸς τὴν ἐμὴν οἰκίαν.
10. ἄμ' ἦρι ἄλλη μάχη ἐγένετο.
11. [τοῦ] χειμῶνος ὁ πόλεμος παύεται.
12. λειμῶνα ἔχει δυοῖν σταδίων τὸ εὖρος.

Exercise 22 [A].

1. ἔδοσαν πλείω χρήματα τοῖς ναύταις ἢ τοῖς στρατιώταις.
2. οἱ Ἀθηναῖοι πλείους ναῦς ἐξέπεμψαν ἢ οἱ Λακεδαιμόνιοι.
3. τὸ κελεύειν πολλῷ ἐστὶ ῥᾶον τοῦ πείθεσθαι [οἱ, ἢ τὸ πείθεσθαι].
4. ὁ χρυσὸς πολλάκις ἐστὶ χρησιμώτερος τῆς βίας.
5. οἱ Ἀθηναῖοι πολλῷ δυνατώτεροι ἦσαν κατὰ θάλασσαν ἢ κατὰ γῆν.
6. αἱ νῆσοι πλείω χρήματα ἢ ναῦς ἔπεμψαν.
7. οἱ ἐν τῇ Σπάρτῃ ἄνδρες οὐκ ἦσαν ἀνδρειότεροι ἢ αἱ γυναῖκες [οἱ, τῶν γυναικῶν].
8. αἱ νῆες καλλίους ἦσαν ἢ αἱ νῦν [οἱ, τῶν νῦν].
9. ἡμεῖς πλείω ἄθλα φερόμεθα ἐν τοῖς ἀγῶσιν ἢ οἱ Θηβαῖοι.
10. φιλοῦμεν τὴν ἐλευθερίαν οὐδὲν ἡσσον ἢ τὸν βίον.

Exercise 23 [B].

1. οἱ Ἀθηναῖοι δεινότεροι ἦσαν τῶν Λακεδαιμονίων.
2. οἱ Ἀθηναῖοι μείζω δύναμιν εἶχον ἢ οἱ Λακεδαιμόνιοι.
3. ἡ δευτέρα ναῦς θᾶσσον ἔπλευσεν ἢ ἡ πρώτη.
4. καλλίω οἰκίαν σὺ ἔχεις ἢ ἐγώ.
5. οὐδὲν ἐφίλει μᾶλλον ἢ τὸ κλέος.

EX. 23—continued.

6. ὁ Ξενοφῶν πλείους βίβλους ἔγραψεν ἢ ὁ Θουκυ-
δίδης.
7. ῥᾶόν ἐστι [τὸ] εὖ γράφειν ἢ [τὸ] εὖ λέγειν.
8. τὸ τεῖχος πεποιήκασιν εὐρύτερον ἢ τὴν τάφρον.
9. ὁ Ἀριστείδης δικαιότερος ἦν τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ.
10. δεδώκασιν αὐτῷ κάλλιον δῶρον ἢ ἐμοί.

Exercise 24 [A].

REVISION.

1. τὸ εὖ λέγειν ῥᾶον ἦν τοῖς Ἀθηναίοις ἢ τοῖς Λακε-
δαιμονίοις.
2. πολλὰ στάδια πορευθέντες τῆς ἡμέρας τὸ στρα-
τευμα ἐστρατοπεδέυσατο πρὸς ἐσπέραν.
3. οἱ Ἕλληνες οὐκ ἐνόμιζον αἰσχρὸν τὸ ψεύδεσθαι.
4. οἱ προδότης οἱ εἰς τὴν πόλιν εἰσελθόντες ἐβάλλοντο
τοῖς λίθοις ὑπὸ τῶν πολιτῶν.
5. ἀφωρμήθησαν ἅμ' ἑφ' καὶ ἐπορεύοντο πᾶσαν τὴν
ἡμέραν.
6. ἅμα τῷ ἡρι αἱ νῆες αἱ τοῦ χειμῶνος πλεύσασαι
ἦλθον εἰς τὴν νῆσον.
7. οἱ ἄνδρες οὐκ αἰεὶ εἰσιν ἀνδριότεροι τῶν γυναικῶν.
8. πολλοὶ τῶν στρατιωτῶν ἀπέθανον τοῖς τῶν πολε-
μίων βέλεσι.
9. οἱ πολέμιοι ἐπέθεντο τῷ στρατῷ [τῷ] ἅμ' ἑφ' ἐκ τοῦ
στρατοπέδου ἀφορμηθέντι.
10. [ὁ] Κῦρος ἀπέθανε ἐπὶ τὸν ἀδελφὸν ἐπιών.

Exercise 25 [B].

REVISION.

1. οἱ Ἀθηναῖοι ἀεὶ ἐφέροντο πολλὰ ἄθλα ἐν τοῖς ἀγῶσι.
2. χίλιοι ὀπλῖται ἐκ Πλαταιῶν ἀφορμηθέντες ἐπορεύθησαν ἐπὶ τοὺς Μήδους.
3. ἐλυσάμεθα τοὺς στρατιώτας τοὺς ὑπὸ τῶν πολεμίων ληφθέντας.
4. ἐδίδαξάμην τὸν νῖδον εὖ λέγειν.
5. οἱ στρατιῶται ἤθελον πείθεσθαι τῷ στρατηγῷ οὐδὲ ἐπαύσαντο τῆς μάχης.
6. τριακόσιοι στρατιῶται ἀπέθανον νυκτὸς τοῖς τῶν βαρβάρων τοξεύμασι.
7. αἱ γυναῖκες ἐβούλοντο πείθειν τὸν στρατηγὸν παῦσαι τὴν μάχην, ἀλλ' οὐκ ἐπείθετο αὐταῖς.
8. ἡ ἀνδρεία ἀεὶ σφόδρα ἐτιμᾶτο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων τῶν πάλαι [τῶν πάλαι Ἑλλήνων].
9. τὸ ἀργύριον οὐχ ἥσσον χρήσιμόν ἐστι τοῖς νῦν ἢ τοῖς πάλαι.
10. οἱ ἐν τοῖς ἀγῶσιν ἄθλα φερόμενοι ἐνίοτε τιμῶνται μᾶλλον ἢ οἱ ὑπὲρ τῆς πατρίδος μαχόμενοι.

Exercise 26 [A].

1. οἱ ἄγγελοι οἱ πρὸς τὰς Ἀθήνας ὑπὸ βασιλέως πεμφθέντες ἀπέθανον ὑπὸ τῶν πολιτῶν.
2. πολλὰ δῶρα ἐφέρετο ναυσὶ παρὰ τῶν ἐν ταῖς νήσοις.

Ex. 26—continued.

3. τὸν χειμῶνα αἱ νῆες ἔμενον ἐν τῷ λιμένι, καὶ αἱ ἡρι ἐξέπλευσαν.
4. ὁ βασιλεὺς ἐβούλετο καταδουλοῦν τοὺς Ἑλληνας τοὺς τοῖς Μήδοις μαχεσαμένους.
5. οἱ Πλαταιῆς ὑπὸ τῶν Θηβαίων προσβαλλόμενοι ἀγγέλους εὐθὺς ἔπεμψαν πρὸς τὰς Ἀθήνας.
6. οἱ στρατιῶται οὐ πεισθέντες τῷ στρατηγῷ ἀπέθανον.
7. πολλὰ στάδια πορευθέντες εἰς τὴν πόλιν πρὸς ἐσπέραν ἀφικόμεθα.
8. οὐκ ἠθέλομεν λύεσθαι τοὺς πολίτας τοὺς τὴν πόλιν τοῖς πολεμίοις προδόντας.
9. ὁ Θεμιστοκλῆς ἀποφυγὼν ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος ὡς βασιλέα πολλὰ ἔτη παρ' αὐτῷ ἔμενεν.
10. ὁ Ἰάσων ἐξέπλευσεν ἄθλον μέγα βουλόμενος φέρεσθαι.

Exercise 27 [B].

1. ἡ τῶν πλουσίων δύναμις πολλῷ [πολὺ] μείζων ἐστὶν ἐν ταῖς Θήβαις ἢ ἐν ταῖς Ἀθήναις.
2. ἡ πόλις οὐ δυναμένη σφάζεσθαι τοῖς ὅπλοις ἐσώθη τῇ τέχνῃ ἐνὸς πολίτου.
3. αἱ Θερμοπύλαι προὔδόθησαν ὑπ' Ἐφιάλτου, πολλοῖς χρήμασι πεισθέντος.
4. οἱ λειφθέντες τῇ ὑστεραία αὐθις ἐμαχέσαντο.
5. οἱ Ἀθηναῖοι ἐλευθερώσαντες τὰς νήσους σφόδρα ἐτιμῶντο ὑπὸ πάντων τῶν Ἑλλήνων.

Ex. 27—continued.

6. [τοῦ] θέρους ἡ πόλις ἡσσόν ἐστιν ἡδεῖα ἢ [τοῦ] χειμῶνος.
7. οἱ Μῆδοι ἐκ τῶν Σάρδεων ἄραντες ἐπέθεντο τῇ Ἑλλάδι μεγάλῳ [τῷ] στρατῷ.
8. οἱ πάλαι σφόδρα ἐτίμων τοὺς τὰ ἄθλα ἐν τοῖς ἀγῶσι φερομένους.
9. οἱ τῶν Ἑλλήνων ἡγεμόνες συλληφθέντες ὑπὸ τῶν Μήδων ἀπέθανον.
10. τὸ εὖ λέγειν πολλῷ χρησιμώτερόν ἐστι τοῖς ῥήτορσιν ἢ τοῖς στρατιώταις.

Exercise 28 [A].

1. οἱ δοῦλοι ἔφερον τὸν σῖτον εἰς τὴν οἰκίαν.
2. οἱ ταῦτα εἰπόντες κατεκρίθησαν ὑπὸ τῶν κριτῶν.
3. ὑπὸ τῶν Μήδων ἀλούς ἔμενεν ἐν Σάρδεσι εἴκοσιν ἔτη.
4. ἐνίκων, ἀλλ' ἡ νύξ τὴν μάχην ἔπαυσεν.
5. μετὰ τρεῖς ἡμέρας κάτειμι οἴκαδε πολλὰ ἄθλα φέρων.
6. οἱ τότε οὐκ ἐφίλουν τὰ χρήματα μᾶλλον ἢ τὴν δόξαν.
7. ἐλήφθησαν διαβαίνοντες εὐρὺν ποταμόν.
8. πλείους ἔχω φίλους νῦν ἢ τότε [εἶχον].
9. τοῦ ἥρος αἰεὶ βούλομαι ἐν Ἀθήναις εἶναι.
10. οἱ ἄγγελοι οἱ παρὰ τοῦ βασιλέως ἐλθόντες ταῦτα ἡμῖν ἡγγειλαν.

Exercise 29 [B].

1. οὐ φιλοῦνται οἱ τὰ κακὰ ἀγγέλλοντες.
2. τὸ τοῦ Δημοσθένους στράτευμα ἐν τῷ ποταμῷ ἀπώλετο.
3. ἡ Ἑλλάς ἀπέχει τῆς Περσικῆς πολλῶν ἡμερῶν ὁδόν.
4. ἄγγελοι πρὸς Κῦρον πεμφθέντες ἤτουν τὰ χρήματα.
5. ὁ Ἀρχιμήδης ἠμύνατο τοὺς πολεμίους τῇ πόλει.
6. τῇ ἀνδρείᾳ φερόμεθα τὸ κλέος.
7. τὸ μάχεσθαι βέλτιόν ἐστι τοῦ οἴκοι μένειν [ἢ τὸ οἴκοι μένειν].
8. οἱ πένητες οὐκ ἀεὶ τοῖς πλουσίοις πείθονται.
9. ταῦτα ἀκούσας ὁ στρατηγὸς ἤγαγε ταχέως τὸν στρατὸν ἐπὶ τῶν Θηβῶν.
10. οἱ δοῦλοι ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἐλευθερωθέντες εὐθύς ἐκ τῆς νήσου ἀπήλθον.

Exercise 30.

1. ἀφικόμενοι οἱ στρατιῶται ἠϋλίσαντο ἐν τῇ ἀγορᾷ.
2. τοῦ στρατεύματος εἰς τὴν πόλιν εἰσελθόντος οἱ πολῖται ἔφυγον.
3. τοὺς ἀγγέλους ληφθέντας ἀπέκτειναν.
4. οἱ Λακεδαιμόνιοι ἡγεμονεύοντος τοῦ βασιλέως ἐνέκησαν τοὺς Ἀθηναίους.

Ex. 30—continued.

5. πολλὰς ἡμέρας πορευθέντες ἀφικόμεθα πρὸς ποταμὸν ἐνενήκοντα ποδῶν τὸ εὖρος.
6. ὁ προδότης συλληφθεὶς ἀπέθανεν.
7. οἱ πολέμιοι ἐπέθεντο ἡμῖν οἵκαδε πορευομένοις.
8. ἐπέθεντο τοῖς πολεμίοις ὀλίγοι ὄντες.
9. οὐδεὶς ἡμῶν καταφρονεῖ ὀλίγων ὄντων.
10. ἀποθανόντος τοῦ Κύρου οἱ στρατιῶται ἔφυγον.
11. κελεύσαντος αὐτοῦ ἀπέδομεν τὰ δῶρα.
12. λυσάμενοι τοὺς πολίτας οἵκαδε ἀπήλθομεν.

Exercise 31 [A].

1. τῶν ἱππέων [ἐς φυγὴν] τραπομένων τὸ στράτευμα ἀνεχώρησε.
2. τὸ στράτευμα τραπόμενον ἀπέφυγε.
3. ἑώμενοι ἀποφυγεῖν οὐκ ἔμειναν.
4. τῶν ἀγγέλων ἀφικομένων ὁ βασιλεὺς ἤδη ἀπετεθνήκει.
5. τῆς πόλεως προδοθείσης τοῖς πολεμίοις πάντες οἱ ἄνδρες ἀπέθανον.
6. τὸ στράτευμα διέβη τὸν ποταμὸν τοῦ στρατηγοῦ κελεύσαντος προχωρεῖν.
7. ὁ στρατὸς προσελθὼν πρὸς τὸν ποταμὸν διέβη εὐθύς.
8. ἐμένομεν ἐν τῇ πόλει [καίπερ] δυνάμενοι ἀπελθεῖν.
9. τῷ βασιλεῖ ἀσθενεῖ ὄντι οὐδεὶς ἤθελε πείθεσθαι.
10. οἱ Θηβαῖοι τοὺς ἀγγέλους συλληφθέντας ἀπέκτειναν.

Exercise 32 [B].

1. τῶν Ἀθηναίων προσελθόντων οἱ στρατιῶται ἀνδρειότερον ἐμάχοντο.
2. οἱ στρατιῶται κελυσθέντες ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ ἀνεχώρησαν.
3. ἡ ναὺς ἄρασα πέντε καὶ εἴκοσιν ἡμέρας ἀπῆν.
4. τῆς νεῶς ἤδη πλευσάσης ὁ Σωκράτης ἐννεακαίδεκα ἡμερῶν οὐκ ἀπέθανεν.
5. τοὺς πολίτας κατακριθέντας οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀπέκτειναν.
6. ἀναγκαζόμενοι ἀναχωρῆσαι οἱ στρατιῶται ἐτοῖμοι ἦσαν πορεύεσθαι.
7. οἱ στρατιῶται οὐδένα σῖτον ἔχοντες οὐκ ἠθελον ἐπιτίθεσθαι τοῖς πολεμίοις.
8. ὁ στρατηγὸς οὐκ ἠθελεν ἐπιτίθεσθαι τοῦ στρατεύματος οὐδένα σῖτον ἔχοντος.
9. δυνάμενος ἀποφυγεῖν ὁ Σωκράτης ἐν τῇ πόλει ἔμενεν.
10. εἰσελθόντων αὐτῶν ὁ κριτὴς πολλὰ ἤρετο τοὺς δούλους.

Exercise 33 [A].

1. αὐτὸς ὁ βασιλεὺς ἔδωκέ μοι τὸ ἀργύριον.
2. πάντες πείθονται τῷ αὐτῷ [ταύτῳ] δεσπότῃ.
3. αὐτοὶ ἔδομεν τὸ ἀργύριον τοῖς πένησι.
4. ὁ χειμὼν ἐδόκει δεινὸς αὐτοῖς τοῖς ναύταις.

Ex. 33—continued.

5. ἔδωκα αὐτοῖς τὸν αὐτὸν μισθόν.
6. νομίζω αὐτοὺς τοὺς πολίτας προδότας.
7. αὕτη ἀνδρειότερα ἦν αὐτῶν.
8. αὐτοὶ οἱ στρατιῶται ἐκ τῆς πόλεως ἔφυγον.
9. οἱ αὐτοὶ οὐκ ἀεὶ ταῦτὰ λέγουσι.
10. αὐτὸς εἶδον τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ.

Exercise 34 [B].

1. τὸ ἀληθὲς οὐκ αἰεὶ ἐστὶν ἡδύ.
2. τὸν αὐτὸν μισθὸν ἔλαβον παρ' αὐτοῦ τοῦ βασιλέως.
3. ἔπεμψα τὸ ἀργύριον αὐτῶν πρὸς τὸν βασιλέα.
4. αὐτὸς εἶπεν.
5. οἱ πλούσιοι ἔδοσαν αὐτοῖς ταῦτὰ δῶρα.
6. τίς λύσεται αὐτὸν τὸν στρατηγόν ;
7. τῇ αὐτῇ [ταύτῃ] μάχῃ ὁ στρατηγὸς ἀπέθανε.
8. ἀπέκτειναν τοὺς πολίτας αὐταῖς ταῖς γυναιξί.
9. αὐτὸς ἔπεμψα αὐτοὺς Ἀθήναζε [εἰς τὰς Ἀθήνας].
10. ὁ υἱὸς αὐτοῦ μείζω δύναμιν ἔχει τοῦ πατρός.

Exercise 35 [A].

1. αὐτὸς ὁ στρατηγὸς οὐκ ἠθέλεν ἐπιτίθεσθαι τούτῳ
τῷ στρατεύματι.
2. ἀγαθὸν μὲν τὸ ἀληθὲς, οἱ δὲ ἄνθρωποι οὐκ ἀεὶ
φιλοῦσι τὰ ἀγαθά.
3. οὗτοι οἱ δεσπότες ἔλυσαν τοὺς ἐαυτῶν δούλους.

Ex. 35—continued.

4. οἱ μὲν ἤδη ἀφιγμένοι ἦσαν οἱ δὲ ἀφωρμώντο.
5. ὁ βασιλεὺς αὐτὸς ἀπήγγειλε ταῦτα πᾶσι τοῖς πολίταις.
6. ἔδωκεν αὐτοῖς τὸν ἑαυτοῦ ἵππον.
7. οὐκ ἤθελον δέχεσθαι τὸν ἵππον αὐτοῦ.
8. οἱ Ἕλληνες τρεῖς ἐνίκησαν ἐν τῷ αὐτῷ πολέμῳ.
9. οἱ Θηβαῖοι τὴν μὲν ἑαυτῶν πόλιν ἐσώσαντο, οὐδὲ ἤθελον μάχεσθαι ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος.
10. αὐτοὶ αἰεὶ ἐβουλόμεθα ταῦτὰ εἶδωρα δέχεσθαι.
11. ἀπῆλθομεν πάντες εἰς τοὺς ἡμετέρους οἴκους.
12. οὐκ ἤθελον αὐτῷ δοῦναι τὸ ἐμὸν ξίφος.

Exercise 36 [B].

1. οἱ μὲν ἐν τῇ πόλει ἔμενον οἱ δὲ ἐξῆσαν ἐπὶ τοὺς πολεμίους.
2. αὐτοὶ ἐκόντες ἔδομεν τοῖς πένησι τὰ ἡμέτερα χρήματα.
3. ἐκεῖνοι οἱ στρατιῶται ἀξιοὶ εἰσι τῆς μεγίστης τιμῆς.
4. τὸ μὲν ξίφος τῷ στρατηγῷ ἔδωκεν τὸν δὲ ἵππον οὐκ ἤθελε δοῦναι.
5. ταῦτα ἀπήγγειλα αὐτῷ τῷ βασιλεῖ.
6. νομίζω τούτους τοὺς προδότας ἀξίους τῆς αὐτῆς ζημίας.
7. ἔδωκεν αὐτοῖς τὰς τε ναῦς καὶ τοὺς ναύτας.
8. οἱ μὲν φιλοῦσι τὸν χρυσὸν μᾶλλον ἢ τὴν τιμὴν, οἱ δὲ νομίζουσι τοῦτο αἰσχρόν.
9. ἐκὼν ἔδωκα πολλὰ χρήματα τούτοις τοῖς πένησι.

Ex. 36—continued.

10. τὸν μὲν υἱὸν οὐκ ἤθελε πέμπειν, δοῦλον δὲ ἔπεμψε.
 11. ἡμεῖς μὲν δώσομέν σοι τὸν ἡμέτερον χρυσὸν, σὺ δὲ
 πέμψεις πρὸς ἡμᾶς τὸν σῖτον.
 12. ἐκεῖνα τὰ χρήματα αὐτὸς ἔλαβον παρὰ τοῦ ἐμοῦ
 πατρός.
-

Exercise 37 [A].

ὁ μὲν τῶν Ἑλλήνων στρατὸς ἐκ τοῦ λιμένος ἐξῆλθε
 τῇ ὑστεραίᾳ· τέσσαρας δὲ ἡμέρας τούτου πλεύσαντος
 ἐπὶ τῆς Λήμνου χειμῶν γενόμενος πέντε τῶν νεῶν
 διέφθειρεν· οὐδὲ πολλοὶ τῶν ἐν ταύταις ταῖς ναυσὶν
 ὀπλιτῶν ἐσώθησαν. τῇ μέντοι ὀγδόῃ ἡμέρᾳ εἰς τὴν
 Λήμνον ἀφικόμενοι εὐθὺς ἀγγέλους ἔπεμψαν πρὸς
 πάσας τὰς πόλεις. αἱ μὲν οὖν τῶν πόλεων πειθόμεναι
 αὐτοῖς πεντακοσίους τῶν ὀπλιτῶν ἔπεμψαν εἰς τὸ τῶν
 Ἀθηναίων στρατόπεδον· αἱ δὲ ἄλλαι εἰσκομισάμεναι
 πάντα τὰ χρήματα εἰς τὰ ἄσθη ἐφύλασσον τὰ τείχη.

Exercise 38 [B].

τοὺς μὲν τῆς Μυτιλήνης πολίτας οἱ Ἀθηναῖοι
 μάλιστα ἐβούλοντο νικᾶν ὡς ἀνδρειοτάτους τε καὶ
 πλουσιωτάτους ὄντας πάντων τῶν Λεσβίων· τρεῖς δὲ
 προσβαλόντες τοῖς ταύτης τῆς πόλεως τείχεσιν οὐδὲ
 πράξαντες οὐδὲν ἀνεχώρησαν εἰς τὸν τόπον οὐ πρῶτον
 ἐστρατοπεδεύσαντο. τούτου δὲ τοῦ στρατοπέδου ἐν

Ex. 38—continued.

χωρίῳ τινὶ ὄντος οὗ ὕδωρ οὐκ ἦν καὶ τοῦ χειμῶνος ἀρχομένου οἱ στρατιῶται ἤδη δεινὰ ἔπασχον· τὰ γὰρ ἑαυτῶν ἔπιτήδεια τὰ ἐξ Ἀθηνῶν κομισθέντα ἦν ἐν ταῖς ναῦσι ταῖς τῷ χειμῶνι διαφθαρείσαις· ἐδόκει οὖν τοῖς στρατηγοῖς οἵκαδε εὐθὺς ἀπελθοῦσι τῷ ἐπιγιγνομένῳ ἡρι πάλιν ἀφορμηθῆναι.

Exercise 39 [A].

ἄμα τῷ ἡρι τὸ τῶν Θηβαίων στράτευμα πάντα τὰ σκεύη καταλιπὼν ἐπορεύθη ἐκ τοῦ στρατοπέδου. ὑπερβάντες δὲ τὰ ὄρη κατέβησαν εἰς τὸ πεδῖον οὗ οἱ πολέμιοι ἤδη αὐτοὺς προσεδέχοντο. οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ἐβούλοντο εὐθὺς ἐπιτίθεσθαι [αὐτοῖς], τῷ δὲ στρατηγῷ ἐδόκει ἀσφαλέστερον εἶναι μένειν, τῶν πολεμίων χωρίον τι ἰσχυρὸν ἐχόντων. ἐξέπεμψεν οὖν τοὺς ἱππέας, βουλόμενος πείθειν τοὺς πολεμίους μάχεσθαι, ἀλλ' αὐτὸς ἔχων τοὺς πεζοὺς ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἔμενεν. οἱ δὲ πολέμιοι ὀρώντες τοὺς ἱππέας ἐπιόντας εὐθὺς ἐξεληθόντες ἐκ τοῦ στρατοπέδου πανστρατία ἐπέθεντο τοῖς Θηβαίοις.

Exercise 40 [B].

τῶν δὲ Μήδων πρὸς Μαραθῶνα ἀφικομένων, μύριοι Ἀθηναῖοι ἐν τοῖς ὄρεσιν ἐτάχθησαν, στρατηγοῦντος τοῦ Μιλτιάδου. καὶ μελλόντων αὐτῶν τοῖς Μήδοις ἐπιθήσεσθαι, στρατὸς χιλίων πεζῶν ἀφίκετο ἐκ τῶν

Ex. 40—continued.

Πλαταιῶν, τῶν γε ἄλλων πόλεων οὐδένας στρατιώτας πεμφασῶν. οὗτοι δὲ οἱ Πλαταιῆς ἦλθον χάριν εἰδότες [ἔχοντες] τοῖς Ἀθηναίοις οἱ πάλαι αὐτοῖς ἐβοήθησαν. Ἕλληνες οὖν μύριοι καὶ χίλιοι ἐτοῖμοι ἦσαν τῷ μεγάλῳ στρατῷ τῶν Μήδων ἐπιτίθεσθαι. ἐξὸν δὲ ἐν τοῖς ὄρεσι μένειν ὁ Μιλτιάδης ἐκέλευσεν αὐτοὺς εὐθὺς ἐμπεσεῖν τοῖς Μήδοις, ἐκβαίνουσιν ἐκ τῶν νεῶν οὐδὲ προσβολὴν φοβουμένοις.

Exercise 41.

1. οἱ ἄγγελοι ἀπήγγειλαν ὅτι αἱ τῶν πολεμίων νῆες προσέρχονται [or Opt.].
2. ἀπεκρίνατο ὅτι αἱ νῆες ταχέως εἰσίσαιιν [or Opt.] εἰς τὸν λιμένα.
3. ἀγγέλλεται ὅτι οἱ πολέμοι πεφεύγασιν.
4. ἤγγειλαν ὥς τὸ στράτευμα εἰς λίμνην τινὰ κατέπεσεν.
5. ἤγγέλθη ὅτι ὁ Κῦρος τέθνηκε.
6. εἶπον ὥς ὁ στρατὸς οὐ στρατοπεδεύσεται [or Fut. Opt.] τὴν νύκτα.
7. εἰπὲ ὅτι βοηθήσω αὐτοῖς.
8. ἤγγέλθη ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι τὴν πόλιν τειχίζουσι [or Opt.].
9. ὁ Δημοσθένης εἶπεν ὅτι ὁ Φίλιππος οὐ δύναται [or Opt.] νικᾶν τοὺς Ἀθηναίους.
10. ἀπόκριναι ὅτι αὐτὸς οὐ παρέσει.

Exercise 42.

1. οἱ ἄγγελοι ἀπήγγειλαν τὰς τῶν πολεμίων ναῦς προσέρχεσθαι.
 2. ἀπεκρίνατο τὰς ναῦς ταχέως εἰς τὸν λιμένα εἰσιέναι.
 3. ἀγγέλλεται τοὺς πολεμίους πεφευγέναι.
 4. ἤγγειλαν τὸ στράτευμα εἰς λίμνην τινὰ καταπεσεῖν.
 5. ἤγγέλθη τὸν Κῦρον τεθνηκέναι.
 6. οὐκ ἔφασαν τὸν στρατὸν στρατοπεδεύσεσθαι τὴν νύκτα.
 7. φάθι ἐμὲ βοηθήσειν αὐτοῖς.
 8. ἤγγέλθη τοὺς Ἀθηναίους τὴν πόλιν τειχίζειν.
 9. ὁ Δημοσθένης οὐκ ἔφη τὸν Φίλιππον δύνασθαι νικᾶν τοὺς Ἀθηναίους.
 10. ἀπόκριναι οὐκ αὐτὸς παρέσεσθαι.
-

Exercise 43 [A].

1. ὁ ἄγγελος οὐκ ἔφη ἑωρακέναι [ιδεῖν] τὸ τῶν Μήδων στρατόπεδον.
2. ᾗσθόμην ἔλθων πρὸς τὸν τοῦ ἐμοῦ φίλου οἶκον.
3. ᾗδαι οὐδένα ἐκ τῆς οἰκίας ἐξελθόντα.
4. οἶδεν οὐκ αὐτὸς ἀλλὰ τὸν φίλον αὐτοῦ ζητούμενον.
5. οἱ κατάσκοποι ἀπήγγειλαν τοὺς πολεμίους πεφευγέναι.
6. οὗ φησι τὸν στρατὸν εὐθὺς ἀφίξεσθαι.
7. εἶδομεν τοὺς πολεμίους εὐθὺς ἡμῖν ἐπιθησομένους.

Ex. 43—continued.

8. ὑπεσχόμεν μὴ εἰς τὸ ἄστυ εἰσιέναι.
9. ὁμολόγησα αὐτὸς τοῦτο ποιῆσαι.
10. Αἰνεΐας ἤσθετο τὴν Τροίαν καιομένην.
11. νομίζω αὐτὸν τὰ ἀληθῆ εἰπεῖν.
12. δίκαιον νομίζομεν εἶναι τιμᾶν τοὺς ἐν Θερμοπύλαις πεσόντας.

Exercise 44 [B].

1. εἶδον τὴν πόλιν ἤδη καιομένην.
2. ἤδεσαν τὸν στρατηγὸν αὐτὸν παρεσόμενον.
3. οἱ Ἀθηναῖοι πάντες ἔφασκον τὸν Ἀριστείδην δικαιοτάτον εἶναι τῶν ἀνθρώπων.
4. ὁ Μιλτιάδης ὑπέσχετο χρήματα πρὸς τὰς Ἀθήνας προσοίσειν.
5. ὁμολογοῦν ἐκ τῆς μάχης ἀποφυγεῖν.
6. τίς οὐκ ἀκήκοε τὴν Ἑλλάδα ἐλευθέραν ποτὲ οὔσαν ;
7. ἤλπιζον μηδένα σφᾶς ἰδεῖν.
8. οὐκ ἔφη αὐτὸς ἀλλὰ τὴν γυναῖκα προδοῦναι τὴν πόλιν.
9. οἱ αἰχμάλωτοι οὐκ ἔφασαν ἀδικῆσαι.
10. ἐνομίζομεν ὑμᾶς ἐνθάδε εὐρήσειν.
11. ἤσθοντο τὰς πύλας ἀνεωγμένας [ἀνοιχθείσας].
12. οἱ σοφοὶ νομίζουσιν τὴν ψυχὴν ἀθάνατον εἶναι.

Exercise 45 [A].

μετὰ δὲ ταῦτα ἄγγελοι Ἀθήναζε ἦλθον ἀγγέλλοντες πάντα τὸν στρατὸν διαφθαρῆναι καὶ αὐτοὺς τοὺς στρατηγοὺς ἀποθανεῖν. πρῶτον μὲν οὐδεὶς ἐπείθετο ταῦτα εἶναι ἀληθῆ, ἀλλ' οἱ μὲν ἔφασαν τοὺς ἀγγέλους προδότας εἶναι καὶ τὸν δῆμον ἐξαπατᾶν, οἱ δὲ ἔφασκον εἶδέναι τοὺς πολεμίους νικηθέντας· τέλος δὲ ᾔσθοντο τὰ ἀγγελθέντα ἀληθῆ ὄντα. οὐ μέντοι ἀθυμοῦντες, ἐτείχιζον τὰ τῆς πόλεως τείχη· ἐνόμιζον γὰρ τοὺς Λακεδαιμονίους τὰ ἠγγελμένα ἀκούσαντας ταχέως σφίσιν ἐπιθήσεσθαι.

Exercise 46 [B].

ἠγγέλθη εἰς τὰς Ἀθήνας τοὺς Πέρσας ὑπερβάντας ἤδη τὰ ὄρη εἰς τὴν Ἀττικὴν προχωρεῖν. πολλοὶ μὲν οὖν τῶν πρώτων τῆς πόλεως ἐν τῇ βουλῇ ἀγορεύοντες τὴν μὲν πόλιν οὐκ ἔφασαν δυνήσεσθαι φυλάσσειν, δοκεῖν δὲ ἄμεινον εἰς τὴν ἀκρόπολιν καταφεύγειν. πείθοντος δὲ τοῦ Θεμιστοκλέους ἔδοξε τοῖς πολλοῖς εἰς τὰς ναῦς ἐμβαίνειν· ἠλπίζον γὰρ ἐκεῖ ἐν ἀσφαλεῖ ἔσεσθαι, νομίζοντες δὴ τὰς ναῦς τὰ ξύλινα τείχη εἶναι τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ εἰρημένα.

Exercise 47 [A].

1. τούτων γενομένων ἄμεινον ἔμοιγε δοκεῖ οὐδένα
στρατηγὸν ἢ τοῦτον ἔχειν.
2. σαφῶς αὐτοῖς εἶπον ὅτι οὐ βοηθήσω αὐτοῖς.
3. ἡ ἐμὴ οἰκία ἐστὶν ἐν ταύτῃ τῇ ὁδῷ.
4. τοὺς μὲν πολίτας ἔσωσαν τὴν δὲ πόλιν αὐτῶν
καθεῖλον.
5. οἱ Μῆδοι ἐλόντες τὰς Ἀθήνας ἐνόμιζον τελευτῆσαι
πάντα τὸν πόλεμον.
6. τοῦ στρατεύματος νενικημένου οἱ Ἀθηναῖοι κολά-
ζουσι τοὺς στρατηγούς.
7. ἐγὼ τε καὶ σὺ τὰς αὐτὰς βίβλους ἔχομεν.
8. αὐτὸς οὐ νομίζει σοφῶς πράξαι.
9. τὴν ναῦν οὐκ ἄρασαν δυνάμεθα παῦσαι.
10. τούτους αὐτοὺς νομίζω ἀξίους εἶναι τῆς τιμῆς.

Exercise 48 [B].

1. στρατηγοῦντος τοῦ Κόνωνος οἱ στρατιῶται ἐνό-
μιζον αἰεὶ δύνασθαι νικᾶν τοὺς πολεμίους.
2. ὑπεσχόμεθα τοὺς ἡμετέρους δούλους ἐλευθερώσειν.
3. αὐτὸς ὁ στρατηγὸς οὐκ ἔφη ἡμᾶς δύνασθαι τοὺς
πολεμίους νικᾶν.
4. ὑπέσχετο δώσειν μοι τὸ αὐτοῦ ξίφος.
5. ἀποθανόντων τῶν ἡγεμόνων Ξενοφῶν στρατηγὸς
ἐποιήθη.

Ex. 48—continued.

6. εἶδον ταυτας τὰς ναῦς ἐκ τοῦ αὐτοῦ λιμένος ἐλθούσας.
 7. ἡσθόμεθα αὐτοὶ ἀλωσόμενοι.
 8. αὐτὸς ὁ Θεμιστοκλῆς ἤθελε τοὺς Μήδους ὠφελεῖν.
 9. οὗτοι οἱ κατάσκοποι ἀγγέλλουσιν ὅτι οἱ πολέμιοι ὑπερβαίνουνσι τὰ ὄρη.
 10. οὐκ ἔφασαν τοὺς βαρβάρους οὐδέποτε εἰς τὴν χώραν αὐτῶν εἰσβαλεῖν.

Exercise 49.

τίς τοῦτο ἔφη ;	πῶς τοῦτο ἔπραξας ;
πόσοι παρήσαν ;	ἄρ' εἶδες αὐτόν ;
ποῖαι βίβλοι ;	ἄρ' οὐκ ἀφίκοντο ;
πόσον ἐστὶ τὸ τεῖχος ;	[βούλεσθε] ἀπίωμεν ;
ποῦ ἐστὶ τὸ ἀργύριον ;	πότερον ἀργύριον ἢ ναῦς
πόθεν ἦλθον ;	ἔπεμψαν ;
μὴ τοῦτο ποιήσω [ποιῶ] ;	ἄρα μὴ τέθνηκε ;
ποῖ εἶ ;	ποῦ ἐστὶν ὁ λιμὴν ;
τίνι πείθεσθε ;	ἄρα βούλει μένωμεν ;
ποῖ ἴω ;	τίνος ἔχεις τὰς βίβλους ;
πότε ἀφίκου ;	πῶς οὐ ταῦτα οἶδεν ;

Exercise 50 [A].

1. ἄρ' οὗτοι οἱ πολῖται ἐκόντες πείθονται τῷ βασιλεῖ ;
2. πόσαι πόλεις τῆς Ἑλλάδος τυράννους ἔχουσιν ;
3. πότε ἡγγέλθη αὐτὸν τεθνηκέναι ;

Ex. 50—continued.

4. ἄρ' αὕτη ἐστὶν ἡ χώρα ἣν βούλει ἐλευθεροῦν ;
5. ποῖον μισθὸν ὑπέσχου αὐτοῖς ;
6. ἄρ' οὐχ οὗτοί εἰσιν οἱ ἄγροί οὓς σὺ ἐπείρω ἀποδόσθαι ;
7. ποῖ πορευθῇ τὸ στράτευμα ;
8. ἄρ' ἐστρατοπεδεύσαντο οὗ [ὅπου] ποταμὸς ἦν ;
9. πότερον ἀπιέναι βούλει ἢ μένειν ἐνθάδε ;
10. πόσους βούεις ἐπεμψας πρὸς τὸ στράτευμα ;
11. πόση ἦν ἡ ναὺς ἐν ἣ ἦλθες ;
12. τί αὐτὸν ἐρωτήσω ;

Exercise 51 [B].

1. πόσαι νῆες ἐπέμφθησαν ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ;
2. αὕτη ἐστὶν ἡ ναὺς ἐν ἣ ἦλθον.
3. τίς τὸν χρυσὸν προσήνεγκε ἐκ τῆς ἡπείρου ;
4. ἄρ' ὁ ῥήτωρ ἐπειράτο τὴν πόλιν σφάζειν ;
5. ἄρ' οὐ πολλοὶ ἦσαν βόες ἐν τούτοις τοῖς λειμῶσι ;
6. ἐπειρασάμεθα σφάζειν τοὺς πολίτας ὧν αἱ οἰκίαι ἐκαίοντο.
7. ἄρα μὴ ἐκεῖσε τοὺς σοὺς παῖδας ἐπεμψας ;
8. ποῖα ἔδωκας δῶρα τούτοις τοῖς παισὶ ;
9. ποῖ ἦει ἐκεῖνος ὃ διελέγον ;
10. πότερον ἐπείρω ἄλλους σφάζειν ἢ αὐτὸς ἐκφεύγειν ;
11. πότερον τοὺς στρατιώτας νομίζεις χρησιμωτέρους εἶναι τῇ πόλει ἢ τοὺς ναύτας ;
12. ἄρα βούλει μὴ ἐρωτήσωμεν ;

Exercise 52 [A].

1. ἡρόμην εἰ παρείης.
2. ἐδίδαξέν ἔμε ὅπως [πῶς] βίβλος ποιείται.
3. εἰπέ μοι τίνι ὁδῷ ἦλθες.
4. θαυμάζω εἰ τὰς πύλας ἀνεφγμένας εὐρήσομεν.
5. οὐ δύναμαι λέγειν πότε [ὅποτε] ἀπέθανεν.
6. ἤρουντο τίνι [ᾧτινι] παραδῶσι [παραδοῖεν] τὴν πόλιν.
7. οὐκ ᾔδεσαν ὅστις σφίσιν βοηθήσοι [βοηθήσει].
8. ἠρώτησα τί ταῦτα οὐκ ἐποιήθη [ποιηθείη].
9. ἠρώτησα ὅπου μάχοντο [μάχονται].
10. εἰπόν ἔμοι ὡς εὐρύς εἴη [ἔστιν] ὁ ποταμός.
11. ἡρόμην εἰ μηδεὶς [οὐδεὶς] ἦκοι [ἦκει].

Exercise 53 [B].

1. οὗτοι οἱ παῖδες ἐροῦσιν ἡμῖν ὅποι φέρει ἡ ὁδός.
2. ἐπειρώμεθα εὐρεῖν ὅπου οἱ πολέμοι ἐστρατοπεδεύσαντο.
3. ἄρ' οἶσθα ὅστις τοῦτο εἶπεν ;
4. εἰπέ μοι πότερον οἱ πολέμοι ἐπιθήσονται ἡμῖν ἢ οὐ [μή].
5. χαλεπὸν ἦν εὐρεῖν πόσοι εἶεν οἱ πολέμοι.
6. ἐμάθομεν ὅπως οἱ τῶν Λακεδαιμονίων παῖδες παιδεύοντο.
7. οὐκ ᾔσμεν πότερον οὗτοι φίλοι εἶεν ἢ ἐχθροί.
8. εἰπέ μοι τί ἀποκρίνωμαι.
9. ἐθαυμάζομεν πῶς δύναιτο σφῆζεσθαι.

Ex. 53—continued.

10. πειρώμεθα εὐρεῖν εἰ μὴ [οὐ] ποταμός τις ἔστιν ἐνθάδε.
11. οὐ ῥαδίον ἔστιν εἰδέναι πότερον ἄμεινόν ἐστι μάχεσθαι ἢ ἀποφεύγειν.

Exercise 54 [A].

1. εἰπέ μοι ὅπως [πῶς] ταῦτα ἔμαθες.
2. οἱ κατάσκοποι εἶπον τῷ στρατηγῷ ὅποσον εἴη [ἔστι] τὸ τῶν Μήδων στρατόπεδον.
3. οὗτοι εἶπον ἡμῖν οἵτινες εἶεν [εἰσιν] ἐν τῷ οἴκῳ.
4. οὐδεὶς ἐδόκει εἰδέναι ὅπου εἴμεν.
5. ἠρωτῶμεν τί ἐποίησεν.
6. ἤρουντο ἡμᾶς εἰ ἐθέλομεν [ἐθέλομεν] σφίσι βοηθεῖν.
7. οὐ σαφῶς οἶδα πότερον τὸ στράτευμα ἀφωρμήθη ἢ ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἔμενεν.
8. θαυμάζω [διὰ] τί οὐκέτι εὐνοί εἰσιν ἡμῖν.
9. ἐμάθομεν διὰ τί οἱ Λακεδαιμόνιοι οὕτως ἰσχυροὶ ἦσαν.
10. οὐκ οἶδα ποῖ φύγω.

Exercise 55 [B].

1. ἠρόμην αὐτὸν διὰ τί ἀπέφυγε [ἀποφύγοι] πρὸς τοὺς Πέρσας.
2. οὐ δύναμαι εἰπεῖν ὅποι ἀπελήλυθεν [οἴχεται].
3. εἰπόν μοι ὁπόση εἴη [ἔστιν] ἡ πόλις καὶ ὁπόσοι πολῖται ἐνεῖεν [ἔνεισι].

Ex. 55—continued.

4. ἡρόμην ὁπόσους ἔχει [ἔχει] τοξότας.
5. ἐρώτησον αὐτὸν πότερον ἐλπίζει τὸν μισθὸν λήψεσθαι ἢ οὐ ;
6. ἐθαύμαζον ὅπως τὸν ποταμὸν τοσοῦτον ὄντα διέβησαν [διαβαῖεν].
7. ἡρόμην ὡς εὐρύς εἴη [ἐστίν] ὁ ποταμός.
8. ἐθαύμαζον ὅπως τὸ ναυτικὸν σώσωμεν [σώσαιμεν].
9. οὐκ ἤδη ὁπόσος εἴη [ἐστίν] ὁ κίνδυνος.
10. πειρώμαι γινῶναι ὅστις ἐστὶν ἐκεῖνος.
11. ἐπειρώμην γινῶναι ὁποῖος εἴη [ἐστι].

Exercise 56 [A].

τοὺς ἀγγέλους ἤκοντας ἠρώτησεν ὁ στρατηγὸς ὁποίαν χώραν εἶδον· οἱ δὲ ἀπεκρίναντο ἀγαθὴν εἶναι τὴν χώραν, ἣ ὁ καρπὸς κομίζεται ἐκ τῶν δένδρων δις τοῦ ἐνιαυτοῦ καὶ πολλοὺς ἐνεῖναι ποταμούς. καὶ ἐρωτηθέντες εἰ οἱ ἐνοικοῦντες ἡπίως ἐδέξαντο αὐτοὺς ἀπεκρίναντο διαβῆναι μὲν τὴν χώραν οὐδὲ κακὸν παθεῖν οὐδέν· τοὺς δὲ ἐνοίκους φωνῇ τινι βαρβάρῳ χρῆσθαι οὐδὲ αὐτοὶ ὅτι λέγοιεν συνιέναι. καὶ ἐρομένου τοῦ στρατηγοῦ ὁπόσος εἴη ὁ τούτου τοῦ δήμου στρατὸς οἱ ἄγγελοι οὐκ ἔφασαν ἰδεῖν στρατιώτην οὐδένα ἐν πάσῃ τῇ ὁδῷ.

Exercise 57 [B].

ἔπειτα οἱ πρέσβεις ἡγγειλαν τῷ βασιλεῖ διὰ τί ἤκουσιν. ἔφασαν γὰρ πολλὰς τῶν πόλεων βούλεσθαι αὐτονόμους εἶναι, καὶ ἤρουντο εἰ θέλοι τοῦτο ἔαν. πρὸς ταῦτα ὁ βασιλεὺς ἠρώτησε πόσαι ἤδη πόλεις ἀφεσθήκασιν· ἀκούσας δὲ ὀλίγας ἔτι θελούσας τῇ αὐτοῦ ἀρχῇ πείβεσθαι, σφόδρα δὲ ἀγανακτήσας ἤρετο διὰ τί οὐδεὶς ταῦτα πρότερον αὐτῷ ἡγγειλεν. ταχέως ἔφη, γινώσκονται ὅποσον ἔγωγε δύναμαι, τὰς γὰρ πόλεις αὐτῶν ἀπάσας καθελὼν τοὺς ἐνοικοῦντας δεῦρο δουλώσας ἄξω.

Exercise 58 [A].

τῆς δὲ νεῶς πρὸς τὴν γῆν προσελθούσης, πολλοὶ τῶν ἐνοίκων εἰς τὴν ἀκτὴν συνελθόντες ἤρουντο τοὺς ἥρωας ὁπόθεν ἤκουσι καὶ ὅτι βούλονται. οἱ δ' ἀπεκρίναντο πρὸς τὴν Κολχίδα ἵεναι ζητοῦντες τὸν χρύσειον πόκον. ἀκούσαντες δὲ ταῦτα οἱ ἔνοικοι εὐμενῶς αὐτοὺς ἐδέξαντο, καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν κατελθὼν πρὸς τὴν ἀκτὴν μετεπέμψατο πολλοὺς τε βοῦς καὶ μεγάλους ἄσκους οἶνου. τῇ μὲν οὖν ὑστεραίᾳ οἱ ἥρωες ἐξέπλευσαν· χειμῶνος δὲ μεγάλου ἐπιγενομένου οὐκ ἐδύναντο ὁρᾶν ὅποι ἴοιεν. τέλος δὲ νυκτὸς ἔτι οὔσης εἰς νῆσόν τινα ἐξέβησαν, οἱ δ' ἔνοικοι ἐπέθεντο αὐτοῖς νομίζοντες εἶναι ληστὰς, καὶ πολλοὶ ἀπέθανον. ἅμα δὲ τῇ ἔφ' οἱ ἥρωες ἔγνωσαν ἀποκτείναντες αὐτὸν τὸν βασιλέα ὃς αὐτοὺς οὕτω φιλῶς τῇ προτεραίᾳ ἐδέξατο.

Exercise 59 [B].

ἤδη Μήδεια ἤδει τὸν πατέρα οὐκ ἑάσοντά ποτε αὐτὴν οἴκαδε κατιέναι· οὐ γὰρ μόνον ἐξηπάτησεν αὐτὸν ἀλλὰ καὶ τῷ ξένῳ ἀπέδειξεν ὅπως δύναίτο κλέψαι τὸν χρύσουν πόκον. ἔφυγεν οὖν μετ' Ἰάσονος εἰς τὴν τῶν Ἑλλήνων ναῦν, μόνον τὸν ἀδελφὸν μεθ' ἑαυτῆς ἄγουσα ἔτι νέον ὄντα. ἀλλὰ τῆς νεῶς οὐπω μιᾶς ἡμέρας ὁδὸν πλευσάσης ἄλλην ναῦν ἤσθοντο θάσσω οὔσαν ἢ τὴν ἑαυτῶν καὶ διώκουσαν αὐτούς· ταύτης δὲ προσερχομένης ὁ μὲν Ἰάσων ἠπόρει τί ποιήσῃ· ἡ δὲ Μήδεια τὸν ἀδελφὸν αὐτῇ ἀποκτείνασα τὰ μέλη αὐτοῦ εἰς τὴν θύλασσαν ἔβριψεν, ἐλπίζουσα οὕτως τοὺς διώκοντας κωλύσειν [ὡς οὕτως . . . κωλύσουσα].

Exercise 60.

1. ἐδέοντο σίτου.
2. κατέγωνσαν αὐτοῦ τὴν κακίαν.
3. ἠτιάσαντο αὐτὸν τῆς κακίας.
4. οὐκ ἔφασαν ἀκούσεσθαι αὐτοῦ ἄδοντος
5. ἔφασαν ψόφον ἀκοῦσαι.
6. μέμνησθε τῶν ὑπὸ τῶν προγόνων πεπραγμένων.
7. ἤρουντο ὅποσα στάδια Μαραθῶν τῶν Ἀθηνῶν ἀπέχουσι.
8. ἔπαυσαν τοὺς Θηβαίους τῆς μάχης.

Ex. 60—continued.

9. ἀπήλλαξαν τοὺς ἵππεας τῶν ὀπλιτῶν.
 10. ἐπελάθοντο τῶν ὑπὸ τοῦ πατρὸς εἰρημένων.
 11. οἱ κριταὶ κατέγνωσαν τοῦ προδότου θάνατον.
 12. ἄρ' οὐχ ἡμᾶς αἰτιάσονται τῆς μωρίας;
-

Exercise 61.

1. ἐπελάθοντο τῆς ἀγγελίας.
2. ἄρα τὴν οἰκίαν ἀπέδου;
3. ὑπέσχετο μὴ ἄψεσθαι τοῦ ἀργυρίου.
4. ἐλπίζω αὐτὸς τοῦ ἔργου ἄρξεσθαι τῇ τετάρτῃ
ἡμέρᾳ.
5. χάριν ἔχω σοι τῆς βοηθείας.
6. οὐκ ἔφασαν αὐτοὶ τοῦ ἔργου μεθέξειν.
7. ἤρουντο εἰ αὐτῶν μέμνημαι.
8. ἄρ' οὐκ ἦσθου αὐτῶν ἐθελόντων αὐτοῦ κατακρίνειν;
9. Νικίας ἠτιάθη ὑπὸ Κλέωνος τῆς κακίας.
10. μετάδος μοι τοῦ ἀργυρίου.
11. ζηλοῦμέν σε τῆς σχολῆς.
12. ἐπαύσαντο τῆς μάχης.
13. ἐπρίαντο οἰκίαν τινὰ ἐν ταῖς Ἀθήναις μυρίων καὶ
δισχιλίων δραχμῶν.
14. ἄρ' οὐ μετείχομεν τοῦ σοῦ κινδύνου;
15. ἐθαύμαζον αὐτὸν τῆς ἀνδρείας.
16. ᾤκτιρά σε τῆς μωρίας.

Exercise 62 [A].

1. ἤδη βοηθήσομεν τοῖς συμμάχοις.
 2. συμφέρει ὑμῖν πείθεσθαι τῷ βασιλεῖ.
 3. οἶδα πολλὰς ναῦς οὖσας τοῖς Ἀθηναίοις.
 4. ἔξεστι μὲν ἡμῖν ἐπιθέσθαι τοῖς πολεμίοις, φρονιμώτερον δ' ἐστι μένειν.
 5. ἔδοξε τοῖς στρατηγοῖς προπέμπειν τοὺς ἱππέας.
 6. εἶδομεν πολλοὺς μὲν ἱππέας τοῖς Πέρσαις ὄντας ὀλίγους δὲ πεζούς.
 7. ἄρ' ἐθέλεις πείθεσθαι τοῖς τὴν ἡμετέραν πόλιν βιάεσθαι ;
 8. ἀνδρείως ἐμάχοντο τοῖς πολεμίοις.
 9. νεὼς ἦν Ἀπόλλωνι ἐν νήσῳ Δήλῳ ὀνόματι.
 10. ἐπιθησόμεθα τοῖς πολεμίοις τοῖς ἡμῖν ἐπομένοισι.
-

Exercise 63 [B].

1. οὐδὲν μὲν ἦν ἀργύριον τῷ Σωκράτει πολλὴ δεσοφία.
2. εἰπέ μοι ὅποσοι ἡμῖν ἔπονται.
3. οἱ Ἀθηναῖοι ὑπέσχοντο τοῖς Πλαταιεῦσι βοηθήσειν ἀλλὰ τῶν ὑπεσχημένων ἐπελάθοντο.
4. τοῖς πολλοῖς ἐδόκει μάχεσθαι εὐθύς.
5. συμφέρει ἡμῖν χρῆσθαι τῇ τῶν Λακεδαιμονίων βοηθείᾳ.
6. Σπαρτιάτης ἐστὶ τῷ γένει [τὸ γένος].

Ex. 63—continued.

7. οὐ πειράσομαι αὐτὸν ἀποκτείνειν τῷ ξίφει.
 8. ἂρ' ἡμῖν ἔξεστι τῆς σῆς εὐτυχίας μετέχειν ;
 9. οὐκ ἐπείθοντο τῷ στρατηγῷ πολλάκις κελεύοντι.
 10. τοῖς αὐτοῖς πολεμίοις ἀνδρείως ἐμάχοντο τὸ πρὶν
καὶ νομίζω αὐτοὺς τὸ δεύτερον μαχεῖσθαι.
-

Exercise 64 [A].

1. ἤδη αὐτοῖς πολλὰ χρήματα ὄντα.
2. Ἀθηναῖος μὲν ἦν τὸ γένος, ᾧκει δὲ ἐν ταῖς Πλα-
ταιαῖς.
3. τίνι ἐκεῖ ἐνέτυχες ;
4. ἂρ' οὐ νῆές εἰσι τοῖς Μήδοις πλείους ἢ τοῖς
Ἀθηναίοις ;
5. ἔκρυψα αὐτοὺς τὸν χρυσόν.
6. πολλὰς ἡμέρας οὐκ ἐδύναντο χρῆσθαι τῷ ὕδατι.
7. πέπεισμαι τοῦτον τὸν ποταμὸν πεντήκοντα πόδας
ἔχειν τὸ εὖρος.
8. οὐδὲν ἀμείνων ἐστὶ τοῦ πατρός.
9. τὴν μουσικὴν ἐδιδάσκετο ὑπ' Ἀθηναίου τινός.
10. εἰπόμεθα τῷ ἡγεμόνι τῷ ὥς ἡμᾶς πεμφθέντι.
11. τοὺς μὲν φίλους ἤθελον εὖ ποιεῖν τοὺς δὲ ἐχθροὺς
ἐπειρῶντο κακὰ δρᾶν.
12. διὰ τί οὐ τοὺς ἄρχοντας ἀργύριον ᾗτησας ;

Exercise 65 [B].

1. οἱ ἡμῖν μαχόμενοι εἰσιν ἀνδρεῖοι.
 2. βοηθήσατε ταχέως τοῖς συμμάχοις.
 3. μὴ κακῶς λέγε τοὺς ἄρχοντας.
 4. Λακεδαιμονίως τις Λύσανδρος ὀνόματι εἶλε τὰς
Ἀθήνας.
 5. θαυμάζομεν τοὺς εὖ λέγοντας ἡμᾶς.
 6. τᾶλλα κακῶς [κακὰ] ἐποιοῦν ἡμᾶς.
 7. ἦδετο τοῖς δώροις οἷς αὐτῷ ἔδωκα.
 8. ἄρ' ἐχρήσω τοῖς χρήμασιν οἷς ἐδέξω ;
 9. ἐνετύχομεν αὐτῷ πρὸς τῇ πόλει.
 10. πολλὰ στάδια πορευθέντες σφόδρα ἤλγουν τοὺς
πόδας.
 11. πολλάκις τὸν βασιλέα μισθὸν ἤτοῦμεν.
 12. οὐκ ἤθελον οὐδὲν ἡμᾶς εὖ ποιεῖν.
-

Exercise 66.

1. ἄρ' οὐ βοηθήσετε τοῖς Ἑλλησιν ;
2. νομίζω συμφέρειν ἡμῖν πείθεσθαι τοῖς νόμοις.
3. οὐδεὶς λιμὴν ἔστι ταῖς Μυκῆναις.
4. ἐρωτῶ σε εἰ ἔξεστιν ἡμῖν περιγίγνεσθαι τῶν
Μήδων.
5. πολλὰ ἀγαθὰ πάλαι ποιήσας τὸν βασιλέα οὐ νῦν
ἐπιθήσομαι αὐτῷ.
6. ἄρ' ἐπιτέλῃσαι τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ;

Ex. 66—continued.

7. διὰ τί νομίζεις ῥάδιον ἔσεσθαι κρατεῖν ταύτης τῆς χώρας ;
8. ἀπέθανεν ὑπ' ἀνδρός τινος, "Αρπαγος μὲν ὀνόματι τὸ δὲ γένος Θρακός.
9. οὐκ ἔφη χρήματα αὐτῷ οὐδένα εἶναι.
10. ἦσθόμεθα τρεῖς ἄνδρας ἡμῖν πρὸς τὴν πόλιν ἐπομένους.
11. αὐτοῖς μὲν οὐδεὶς οἶκος ἦν, τῷ δὲ ἐμῷ ἐχρῶντο.
12. ἐβουλόμην γινῶναι πότερον οἱ Ἀθηναῖοι ἢ οἱ Θηβαῖοι κρατοῦσι [κρατοῖεν] τῶν Πλαταιῶν.
13. πρέπει δούλῳ γε ὀλίγοις χρήσθαι λόγοις.
14. τῇ ὑστεραίᾳ εἶπέ μοι ὅτι ἤδη τῶν ἐμῶν λόγων ἐπιτέλλεται.
15. οὐ φησιν ἀποδώσεσθαι τοῦτο ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα δραχμῶν.
16. οἶδα οὐδὲν αὐτοῦ διαφέρων.

Exercise 67 [A].

1. πείθεσθε, ὦ τέκνα, τοῖς γονεῦσι.
2. ταῦτα τὰ δῶρα ὁ δούλος ἐνεγκάτω πρὸς τὸν βασιλέα.
3. εἴθε τὸ στράτευμα αἰὲν ἐν τῷ πολέμῳ νικῶν.
4. μὴ νομιζόντων ἡμᾶς φοβεῖσθαι.
5. ὦ παῖ, εὐτυχέστερος εἶης τοῦ πατρός.
6. πυνθανώμεθα ὅτι πράσσουσιν οἱ ἄλλοι.
7. μὴ μαθοῖεν ἡμᾶς ἐξαπατήσαντας αὐτούς.

Ex. 67—continued.

8. μὴ κρύψῃς τοῦτο τὸ ἀργύριον ἀλλὰ δὸς τοῖς πένησι.
 9. μὴ πείθεσθε, ὦ πολῖται, τυράννῳ.
 10. ἐπιθώμεθα τοῖς πολεμίοις ἀνδρείως.
-

Exercise 68 [B].

1. ἀπολυσώμεθα τοὺς ὑπὸ τῶν ληστῶν ἰλόντας.
 2. μὴ εἰδείῃ μηδέποτε τὸν πατέρα δοῦλόν ποτε ὄντα.
 3. μὴ πειράσθω τὸν στρατηγὸν ἐξαπατᾶν.
 4. ὄλοιο ἀθλίως, ὦ αἰσχιστε.
 5. μὴ νομίζετε τὴν ἀνδρείαν πᾶσιν εἶναι ῥαδίαν.
 6. εἰ γὰρ αἰὲ τὸ ἀληθὲς λέγοι.
 7. ἀποδύτω τὸ ἀργύριον ὃ ἔκλεψε.
 8. μάχεσθε ἀνδρείως, ὦ ἄνδρες, μηδὲ τούτους τοὺς πολεμίους φοβηθῆτε.
 9. εἴθε φέροιο ἄθλα πολλὰ καὶ καλὰ ἐν τοῖς ἀγῶσι.
 10. μὴ πειράσθε πείθειν τοὺς οὕτω μωροὺς ὄντας.
-

Exercise 69 [A].

1. οὐπω ἐώρακά ποτε στράτευμα δυνατότερον.
2. ὦ υἱέ, μὴ γένοιό ποτε προδότης.
3. οὐδεὶς δεῦρο εἰσιν οὐκέτι ἡμῶν γε μενόντων.
4. μὴ ἐλπιζόντων μηκέτι μηδένα πείσειν.
5. πείθου τοῖς γονεῦσι, μηδὲ νόμιζε σοφώτερος εἶναι αὐτῶν.

Ex. 69—continued.

6. οὐχ ἑώρακα οὔτε καρπούς οὔτε ἄνθη ἐν ταύτῃ τῇ νήσῳ.
 7. μὴ φοβηθῆς μηδὲ νομίσης τοῦτον τὸν χειμῶνα ἀπολεῖν τὰς ναῦς.
 8. εἴθε μὴ γενοίμεθά ποτε χείρους τῶν πάλαι ἡρώων.
 9. μηδεὶς τῶν Ἑλλήνων νομιζέτω ποτε θεοὺς οὐδένας εἶναι.
 10. ἄρ' οὐκ ἀκήκοας διὰ τί ὁ κριτῆς αὐτῶν κατέγνω ;
 11. ὦ φίλοι, ἀνδρεῖοι ἔστε μηδὲ ἀθυμεῖτέ ποτε.
-

Exercise 70 [B].

1. μηδεὶς πειράσθω ποτὲ πείθειν ἐμέ.
2. ὦ φίλοι, μὴ πειρᾶσθε μηκέτι πλούσιοι γίνεσθαι.
3. μὴ ἐπιθυμῶμεν μήτε τοῦ πλούτου μήτε τῆς δόξης.
4. οἱ ναῦται οὐπω ἐξέβησαν ἐκ τῶν νεῶν.
5. μὴ βούλοιό ποτε λείπειν τοὺς φίλους.
6. οὗτοι οἱ προδότηι μηκέτι τιμάσθων ὑπὸ τῶν ἀρχόντων.
7. εἴθε αὖθις ὀρώην τὴν πατρίδα.
8. οὐδεὶς οὐπω καρπούς εὗρεν ἐν ταύτῃ τῇ νήσῳ.
9. μὴ ἐλπίζετε πείσειν μηδένα τούτων τῶν βαρβάρων.
10. ὦ πολῖται, φυλάσσετε τὰ τείχη μηδὲ παραδῶτε τὴν πόλιν τοῖς πολεμίοις.
11. μηδεὶς ἀποκρινέσθω μηδὲν τούτῳ γε τῷ κριτῇ.

Exercise 71 [A].

1. ὁ Νικίας ἀεὶ παρῆνει στρατηγῷ εἰς τὸν πόλεμον ἀπιδόντι μὴ τῶν πολεμίων ὀλιγωρεῖν.
2. πρῶτον μὲν ὁ στρατηγὸς παρεκέλευσατο τοῖς ἑαυτοῦ μεμνήσθαι τῶν ὑπὸ τῶν πατέρων καλῶς πεπραγμένων, ἔπειτα δὲ ἐκέλευσεν αὐτοὺς τοῖς πολεμίοις ἐπιέναι.
3. οὐδέν με πείσει ἀφείναι αὐτὸν.
4. ταύτῃ τῇ ἀγγελίᾳ ὁ Φίλιππος ἔπεισε τοὺς Ἀθηναίους σπονδὰς ποιεῖσθαι.
5. νουθετῶμεν τὸν Φίλιππον μὴ εἰς τὴν Ὀλυνθιακὴν εἰσιέναι.
6. ὁ Θεμιστοκλῆς ἔπειθε τοὺς Ἕλληνας μὴ τὴν γέφυραν διαλῦσαι.
7. οὐκ ἐῷ σε τούτῳ τῷ ἀργυρίῳ χρῆσθαι.
8. οἱ τῶν Σαμίων πρέσβεις παρητοῦντο τοὺς Ἀθηναίους τῆς χώρας αὐτῶν φείδεσθαι.
9. παραιτοῦμαι ὑμᾶς μὴ τῶν ἀναιτίων κατακρίνειν.
10. παρῆνεσα ὑμῖν οὕτως ὀλίγοις οὔσι μὴ τοῖς πολεμίοις ἀνθίστασθαι.

Exercise 72 [B].

1. ὁ στρατηγὸς ἐκέλευσε τοὺς ἑαυτοῦ μηκέτι μένειν ἀλλ' ἀνδρείως ἐπιέναι τοῖς ἐναντίοις.
2. οὐδεὶς οἷός τε ἦν πείσαι τούτους τοὺς νεανίας μὴ πορεύεσθαι πρὸς τὴν βάρβαρον.

Ex. 72—continued.

3. παραινέσω πᾶσι τοῖς φίλοις οἵκαδε ἀπελθεῖν.
4. ὁ στρατηγὸς σχολῇ ἔπεισε τοὺς στρατιώτας μὴ λῦσαι τὰς σπονδὰς.
5. αἱ ἄλλαι πόλεις ἐπειρῶντο πείθειν τοὺς Θηβαίους μὴ σπονδὰς ποιεῖσθαι πρὸς τοὺς Μήδους.
6. οἱ ἐν τέλει ἐκέλευσαν τὸν στρατηγὸν παῦσαι τὸν πόλεμον.
7. κέλευσον τοὺς ἄνδρας ἀπελθεῖν πρὸς τὰς ναῦς μηδὲ διατρίβειν μηκέτι ἐν [τῷ] ἄστει.
8. οὐχ οἷός τε ἦν πείθειν αὐτοὺς μὴ χρῆσθαι ταύταις ταῖς βίβλοις.
9. μάτην ἐπειρώμεθα πείθειν τοὺς ἐν τέλει φείδεσθαι τῶν αἰχμαλώτων.
10. οὐκ ἴσμεν διὰ τί οὐκ εἶσαν ἡμᾶς οἵκαδε ἀπιέναι.

Exercise 73 [A].

1. οὐκ ἔφη πείσεσθαι στρατηγῷ ὃς κακὰ ποιοίη τοὺς στρατιώτας.
2. ἐκέλευσεν αὐτοὺς ἄγειν τοὺς αἰχμαλώτους οὓς συνειλήφασιν.
3. ἔφη ἡγήσεσθαι ἡμῖν πρὸς πόλιν τινὰ ἣ δύναίμεθα ἔχειν τὰ ἐπιτήδεια.
4. ὁ νεανίας εἶπεν ὅτι οὐ φιλοίη [φιλεῖ] τοὺς σοφιστὰς οἱ ἐπιδεικνύονται [-νυνται] τὴν σοφίαν.
5. ἤρετο εἰ ἀπεδεξάμεθα τὰ χρήματα ἃ ἔπεμψε.
6. κελεύσω αὐτὸν ἀναγινώσκειν τὴν ἐπιστολὴν ἣν σὺ ἔγραψας.

Ex. 73—continued.

7. ὁ κριτὴς ἠπείλησε καταγνώσσεσθαι τῶν δεσμωτῶν ὧν κρίνοι [κρίνει].
8. οἱ στρατηγοὶ ὑπέσχοντο συγγνώσσεσθαι τοῖς αἰχμαλώτοις οἷς εἰλήφασιν.
9. πῶς οὐκ ἤδησθα ἡμᾶς μενοῦντας ὅπου εἴμεν ;
10. κεκέλευσται ἀπαργεῖλαι ὅτι ἐγένετο [τὰ γενόμενα].

Exercise 74 [B].

1. θαυμάζω εἰ μὴ ἀναγινώσκει τὰς ἡμισείας τῶν βίβλων ἃς ἔχει.
2. ἐκελεύσθησαν κομίζειν εἰς τὸ στρατόπεδον τὰ ἐπιτήδεια ἃ εὗρον.
3. οὐκ ἔφασαν συγγνώσσεσθαι τοῖς ἀνδράσι οἱ τὴν πόλιν προὔδοσαν [οἱ, τοῖς τὴν πόλιν προδοῦσι].
4. πέπεικα αὐτοὺς τοῖς δεσμώταις συγγινῶναι οὓς ἐνόμιζον ἀναιτίους εἶναι.
5. ἄρα νομίζεις αὐτοὺς κατακρινεῖν τὸν θάνατον τοῦ νεανίου ὃν συνέλαβον ;
6. ἤρομην αὐτοὺς ὅπου ἔκρυψαν τὸ ἀργύριον ὃ εὗρον.
7. οὐκ ἔφη καταμενεῖν ἐν τῇ πόλει ἢ οἱ ἐχθροὶ αὐτὸν δύναιτο [δύνανται] εὐρεῖν.
8. οἶδα τὸν Ἀριστείδην ὄντα ὃν νομίζετε δικαιοτάτον εἶναι τῶν Ἀθηναίων.
9. ἦσμεν εἰς νῆσον ἀφιζόμενοι ἢ πολλοὶ εἰσι [οἱ εἶεν] καὶ ποταμοὶ καὶ ὄρη.
10. οὐ νομίζω αὐτοὺς τοῖς πολίταις συγγνώσσεσθαι οὓς πιστεύουσι τὴν πόλιν προδοῦναι.

Exercise 75 [A].

ὁ δὲ Ἑργίῳνος βασιλεὺς ὢν τῶν Μινυῶν πόλεμον ἐπέφερε τοῖς Θηβαίοις καὶ πολλοὺς τινὰς αὐτῶν ἀπέκτεινεν. κελεύσας δὲ καὶ ἑκατὸν βοῦς ἑαυτῷ ὅσα ἔτη πορίζειν, ἀγγέλους ἔπεμψε ληψομένους αὐτάς. τούτους δὲ ὁ Ἡρακλῆς ἰδὼν ἤρετο τίνες πότ' εἰσι καὶ ὅποι πορεύονται. καὶ ἀκούσας ὑπὸ τῶν Μινυῶν πεμφθέντας ἐκέλευσεν ἀπιέναι πρὸς τὴν πόλιν ἐξ ἧς ἐπέμφθησαν μηδὲ ὕστερον ἐλθεῖν. ἐκείνων δὲ οὐ πειθομένων τά τε ὧτα καὶ τὰς ῥίνας ἀποταμῶν ἐκέλευσε ταῦτα ἀποδοῦναι τῷ βασιλεῖ ἀντὶ τοῦ φόρου. ἔπειτα δὴ οἱ μὲν ἄγγελοι ἀπελθόντες ἤτησαν τὸν βασιλέα ἑαυτοῖς τιμωρῆσαι· ὁ δὲ Ἑργίῳνος ὤμοσεν τοὺς μὲν Θηβαίους ἀπολεῖν τὴν δὲ πόλιν αὐτῶν κατ' ἄκρας καθαιρήσειν.

Exercise 76 [B].

Ἀλκμαίων ὑπὸ τοῦ θεοῦ κελευσθεὶς ἐκ τῆς πατρίδος ἀπιέναι, ἀφωρμήθη οὐκ εἰδὼς ὅποι πορεύεται. ἐν μέντοι Δελφοῖς ἡ Πυθία εἶπεν αὐτῷ μὴ ἀθυμεῖν ὅτι εἰς ἄλλην χώραν πεμφθείη ἀλλὰ πρὸς τὸν Ἀχελῷον ἐλθόντι αἰτῆσαι τὸν τοῦ ποταμοῦ θεὸν ἑαυτῷ βοηθεῖν. ἐλθόντα οὖν πρὸς τὸν ποταμὸν ἤρετο ὁ Ἀχελῷος ὅτι βούλεται· ὁ δὲ ἀπεκρίνατο οὐ μὲν ἐάσθαι ὑπὸ τῶν θεῶν, οὐδ' αὐτὸν κολλάζειν ἐθέλουσιν, ἐν τῇ ἑαυτοῦ πατρίδι

Ex. 76—continued.

καταμένειν τὰς δὲ ἄλλας χώρας πρὸς ἃς ἔρχεται οὐκ ἐθέλειν αὐτὸν δέχεσθαι. ἔπειτα δὲ ὁ Ἀχελῷος ἐκέλευσε τὸν ποταμὸν ψάμμον τε καὶ γῆν ἐκ τῶν ὁρῶν καταφέροντα οὕτω νέαν τινὰ χώραν ποιεῖν, ἐν ᾗ ἐπέτρεψεν Ἀλκμαίωνι ἐνοικεῖν.

Exercise 77 [A].

ἐν μέσῃ δὲ τῇ ἑορτῇ ὁ Φινεὺς εἰσῆλθεν εἰς τὴν αὐλὴν μέγαν ὄχλον τῶν δούλων ἄγων, καὶ ἔφη ἀποκτενεῖν τὸν τε Περσέα καὶ πάντας τοὺς βοηθοῦντας αὐτῷ· τὸν γὰρ Περσέα κλέψαι τὴν Ἀνδρομέδην ἦν ὁ βασιλεὺς ὑπέσχετο αὐτῷ ἐκδώσειν. τότε δὴ ἐμάχοντο ἐν τῇ αὐλῇ καὶ Περσεὺς πολλοὺς τῶν ἐναντίων ἀπέκτεινεν· ἀλλ' οὐκ ἐξ ἴσου ἐμάχοντο εἴκοσιν ἐνί. τέλος οὖν ὁ Περσεὺς τὴν τῆς Γοργοῦς κεφαλὴν ἐκκαλύψας ἀπέδειξε τοῖς ἀμφὶ τὸν Φινέα, καὶ πάντες εὐθὺς λίθιναι ἐγένοντο.

Exercise 78 [B].

μετὰ δὲ ταῦτα οἱ Τρῶες ἅμ' ἡλίῳ καταδύντι ἦλθον εἰς τὴν τῶν Κυκλώπων χώραν· ἐκεῖ δὲ ἐνέτυχον Ἑλληνί τινι ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσέως καταλειφθέντι καὶ ὁ Αἰνείας ἐκέλευσεν αὐτὸν εἰπεῖν ὅστις ἐστὶ καὶ ὅτι πέπονθεν· ὁ δὲ ἀπεκρίνατο ναύτης τις εἶναι τῶν μετὰ

Ex. 78—continued.

τὸν πόλεμον ἐκ Τροίας οἵκαδε κατιόντων καὶ σωθέντων
 τῶν ἐταίρων μόνος αὐτὸς ἐν τῷ τοῦ Κύκλωπος σπηλαίῳ
 καταλειφθῆναι παρητεῖτο τοίνυν Αἰνείαν μὴ αὐτὸν ἐν
 τῇ νήσῳ καταλείπειν, ὅπου κινδυνεύοι ἀποθανεῖν ἢ
 λιμῷ ἀπολέσθαι. καὶ τούτου ἔτι λέγοντος οἱ Τρῶες
 εἶδον τὸν ποιμένα Πολύφημον πρὸς τὴν ἀκτὴν κατερχό-
 μενον καὶ λαβόντες τὸν ἰκέτην καὶ ταχέως εἰς τὴν ναῦν
 ἐμβάντες ἀπέπλευσαν.

Exercise 79 [A].

1. κατέστησαν τὸν Κλέωνα στρατηγὸν ὅτι οἱ πρὶν
καταστάντες οὐκ ἐδύναντο τὴν νήσον ἐλεῖν.
2. ἠτιάσαντο τὸν Μιλτιάδην ὅτι δῶρα λάβοι [οἱ
ἔλαβεν].
3. οἱ σύμμαχοι ἀπέστησαν διότι οὐκ ἤθελον φέρειν
τὸν φόρον.
4. τὰ ὄπλα ἔρριψαν ὅτι οὐκέτι ἐδύναντο τοῖς πολεμίοις
ἀνθίστασθαι.
5. ἀπέστησε ταύτας τὰς νήσους ἀπὸ τῶν Περσῶν ὅτι
αὐτὰς κακὰ ἔδρασαν.
6. τὸ ἐπ' ἐμὲ πιστεύω αὐτὸν ὀργισθῆναι ὅτι οὐ στρα-
τηγὸς καθίσταται.
7. ὠργίσθησαν τῷ Θεμιστοκλεῖ ὅτι αὐτοὺς πείσειε
τὴν πόλιν ἀπολιπεῖν.
8. ὑπὸ πάντων ἐτιμῶντο διότι καὶ δημοσίᾳ καὶ ἰδίᾳ
τὸ κοινὸν ὠφελοῖεν [οἱ ὠφελούν] κατὰ δύναμιν.

Ex. 79—continued.

9. ἡ νῆσος κατεστράφη ὅτι ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων ἀπέστη.
10. ῥητιῶντο τὸν στρατηγὸν ὅτι οὐ κελεύοι τιμωρεῖσθαι τὰ φύλα τὰ ἀποστάντα.

Exercise 80 [B].

1. οἱ Μιλήσιοι ἀπέστησαν ὅτι ὑπὸ τῶν Περσῶν ἐπιέζοντο.
2. οἱ Μιλήσιοι ἀπέστησαν ὅτι ὑπὸ τῶν Περσῶν πιέζονται [οἱ πιέζονται].
3. οὐ δεινὰ πάσχουσι διότι ἐν ταῖς τάξεσι καταμένουσι.
4. στρατηγὸς κατέστη ὅτι ἐν τῷ πρὶν πολέμῳ ἔσωσε τὸ στράτευμα.
5. οἱ Μιλήσιοι ἀντέστησαν ἀνδρείως διότι ἤδεσαν τοὺς Μήδους οὐχ αὐτῶν φεισομένους νικηθέντων.
6. λοιμός τις ἐγένετο ἐν τῷ τῶν Ἑλλήνων στρατῷ διότι οἱ θεοὶ δι' ὀργῆς εἶχον αὐτούς.
7. ἐπεὶ πολὺν χρόνον οὐκ ἀπεκρίνοντο, ἐπέειχον.
8. οὐ δὲ ὀνειδίζειν αὐτῷ ὅτι δυστυχὴς ἐστι.
9. ἐπεὶ τὸ προσήκον ἔπραξεν οὐ δὲ ὀνειδίζειν αὐτῷ.
10. Ὁμηρος ἐπήνεσεν Ἀγαμέμνονα ὅτι ἀγαθὸς εἶη βασιλεύς.

Exercise 81 [A].

1. εἴθ' ἀεὶ διατελοῖμεν πιστοὶ τῷ βασιλεῖ ὄντες.
2. εἰ γὰρ οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Μῆδοι εὐθὺς τοῦ πολέμου παύσαιντο καὶ ἡ εἰρήνη πολὺν χρόνον διατελοῖ.
3. μὴ νῦν τὸν πλοῦν παύσωμεν ἀλλὰ πρὸς τὴν νῆσον πλέωμεν.
4. ὁ δεσπότης ἐκέλευσε τὸν δοῦλον ξίφος δοῦναι ἑαυτῷ.
5. μὴ αὐτοῦ μένωμεν ἀλλ' εὐθὺς ἀπίωμεν.
6. μὴ ἴδοι ποτὲ αὖθις τὴν πατρίδα.
7. εἴθε μὴ γένοιτό ποτε οὗτος ὁ λοιμὸς ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει.
8. ἀποκτείνωμεν τοὺς δούλους τοὺς τὸν δεσπότην προδόντας.
9. εἴθ' ὁ πόλεμος παυθεῖη καὶ οἱ στρατιῶται οἴκοι καταμένειν.
10. πειράσθων ἀνδρειότεροι εἶναι τῶν πάλαι.

Exercise 82 [B].

1. λύσωμεν τοὺς ἵππους καὶ εὐθὺς ἀφορμηθῶμεν.
2. ὁ Κύρος ἐκέλευσε τοὺς στρατιώτας ἐν τῷ στρατοπέδῳ καταμένειν.
3. πάντες ἤθελον ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀποθανεῖν.
4. ἐνομίζομεν μὲν αὐτὸν ἀποθνήσκειν· ἐξαίφνης δὲ ἀνέστη.

Ex. 82—*continued*.

5. μὴ γνῶιέν ποτε αὐτὸν ἀποθανόντα δούλον.
6. αἰεὶ διδῶμεν ἀργύριον τοῖς πένησι.
7. εἴθ' οἱ ἡμέτεροι στρατιῶται τοὺς πολεμίους νική-
σειαν ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ.
8. εἰπὲ τοῖς σοῖς δούλοις ταῦτα τὰ καλὰ δῶρα δοῦναι
τῷ παιδί.
9. ἐδόκουν μὲν τὸ ἀληθὲς λέγειν· ἐγὼ δὲ ἐνόμιζον
αὐτοὺς ψεύσασθαι τὸ πρῖν.
10. μὴ νῦν ἐκ τοῦ οἴκου ἀπέλθῃτε μηδ' αἰεὶ βούλεσθε
ὑπὸ τοῦ δήμου ὀρᾶσθαι.

Exercise 83 [A].

1. ἀγγέλους ἔπεμψα ὥς ταῦτ' ἀγγελοῦντας.
2. δεῖ πάντι τρόπῳ χρῆσθαι ἵνα Βρασίδαν ἐξαπα-
τήσῃς.
3. κάλεσον Βρασίδαν εἰς τὴν βουλὴν ἵνα αὐτῷ συμ-
βουλευώμεθα.
4. ἐλπίζω τὸν Δημοσθένη παρέσεσθαι ἵνα ὑπὲρ ἐμοῦ
λέγῃ.
5. ἔσπενσα ἵνα παρείην.
6. οἱ νικήσαντες ἐπανῆλθον ὥς τρόπαιον στηρόμενοι.
7. ἡτσιασάμεθα αὐτὸν ἵνα μὴ αὐτῷ ἐξείῃ ἐκ τῆς πόλεως
ἀπιέναι.
8. τριακόσιοι κατελείφθησαν οὔτινες τοὺς θανόντας
θάψουσι.

Ex. 83—continued.

9. ἄλλη ὁδῷ οἴκαδε ἄπιμεν ἵνα τὰ ἐπιτήδεια ἡμῖν
ὑπάρχη πορευομένοις.
10. δεῖ μείζον τὸ στρατόπεδον ποιεῖν ὥς πάντας τοὺς
συμμάχους δεξόμενον.
-

Exercise 84 [B].

1. ὅπως μὴ ἐξαπατηθῆς, τήρει τὸν Βρασίδαν ἐπιμελῶς.
2. ἐκείνος ὁ ποιητὴς ἐποίει ἵνα ἄθλα φέροιτο.
3. πέμψον δούλους ὥς ταῦτ' αὐτῷ ἀγγελοῦντας.
4. τὸν ἱατρὸν μετεπέμψαντο ὅστις αὐτὸν θεραπεύσει.
5. Θεμιστοκλῆς πρέσβεις ἔπεμψεν οἵτινες τοὺς Λακε-
δαιμονίους ἐξαπατήσουσι.
6. πάντα ταῦτα πράσσει ἵνα φαίνεται σοφὸς ὢν.
7. κατασκόπους πανταχόσε πέμπωμεν ὥς πευσομένους
ὅτι γίγνεται.
8. ἀγγέλους ἐπέμψαμεν πευσομένους ὅτι ἐγένετο.
9. τὰς ναῦς κατέκαυσεν ἵνα μὴ ὁ Κῦρος τὸν ποταμὸν
διαβαίη.
10. Σπαρτιάτην τινὰ πέμψον ὅστις τοῦ στρατοῦ στρα-
τηγήσει.
-

Exercise 85 [A].

1. ὁ στρατηγὸς ἀγγέλους ἐξέπεμψεν εὐρήσοντας ὅπου
οἱ πολέμιοι ἐστρατοπεδεύσαντο.
2. δεῖ ἡμᾶς ταχέως προχωρεῖν ἵνα μηδεὶς ἡμᾶς ἴδῃ.

Ex. 85—continued.

3. ἤκομεν εἰρήνην ποιησόμενοι.
4. ὁ Βρασίδας πρὸς τὴν Θράκην ἦλθε μαχούμενος τοῖς Ἀθηναίοις.
5. ἵνα μὴ λύοιεν τὰς σπονδὰς οἱ Ἕλληνες πᾶσαν τὴν ἡμέραν ἔμενον ἐν τῷ στρατοπέδῳ
6. ταῦτα εἶπον οὐχ ἡμᾶς ἐξαπατήσונτες ἀλλὰ πεισύντες τοὺς ἐν τέλει.
7. στρατιῶταί τινες ἐπέμφθησαν ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ τοὺς τε νεκροὺς θάψοντες καὶ τρόπαιον στησόμενοι.
8. ψευδῶς ἡμᾶς ἡτιάσαντο ἵνα τὰ ἡμέτερα χρήματα κτήσαιντο.
9. οἱ Λακεδαιμόνιοι καθεῖλον τὰ τῶν Ἀθηνῶν τεῖχῃ ἵνα οἱ Ἀθηναῖοι μηδέποτε δυνατοὶ εἶεν τοῦ λοιποῦ.
10. αὗται αἱ νῆες ἤκουσιν οἶνόν τε καὶ σίτον Ἀθήναζε κομιῶσαι.

Exercise 86 [B].

1. πολλοὶ πρὸς Δελφοὺς ἦσαν χρησόμενοι τῷ θεῷ.
2. ἄρ' οὐ τούτους ἔπεμψας γνωσομένους ὅτι ποιοῖμεν;
3. τάφρον τε καὶ τεῖχος ἐποίησαν ὡς φυλάξοντες τὴν πόλιν.
4. μετεπεμψάμεθα τὸν ἱατρὸν ἵνα μὴ αὐτοὶ δοκοῖμεν αὐτὸν ἀπεκτονέναι.
5. ὅπως μὴ δέχοιτο τὰ δῶρυ ἀπῆλθεν οἰκοθεν.

Ex. 86—continued.

6. ἐκρύψαμεν τὸ ἀργύριον ὡς ἐξαπατήσοντας τὸν κριτήν.
7. ἀγγέλους πανταχόσε ἐξέπεμψαν εὐρήσοντας ὅπου εἶμεν.
8. ὁ σατράπης προσεκύλεσε τὸν Ἀλκιβιάδην ὡς μαθήσομενος ὅτι Ἀθήνησι γίγνεται.
9. ἀφορμησόμεθα ταῖς ναυσὶν ὅπως νέας τινὰς χώρας εὕρωμεν.
10. οὐ πολλάκις ἔρχεται πρὸς τὰς Ἀθήνας ἵνα μὴ οἱ Λακεδαιμόνιοι νομίζωσιν αὐτὸν εἶναι προδότην.

Exercise 87 [A].

1. ἐφοβούμην μὴ οἱ κριταὶ αὐτοῦ κατακρίνωσι [κατακρίνοιεν].
2. δέδοικα μὴ οὐδεὶς ἡμῖν βοηθήσῃ.
3. κίνδυνός ἐστι μὴ ἡμῖν ἀπροσδοκίῃτως ἐπιθῶνται.
4. ἐπείθοντο αὐτῷ φοβούμενοι μὴ δίκας διδοῖεν [διδῶσι].
5. φοβοῦμαι μὴ ὑμῖν φαίνομαι κάκιστος εἶναι.
6. φυλάσσου ὅπως μὴ τοὺς κριτὰς κακὰ ἐρεῖς.
7. συνέγραψα φοβούμενος μὴ οὐ μεμνημένος ᾤ.
8. φοβοῦμαι μὴ οὐ γίγνεται σωφρονέστερος.
9. ἐδεδοίκεν αὐτὸν αἰτεῖν τὸ ἀργύριον.
10. ἐφοβούμην μὴ ταῦτά πάλιν πάσχοιμεν.
11. ἂρ' οὐ δέδοικας μὴ σε κακὰ δράσῃ;

Exercise 88 [B].

1. φοβοῦμαι μὴ οὐ δυνώμεθα οἴκαδε κατιέναι.
2. ἐπεμελούντο ὅπως μηδεὶς αὐτοὺς ἐξαπατήσει.
3. ἐφοβούμεθα νυκτὸς πορεύεσθαι.
4. φοβοῦνται μὴ ὁ στρατηγὸς τέθνηκε.
5. δεῖ ἡμᾶς φυλάττεσθαι ὅπως μὴ ὁ ῥήτωρ ἡμᾶς αἰτιάσεται.
6. ἐφοβούμεθα μὴ βούλονται ἡμᾶς βλάπτειν.
7. δεῖ φυλάττεσθαι ὅπως μὴ ἀπροσδοκῆτως οἱ πολέμιοι ἡμῖν ἐπιθήσονται.
8. ἄρ' οὐκ ἐφοβοῦ μὴ πᾶν τὸ ἀργύριον ἀπολέσειας ;
9. σφόδρα φοβοῦμαι μὴ τοῦτο ἀληθές ἐστι.
10. Περσεὺς ἐφοβεῖτο μὴ οἱ ἑαυτοῦ φίλοι τὴν τῆς Γοργοῦς κεφαλὴν ἴδωσι.
11. μὴ φοβεῖσθε ἀγαθὰ δρᾶν τοὺς ξένους.

Exercise 89 [A].

1. οἱ Λακεδαιμόνιοι οὕτω πένητες ἦσαν ὥστε αἰεὶ ἐθέλειν [ἤθελον] τὰ χρήματα δέχεσθαι.
2. ὁ πόλεμος ἐπαύσατο· ὥστε πάντες οἱ στρατιῶται οἴκαδε ἀπῆλθον.
3. τοῦτο ποιήσω ἐφ' ᾧ σε μηδένι λέγειν.
4. φρονιμώτερος ἦν ἢ ὥστε κακὰ λέγειν τὸν κριτήν.
5. ἐξέφυγον ἐκ τῆς οἰκίας ὥστε μὴ καίεσθαι.
6. οὕτω ῥάθυμος ἦν ὁ στρατηγὸς ὥστε πολλάκις καιρὸν παριέναι.

Ex. 89—continued.

7. ἀνδρειότεροι ἦσαν ἢ ὥστε φοβεῖσθαι τὸν θάνατον.
8. ἐάσω σε χρῆσθαι ταύταις ταῖς βίβλοις ἐφ' ᾧτε αὐτὰς ταχέως μοι ἀποδοῦναι.
9. οὕτως ἰσχυρὸς ἦν ὥστε δύνασθαι αὐτὸς φέρειν πάντα τοὺς πόνους.
10. ἐφαίνετο προδότης ὢν, ὥστε ὁ στρατηγὸς ἐκέλευσεν ἀποκτεῖναι αὐτόν.

Exercise 90 [B].

1. ὀλίγοι οὕτω τολμηροὶ εἰσιν ὥστε μὴ φοβεῖσθαι τὸν Φίλιππον.
2. τοσοῦτον ἐφοβεῖτο ὁ στρατὸς ὥστε ὁ στρατηγὸς οὐκ ἐτόλμησε προσβάλλειν.
3. σπονδὰς ἐποίησαντο ἐφ' ᾧτε τοὺς Ἀθηναίους ἀποδοῦναι τοὺς αἰχμαλώτους.
4. σοφώτερός ἐστιν ἢ ὥστε μὴ ταῦτα εἰδέναι.
5. οὕτως εὖ ἔλεγεν ὁ Δημοσθένης ὥστε πολλάκις τοὺς Ἀθηναίους ἄκοντας ἔπειθεν.
6. τὸ ναυτικὸν ἀσθενέστερον ἦν ἢ ὥστε ἐκπλεῖν ἐκ τοῦ λιμένος.
7. ἐφ' ᾧ σέ ἀποδιδόναι μοι τὰ χρήματα, οὐ σε αἰτιάσομαι.
8. ῥαθυμώτερός ἐστιν ἢ ὥστε μαθάνειν τι.
9. οὕτω δεινὸς ἦν ὁ κίνδυνος ὥστε τοὺς Θηβαίους βούλεσθαι οἴκαδε ἀπελθεῖν.
10. ἐλπίζω σε οὕτω λέξειν ὥστε πείσαι αὐτούς.
11. τοσαῦτα τὰ ἐπιτήδεια εἰσεκομίσαντο εἰς τὴν πόλιν ὥστε τρία ἔτη ἀντέχειν.

Exercise 91 [A].

1. Φίλιππος οὕτω συνεχῶς ἐπολιόρκει τὴν Ὀλυνθον ὥστε τοὺς πολίτας μηκέτι δύνασθαι λαβεῖν τὰ ἐπιτήδεια.
2. ἐπειρῶντο συμμάχους τινὰς προσκτᾶσθαι ὥστε μὴ μόνοι μάχεσθαι τοῖς Μήδοις.
3. τοὺς ἀρίστους στρατιώτας ἐξείλετο τὰ τείχη φυλάσσοντας.
4. τὸ ἐαυτοῦ στράτευμα ἀσθενέστερον ἐποίησεν ὅπως βοηθήσειε τοῖς Θηβαίοις.
5. τοσοῦτον ἡθύμησαν οἱ πολῖται ὥστε οἵκαδε κατήγαγον τὸν Ἀλκιβιάδην.
6. οἱ Συρακόσιοι νέον τεῖχος ὠκοδομοῦν ἵνα μὴ περιέχονται [-έχωνται].
7. οἱ Ἀθηναῖοι τοσαῦτα ἀνήλiskon οἴκοι ἐπὶ τοῦ Δημοσθένους ὥστε μηδένα μισθὸν ἔχειν τοῖς στρατιώταις.
8. ὅπως μισθὸν πορίζωσι τοῖς στρατιώταις οἱ τῶν Λακεδαιμονίων στρατηγοὶ ἀργύριον ἤτησαν τοὺς Μήδους.
9. ἵνα τούτους νικῶμεν δεῖ αὐτοῖς ἀπροσδοκῆτως ἐπιτίθεσθαι.
10. ἐγγυτέρω ἐσμέν τῶν πολεμίων ἢ ὥστε ἐνθάδε αὐλίζεσθαι.

Exercise 92 [B].

1. διὰ τάχους ἄπιθι ἵνα μηδεὶς σε ὀρᾷ.
2. οὕτω σοφοὶ ἦσαν ὥστε πολλοὺς ἐρχεσθαι κοινωνο-
μίμους αὐτοῖς.

Ex. 92—continued.

3. αἱ νῆες ἐσώθησαν ὥστε πᾶσα ἡ πόλις ἔχαιρεν.
4. βοηθήσομεν τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐφ' ᾧτε αὐτοὺς πλείονα χρήματα ἡμῖν ἀποδοῦναι.
5. Κῦρος στράτευμά τι τῶν Ἑλλήνων ἤγεν ὡς καταστρεφόμενος τὴν τοῦ ἀδελφοῦ ἀρχήν.
6. καλλίων ἦν ἢ ὥστε κακῶς λέγειν τὸν κριτήν.
7. μέγα δῶρον ἔδωκε τοῖς ἐν τέλει ἵνα μὴ ἐκπέσοι ποτὲ ἐκ τῆς πόλεως.
8. οἴκοι κατέμενον ὅπως μὴ ἴδοιεν τοὺς πολεμίους εἰσερχομένους εἰς τὴν πόλιν.
9. οὕτως ἀγαθὸς ἡγεμὼν ἦν ὁ Ξενοφῶν ὥστε οἱ Ἕλληνες ἐπὶ θάλασσαν ἐσώθησαν.
10. τοσοῦτοι ἀπώλοντο ὥστε μὴ ἡμᾶς δύνασθαι θάπτειν τοὺς νεκρούς.

Exercise 93 [A].

τῶν δὲ Κρητῶν ποτε ἐν τῇ ἀκτῇ Ποσειδῶνι θυόντων Μίνως ὁ βασιλεὺς ᾗτησε μὲν τὸν Ποσειδῶ ταῦρον ἐκ τῆς θαλάττης πέμψαι ἵνα οἱ Κρήτες γνῶσιν πόσον οἱ θεοὶ ἐαυτὸν τιμῶσιν· ὑπέσχετο δὲ τῷ Ποσειδῶνι θύσειν. καὶ εὐθύς ἦλθε τοῖς κύμασι φερόμενος ταῦρός τις κάλλιστος ὢν. ἀλλὰ Μίνως ἐς τοσοῦτον ἐθαύμαζε τὸν θῆρα ὥστε ἄλλον τινὰ θύσας τὸν ἐκ τῆς θαλάττης ἐλθόντα κατεῖχε. Ποσειδῶν οὖν αὐτὸν ἐκόλασεν τὸν ταῦρον μανικὸν ποιήσας· ὁ δὲ οὕτω ταχέως εἰς τὴν ὕλην ἀπέφυγεν ὥστε μηδένα αὐτὸν

Ex. 93—*continued*.

λαβεῖν δύνασθαι. τότε δὴ ὁ Μίνως οὕτως ἐδεδοίκει ὥστε βούλεσθαι τῇ πίστει ἐμμεμενηκέναι· ἐφοβεῖτο γὰρ μὴ πολλοὶ τῷ θηρὶ διαφθαρῶσι.

Exercise 94 [A].

ἀπορῶντος δὲ τοῦ βασιλέως ὅτι πράξει, ὁ Ἡρακλῆς ἀφικόμενος ὑπέσχετο τὸν ταῦρον λήψεσθαι. Εὐρυσθέα γὰρ κελεύσαι [or *Indic*.] εἰς τὰς Θήβας ἄγειν. Μίνως οὖν οὕτως ἔχαιρεν ὥστε ἐκὼν αὐτῷ ἔδωκε σχοινία τε καὶ αἰχμὰς· ὁ δὲ ταῦτα λαβὼν ἐξῆει εἰς τὴν ὕλην τὸν ταῦρον ζητήσων. οὐδὲ χαλεπὸν ἦν εὐρεῖν· τοσοῦτο γὰρ ἐβρυχάτο ὥστε πανταχόθεν ἀκούεσθαι. προσιόντι μὲν τῷ Ἡρακλεῖ ὁ ταῦρος οὕτω ταχέως ἐπήει ὥστε ἀδύνατον εἶναι ὑπεξίστασθαι· ὁ δὲ βεβαίως ἐστηκὼς τὰ κέρατα ἔλαβε καὶ κατεῖχεν ὥστε τὸν ταῦρον μηκέτι δύνασθαι τὴν κεφαλὴν ἀνιστάναι. οὐδὲ διὰ μακροῦ οὕτω κατετρίβη ὥστε Ἡρακλῆς ἤγεν αὐτὸν εἰς τὴν πόλιν πᾶσι τοῖς πολίταις ἀποδείξων.

Exercise 95 [B].

οὕτω μὲν τὸ τῶν Ἀθηναίων ναυτικὸν ἐνίκησε καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐς τοσοῦτον ἠθύμουν ὥστε μηκέτι πειράσθαι τὴν Μυτιλήνην πολιορκεῖν. πολλοὶ δὲ τῶν Ἀθηναίων ἐν τῇ μαχῇ ἀπώλοντο καὶ ἐκπλευσάντων τῶν Λακεδαιμονίων πολλοὶ ἐωρῶντο τῶν ναυαγίων

Ex. 95—continued.

ἐχόμενοι. δι' ὃ οἱ στρατηγοὶ βουλευσάμενοι αὐτοὶ τοὺς πολεμίους διώκειν ναῦς τινὰς καταλιπόντες ἐκέλευσαν μὲν τούτους σωθῆναι· χειμῶνος δὲ εὐθύς γενομένου οἱ τούτων τῶν νεῶν ἄρχοντες φοβούμενοι μὴ καὶ αἱ ἑαυτῶν νῆες κακὸν τι πάσχωσι ἀπέπλευσαν. τούτων δὲ εἰς Ἀθήνας ἀγγελθέντων ὁ δῆμος ἐκέλευσε τοὺς στρατηγούς εἰς κρίσιν καταστῆναι καὶ οὕτως ὠργίσθησαν ὥστε μὴ αὐτῶν ἀπολογουμένων ἀκροᾶσθαι. δύο μὲν οὖν τῶν στρατηγῶν ἵνα τὸ δίκην διδόναι ἐκφύγῳσιν οὐδέποτε κατῆσαν· οἱ δὲ κατελθόντες ἀπέθανον.

Exercise 96 [B].

ἀποθανόντος δὲ τοῦ Κάδμου πολὺ πλείονες ἦλθον οἰκήσοντες τὴν Καδμείαν. ἐνθάδε πολλοὺς οἴκους ὠκοδόμουν ὥστε τέλος μεγάλην πόλιν ἐποίησαν ἣν Θήβας ὠνόμασαν. ἐκ δὲ τούτου γενομένην τὴν Καδμείαν τὴν τῶν Θηβῶν ἀκρόπολιν ὁ βασιλεὺς ἐκέλευσε τείχεσιν ἰσχυροτάτοις περιτειχίσαι, ὅπως πολεμίῳ τινὸς ἐπιτιθεμένου τῇ πόλει οἱ ἔνοικοι πρὸς τὴν ἀκρόπολιν καταφεύγῳσιν. ἦν δὲ ποτε βασιλεὺς τις τῶν Θηβῶν Ἀμφίων ὀνόματι, ὃς οὕτω καλῶς ᾔδεν ὥστε πάντα ἀναγκάζεσθαι αὐτῷ πείθεσθαι καὶ αὐτοὺς τοὺς λίθους ἔπεσθαι. εἰδὼς οὖν τοῦτο ἄρχεται ἄδων ἐν μέσῃ τῇ πόλει, καὶ τοσοῦτοι λίθοι συνῆλθον ἀκουσόμενοι αὐτοῦ ἄδοντος ὥστε δι' ὀλίγου τεῖχος λίθινον περιεβλήθη τῇ πόλει.

Exercise 97 [A].

1. μὴ οὕτως αἰσχροί ποτε εἶεν ὥστε προδοῦναι τὴν πόλιν.
2. ἐφοβούμεν μὴ ἔρχοιντο ἡμῖν ἐπιθησόμενοι.
3. μὴ νομίσης αὐτοὺς οὐκ ἰδεῖν σε.
4. οὕτω σοφοὶ ἦσαν ὥστε τοὺς ἀνθρώπους πανταχόθεν ἔρχεσθαι αὐτοὺς ὀψομένους.
5. ἅμα τῷ ἡρι ἀφορμησόμεθα ὡς πολιορκήσונτες τὴν πόλιν.
6. οἱ πρὸς τὴν ἀκρόπολιν καταφυγόντες ἐλάσσονες ἦσαν ἢ ὥστε ἀνθίστασθαι τοῖς πολεμίοις [ἀμύνεσθαι τοὺς πολεμίους].
7. μὴ γνοίης ποτὲ ὅστις ταῦτά μοι ἔλεξεν.
8. μὴ φοβείσθων μὴ κακὰ αὐτοὺς ποιῶμεν.
9. πολλοὺς ἀγγέλους ἐξεπέμψαμεν εὐρήσοντας ὅποι ἦλθες.
10. εἰμι ὡς τὸν βασιλέα ἐφ' ᾧτε ὑμᾶς μέγαν μισθόν μοι δοῦναι.

Exercise 98 [B].

1. δεῖ ἡμᾶς φυλάσσεσθαι ὅπως μὴ ἡμᾶς ἐξαπατήσουσιν.
2. περιείχοντο τοῖς ὅρεσιν ὥστε μὴ δύνασθαι ἐκφεύγειν.
3. καταφύγωμεν πρὸς τὰ ὄρη ἵνα μὴ ἡμᾶς λάβωσιν οἱ πολέμιοι.

Ex. 98--continued.

4. οὕτω συνεχῶς ἐπολιορκεῖτο ἡ πόλις ὥστε τοὺς πολίτας μὴ δύνασθαι μηδένα ἐπιτήδεια λαμβάνειν.
 5. μακρόν γε χρόνον ἀντεῖχον ὥστε καὶ οἱ πολέμιοι ἐθαύμασαν αὐτούς.
 6. μὴ φοβηθῆς λέγειν.
 7. οἶδα μὲν νοσοῦντα αὐτὸν, φοβοῦμαι δὲ μὴ τέθνηκε.
 8. οὗτοι ἀνδρειότεροι ὄντες ἢ ὥστε φεύγειν πάντες ἀπέθανον.
 9. ὁλοίμην ὥστε μὴ ὁρᾶν τοὺς πολεμίους ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει ὄντας.
 10. φεισόμεθα ὑμῶν ἐφ' ᾧτε ρίψαι τὰ ὄπλα.
-

Exercise 99 [A].

1. ἐκελεύσθησαν πᾶσαν τὴν ἡμέραν πορεύεσθαι.
2. οὐ φοβοῦμαι μὴ ἡμῖν ἀπροσδοκῆτοῖς ἐπιθῶνται.
3. ἰππέας τινὰς ὁ στρατηγὸς προὔπεμψε ὡς πεισομένους τὶ πράσσεται.
4. πείθωμεν αὐτοὺς μὴ εἰς κίνδυνον ἐλθεῖν.
5. μή μοι εἴπῃς αὐτοὺς τὸν Κλέωνα ἐλέσθαι.
6. διὰ τί οὐκ ἐᾷς ἡμᾶς αὐτοῦ καταμένειν ;
7. εἴθ' αἰὲν σύμμαχοι εἶμεν μηδέποτ' ἐχθροί.
8. βελτίων ἐστὶν ἢ ὥστε κακὰ δρᾶν τινα.
9. ἐκέλευσεν αὐτοὺς πυθέσθαι ὅποσοι εἰσὶν οἱ πολέμιοι.
10. φυλάττεσθε ὅπως μὴ τοὺς αἰτίους ἀπολύσετε.

Exercise 100 [B].

1. μὴ δεῦρο ἐπανεέλθῃς.
2. ὑπέσχοντο ἐμὲ ἀπολύσειν ἐφ' ὧτε τοὺς φίλους αἰτιᾶσθαι.
3. παρεκελεύσατο τοῖς στρατιώταις μὴ τὸν κίνδυνον φοβεῖσθαι.
4. οἱ κατάσκοποι προὔχρησαν ὡς αἰσθησόμενοι τῶν πολεμίων προσιόντων.
5. ἤροντο διὰ τί ὁ Κλέων στρατηγὸς εἶη.
6. οἱ μὲν εἰς τὰς Ἀθήνας κατελθόντες ἀπέθανον· οἱ δὲ ἐν τῇ Ἀσίᾳ καταμείναντες ἐξέφυγον.
7. ἤδη τοὺς πολεμίους ἡμᾶς νικῆσοντας.
8. ἐφοβούμην μὴ οἱ πολέμιοι ἡμᾶς νικήσωσι.
9. νομίζω τοῦ Βρασίδου στρατηγούντος ἡμᾶς νικῆσειν
10. ἄρ' οἶσθα ὅπόσον χρόνον ἡ μάχη διετέλεσε;

Exercise 101.

1. εἰ τοῦτο λέγεις ἀγνοεῖς.
2. ἐὰν τοῦτο ποιήσης πείσει.
οἱ εἰ τοῦτο ποιήσεις πείσει.
3. εἰ τοῦτο ἐποίησας ἔπαθες ἄν.
4. εἰ τοῦτο ποιήσῃς πάσχοις ἄν.
5. εἰ τοῦτο ἐποίησας ἔπασχες ἄν.
6. ἐὰν ἔλθωσιν, ὄψομαι αὐτούς.
7. εἰ ἦλθον εἶδον ἂν αὐτούς.
8. εἰ τοῦτ' ἔφασαν, ἤμαρτον.

Ex. 101—*continued*.

9. εἰ μὴ σε ἴδω, γράψω.
 10. εἴ σε εἶδον οὐκ ἂν ἔγραψα.
 11. εἰ μὴ παρὴν ἔγραψαν ἄν.
 12. εἰ αὐτοὺς ἴδοιμι, οὐκ ἂν γράψαιμι.
-

Exercise 102 [A].

1. εἰ μὴ ὁ στρατὸς ἀφίκετο ἡ πόλις ἂν ἐάλω.
 2. εἰ μὴ εὐθύς ἀφορμηθῶμεν ἡ πόλις ἀλώσεται.
 3. εἰ αὐτὸς παρὴν ταῦτ' οὐκ ἂν ἐγένετο.
 4. εἰ θεοὶ εἰσὶν, ἐστὶ καὶ ἔργα θεῶν.
 5. εἰ οὕτως ἔπραττον νῦν οὐκ ἂν ἦσαν ἀσφαλεῖς.
 6. εἰ σοι γράψω, ἀφορμήθητι εὐθύς.
 7. εἰ τοῦτ' οὕτως ἔχει, ἥμαρτον.
 8. εἰ ἔλθοιεν, πάντες ἂν χαίρομεν.
 9. εἰ μὴ ἔλθωσιν, ἔχωμεν αὐτοὶ τὰ δῶρα.
 10. εἰ σὺ παρῆσθα, οὐδεὶς ἂν ἐτόλμησε λέγειν.
-

Exercise 103 [B].

1. εἰ μὴ τὸν Βρασίδαν πέμψωσι νικήσουσι τοὺς Ἀθηναίους.
 2. εἰ μὴ Βρασίδας ἐν Θράκῃ παρὴν ἐνίκησαν ἂν οἱ Ἀθηναῖοι.
 3. εἰ τοῦτ' ἔφη, ψεύδεται.
 4. εἰ ὁ Δημοσθένης ἔλεγεν ἤκουον ἄν.

Ex. 103—continued.

5. εἰ σὺ λέγοις, ἀκούοιμι ἄν.
6. ἐὰν μὴ σὺ εὐθύς ἔλθῃς, οὐ καταμενῶ.
7. εἰ τοῦθ' οὕτως εἶχε, δειλοὶ ἦσαν.
8. εἰ οἱ ἄγγελοι ἀφίκοντο πάντα εὖ ἂν εἶχεν.
9. εἰ τῇ πόλει ἐπιβουλεύοις ἐκπέσοις ἄν.
10. εἰ τῇ πόλει ἐπεβούλευσας προδότης ἦσθα.

Exercise 104 [A].

1. ἀπολύσομέν σε ἐὰν τοὺς σοὺς ἐταίρους αἰτιάσῃ.
2. εἰ μὴ τὸν Ἀλκιβιάδην ἐξεβάλετε, ὦ Ἀθηναῖοι, οὐκ ἂν νῦν ἐπάσχετε ταῦτα τὰ κακά.
3. εἰ Φίλιππος Ποτίδαιαν εἶλεν ἡμῶν οὐ βοηθούντων, ἄρ' οὐ δύναται καὶ Ὀλυνθον ἐλεῖν ;
4. εἰ Σπαρτιάτης τὸ τοιοῦτον δρώῃ, δίκας ἂν διδοίῃ.
5. ἡμῖν μάλιστα συνοίσει ἐὰν Φίλιππος ἡμῖν ἀντιστῇ ἐν Πύδνῃ.
6. εἰ τοῦτ' εἶπεν, ἤμαρτεν.
7. εἴ τινα ἔχετε οἷόν τε βελτίω συμβουλεύειν, τοῦτον ἔλεσθε στρατηγόν.
8. εἰ μάθοι ὅπου τοῦτο τὸ ἀργύριον κρύπτεται, κλέψειεν ἂν αὐτό.
9. εἰ ἤδη, ἔλεγον ἂν ὑμῖν.
10. εἰ μὴ ἐζήτησα οὐκ ἂν εὖρόν ποτε αὐτό.

Exercise 105 [B].

1. ἐὰν τοῦτον ὠφελῆς αἰσχυρὸς φανεί.
2. ἀδικώτατος ἂν εἴης εἴ μοι μέμφοιο.
3. εἰ ὁ Ἀρμόδιος ἀπέκτεινε τὸν τύραννον ὠφέλησε τοὺς Ἀθηναίους.
4. εἰ Φίλιππος νῦν κρατεῖ τῶν Θερμοπυλῶν οἷός τε ἐστὶν εἰς τὴν Ἀττικὴν πορεύεσθαι οὐδέενος κωλύοντος.
5. οἱ Ἀθηναῖοι χαιρήσουσιν ἐὰν ὁ Ἀλκιβιάδης ἐκπέσῃ.
6. εἰ ὑπὸ Σωκράτους ἐδιδάχθης οὐκ ἂν τοῦτο ἐνόμιζες.
7. εἰ σπονδαὶ ποιοῦντο πάντα καλῶς ἂν ἔχοι.
8. εἰ τὴν ἐμὴν ἐπιστολὴν εἰλήφασιν ὥς φίλον σε ἀσπάζονται.
9. εἰ μὴ ἐφύλασσον τὰς πύλας ἢ πόλιν ἂν ἤρέθῃ.
10. ἐὰν ἐτοιμὸς ᾖς ἅμ' ἔω ἐνταῦθα πορεύσομεθα.

Exercise 106 [A].

κῆρύξ τις περὶ τὴν πόλιν ἰὼν τοιάδε τοῖς Θηβαίοις ἀπήγγειλεν. “ἐάν τις τολμήσῃ θάπτειν ἢ τὸν Πολυνείκη ἢ ἄλλον τινὰ τῶν Ἀργείων, ἀποθανεῖται.” ἡ δὲ Ἀντιγόνη ἀδελφὴ οὖσα τοῦ Πολυνείκου τοσοῦτον ἐφίλει τὸν ἀδελφὸν ὥστε βουλευσάσθαι ἀπειθεῖν τῷ βασιλεῖ καὶ ἐὰν ἀποθάνῃ τοῦτο ποιήσασα. νυκτὸς μὲν οὖν ἐξελθοῦσα ἔθαψε τὸν νεκρόν· ὁ δὲ βασιλεὺς μαθὼν

Ex. 106—continued.

ὅτι ἐποίησε σφόδρα μὲν ἡγανάκτησεν, ὅμως δὲ συνέγνω ἂν αὐτῇ εἰ ἤθελεν ὁμολογεῖν ἀδικῆσαι. ἡ δ' αὖ θρασέως ἀπεκρίνατο· “εἰ τὸ προσῆκον πεποίηκα οὐ δέδοικα ἀποθανεῖν.” ἔπειτα δὴ ὁ βασιλεὺς μᾶλλον ἔτι ἀγανακτήσας ἐκέλευσε τοὺς φύλακας εἶργειν αὐτὴν ἐν σπηλαίῳ τινὶ ὅπως τῷ λιμῷ ἀπόληται.

Exercise 107 [B].

ἔπειτα ὁ Δημοσθένης παρελθὼν ἔλεξε τάδε· ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐὰν νῦν πρέσβεις ὡς Φίλιππον πέμψητε οὐδὲν ἄλλο ἢ αὐξήσετε τὸ αὐτίκα δεινόν· οὗτος γὰρ αἰσθόμενος ὑμᾶς φοβουμένους μᾶλλον δὴ θαρσῆσει ὑμῶν κρατήσκειν. ἀλλὰ τί αὐτὸν φοβεῖσθε; εἰ μὲν γὰρ οὕτω δυνατὸς ἦν ὡς ὑμεῖς οἴεσθε, νικήσας ἤδη πάντας τοὺς ἄλλους πολεμίους ἐφ' ὑμᾶς ἂν ἐπορεύετο. νῦν δὲ ὑπὸ τῶν ἐναντίων πανταχόθεν κυκλούμενος καὶ ἐὰν τούτων κρατήσῃ πολὺ ἀσθενέστερον ἔξει τὸ στράτευμα ἢ πρότερον, ὥστε θαρροῦντες δυνησόμεθα αὐτῷ ἐπιέναι. μὴ οὖν ἀθυμήσητε, ἀλλὰ τὴν τε πόλιν ὡς κράτιστα τειχίζετε καὶ νέαν τινα δύναμιν ἀθροίζετε ὡς τῷ κοινῷ τῆς Ἑλλάδος πολεμίῳ μαχούμενοι.

Exercise 108 [A].

εἰ μὴ ἐπίστευον Ἀλκιβιάδῃ φόβος ἂν ἐγένετο ἐν τῷ ἄστει μέγιστος· ὁ δὲ τοὺς φρουροὺς συγκαλέσας εἶπε

Ex 108—continued.

τάδε· ἠκούσατε μὲν, ὦ ἄνδρες, ὅση συμφορὰ οἱ Ἀθηναῖοι πᾶν τὸ ναυτικὸν ἀπώλεσαν· ἡμέτερον δὲ νῦν ἐστι βουλευέσθαι ὅτι ποιεῖν μάλιστα ἡμῖν συμφέρει. εἰ μὲν γὰρ στρατηγὸς ἔτι ἦν ἐκέλευον ἂν ὑμᾶς· τούτων δὲ οὕτως ἐχόντων παραινῶ μόνον ὑμῖν ἐν τῷ παρόντι στρατεύεσθαι ὑπὸ τῷ Θρακί. εἰ μὲν οὖν τις ὑμῶν ἀπορεῖ τῶν χρημάτων τὸ παραντίκα, αἰτείτω· ἐὰν δέ ποτε παράσχη χάριν εἶσομαι ὑμῖν δώροις πολλαπλασίοις. εἴθ' ἔτι ὑμεῖς εὐτυχεστέρου τινὸς στρατηγοῦντος ὠφελοῖτε τοὺς τε Ἀθηναίους καὶ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα.

 Exercise 109 [B].

τοῦ δὲ στρατοῦ ὥς ἐς μάχην ταχθέντος ὁ στρατηγὸς ἔλεξε τοιάδε τοῖς στρατιώταις· ὦ ἄνδρες στρατιῶται, εἰ μὲν ἤδη ἐμέλλομεν μαχεῖσθαι ἐν τῇ βαρβάρῳ ὥς τὰ ἡμέτερα [κτήματα] αὐξήσοντες, ἴσως ἂν οἱ θεοὶ μετὰ τῶν πολεμίων ἦσαν. εἰ δὲ οἱ θεοὶ βοηθοῦσι τοῖς τῇ πατρίδι ἀμυνομένοις πῶς οὐκ εἰκὸς αὐτοὺς νῦν γε βοηθεῖν ἡμῖν; ἐπὶ μὲν τῶν πατέρων οἱ Ἕλληνες οὐκ ἂν ἐνίκησάν ποτε τοὺς Μήδους εἰ μὴ οἱ θεοὶ μετ' αὐτῶν ἦσαν· οὗτοι δὲ οἱ πολέμιοι φαίνονται ἔτι ἀσεβέστεροι ὄντες τῶν Μήδων. ἐὰν οὖν ἀνδρείως μαχώμεθα, πιστεύοντες τοὺς θεοὺς ἡμῖν βοηθήσειν, νικήσομεν.

Exercise 110 [A].

1. ἐτύχομεν παρόντες τοῦ ῥήτορος λέγοντος.
 2. ἐπαύσαντο μαχόμενοι κελεύσαντος τοῦ στρατηγοῦ.
 3. ἔλαθον τοὺς φύλακας ἐκφυγόντες ἐκ τῆς πόλεως.
 4. ἀπέθανον ὡς ἐπιβουλεύσαντες τῇ πόλει.
 5. ἡμέτερόν ἐστι πείθεσθαι τῷ βασιλεῖ καίπερ οὐκ ἀεὶ
δικαίῳ ὄντι.
 6. ἐφθιάσαμεν ἐλθόντες εἰς τὴν πόλιν.
 7. συνέγνωμεν αὐτῷ ἅτε οὐκ εἰδότει ὅτι ποιοίῃ.
 8. ὁ στρατηγὸς προὔχῳρει ἄνδρας μυρίους καὶ δις-
χιλίους ἄγων.
 9. πάντας τοὺς αἰχμαλώτους ἀπέκτειναν, καὶ ταῦτα
εἰδότες αὐτοὺς ἀναιτίους ὄντας.
 10. ἐφθιάσαμεν τοὺς πολεμίους προσελθόντες πρὸς τὸ
ὄρος.
-

Exercise 111 [B].

1. οὗτος ὁ παῖς ἔφθασε τρέχων.
2. αἱ νῆες λαθοῦσαι [ἔλαθον] τοὺς πολεμίους εἰς τὸν
λιμένα εἰσῆλθον [εἰσελθοῦσαι].
3. οἱ Ἀθηναῖοι τὸν Μιλτιάδην ἐν αἰτία εἶχον ὡς δῶρα
λαβόντα.
4. ὡς παιδὶ ὄντι οἱ δικασταὶ συνέγνωσαν.
5. οἱ τυχόντες αὐτοῦ ἀκούσαντες σφόδρα ἐθαύμαζον.

Ex. 111—continued.

6. ἀφείμεν τοὺς αἰχμαλώτους καὶ ταῦτα εἰδότες αὐτοὺς
ἡμῖν ἐπιβουλεύσαντας.
7. τοὺς στρατηγοὺς ἐν αἰτία εἶχον ὥς οὐ σώσαντας
τοὺς ναύτας.
8. ταῦτα εἶπον ὥσπερ εἰδότες ἡμᾶς πεισομένους
αὐτοῖς.
9. ἐπαύσαντο πολεμοῦντες ἅτε ἀμφοτέρων τῶν στρα-
τηγῶν ἀποθανόντων.
10. οἱ δοῦλοι ἀφίκοντο πολλὰ καὶ καλὰ δῶρα παρὰ
τοῦ βασιλέως φέροντες.

Exercise 112 [A].

1. ἡδόμην τοὺς σοὺς φίλους δεχόμενος.
2. ἐχρώμην αὐτῷ ὥσπερ ὄντι καίπερ οὐκ ὄντι
ἀδελφῷ.
3. τί διατελεῖς ταῦτά με ἐρωτῶν ;
4. ἐφάνη σφόδρα αἰσχυρόμενος.
5. ἦλθε μὲν πρὸς ἐμὲ οὐδὲν ἀργύριον ἔχων· ἐγὼ δὲ
ἔδωκα αὐτῷ ὅσων ἐδεῖτο ὥς φίλῳ ὄντι τοῦ ἐμοῦ
πατρός.
6. ἐὰν παύσῃ ἐμοὶ ἀπειλῶν, ἀκροάσομαί σου.
7. ἐξέβαλον Θουκυδίδην ὥς τὴν Ἀμφίπολιν ἀπολέ-
σαντα τῇ ἀμελείᾳ.
8. οἱ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι ἤρξαντο ἐρίζοντες
περὶ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἡγεμονίας ἐπὶ τοῦ
Κίμωνος.
9. ἔτυχον τὸ ναυτικὸν πέμψαντες πρὸς Ἀθήναι.
10. φθάσον αὐτὸν ἐκεῖσε ἀφικόμενος, εἰ πάρεσται.

Exercise 113 [B].

1. διετέλει ἐν ταῖς Ἀθήναις διάγων καίπερ πᾶσι τοῖς πολίταις ἀπεχθανόμενος.
2. ἀπέθανον ὡς τοῖς ἐν τέλει ἐπιβουλευσάντες.
3. πέπεισμαι τοὺς ἄμφι Βρασίδαν φθῆσεσθαι πρὸς τὴν πόλιν ἀφικομένους.
4. οἱ Ἀθηναῖοι, καίπερ εἰδότες τὸν Ἀριστείδην δίκαιον ὄντα, οὐχ ἤδοντο ἀεὶ τοῦτ' ἀκούοντες.
5. ἔλαθον ἐκ τῆς πόλεως ἐκφυγόντες καὶ εἰς τὴν ναῦν ἐμβάντες [ἐνέβησαν].
6. ἐχαίρομεν πάντες ἀκούσαντές σε ἀσφαλῶς ἀφικόμενον.
7. ἐπιμελῶς ἔσωσαν τὴν ἀσπίδα ὡς ὑπὸ τῶν θεῶν πεμφθεῖσαν.
8. ἔδοξε τῷ στρατηγῷ εὐλαβῶς προχωρεῖν καίπερ τῶν πολεμίων ἐκ τοῦ στρατοπέδου ἀπελθόντων.
9. ἐφάνησαν Ἕλληνες ὄντες καίπερ οὐ δυναμένων ἡμῶν ὅτι λέγουσι συνιέναι.
10. εἰς τὰ ὄρη ἀφικόμεθα τοὺς πολεμίους φθάσαντες καὶ ἐστρατοπεδευσάμεθα ἐν χωρίῳ ἰσχυρῷ.

Exercise 114 [A].

μετὰ πολλὰ ἔτη ἡλθέ τις εἰς τὰς Θήβας ἐξαγγελῶν τῷ Οἰδίποδι ὅτι τέθνηκεν ὁ Πόλυβος καὶ αἰτήσων αὐτὸν κατελθόντα εἰς τὴν Κόρινθον βασιλεύειν τῆς πόλεως. ὁ δὲ Οἰδίπους οὐκ ἤθελε κατιέναι διὰ τὸ

Ex. 114—continued.

χρηστήριον· καίπερ γὰρ ἀποθανόντος τοῦ βασιλέως, ἥ γε βασιλεία ἔτι ἔζη, καὶ ἐφοβεῖτο μὴ ἄτη τινὶ ἀναγκασθεὶς βούληται αὐτὴν γαμεῖν. ταῦτ' οὖν ἔφηνε τῷ ἀγγέλῳ, ὅς ἔτυχεν ὧν ὁ βουκόλος ὁ εὐρὼν τὸν Οἰδίποδα παιδίον ὄντα ἐν τῇ ὕλῃ. ἔπειτα δὲ ὁ γέρων, ὥσπερ ὠφελῶν τι τὸν βασιλέα, εἶπεν ὅτι οὐ μὲν νῖός ἐστι Πολύβου, εὐρέθη δὲ ἐν τῷ Κιθαιρῶνι ὄρει σχοινίῳ τοὺς πόδας δεδεμένος.

Exercise 115 [B].

ἡ μὲν οὖν Ἰοκάστη ταῦτα ἀκούσασα ἥσθετο τὸν Οἰδίποδα τὸν νῖόν αὐτῆς ὄντα· ὁ δὲ Οἰδίπους πυνθανόμενος περὶ τοῦ πατρὸς ἔγνω ὄντα τὸν βασιλέα ὃν αὐτὸς ἀπέκτεινεν. ἐνταῦθα δὴ οὐκέτι τλήσας τὴν μητέρα ὁρᾶν ἐξεκέντησε τὰ αὐτοῦ ὄμματα· ἡ δὲ εἰς τὸν θάλαμον ἀπελθοῦσα αὐτοχειρὶ ἀπέθανεν. ἐκ τούτων οὖν οἱ Θεβαῖοι αὐτὸν ἐξέβαλον ὥς εἶναι μένη πάντων τῶν πολιτῶν κακὰ πεισομένων. ὁ δὲ πολλὰ ἔτη σὺν τῇ θυγατρὶ Ἀντιγόνῃ πεπλανημένος τέλος εἰς τὰς Ἀθήνας ἀφίκετο οὐ τὸ λοιπὸν διήγε.

Exercise 116 [A].

1. ἐλπίζω σοι μεταμέλειν τῆς μωρίας.
2. δέον ἀναχωρεῖν, οἱ στρατιῶται εὐθὺς ἀφωρμήθησαν.
3. οὐ χρὴ τούτους μετέχειν τῆς λείας.

Ex. 116—continued.

4. ὡς τάχιστα ἐπορευόμεθα, δόξαν πρῶτ' αὐλίσασθαι.
5. τὸν βασιλέα, καίπερ ἐξὸν [παρὸν] αὐτοῖς λύεσθαι, κατέλιπον ἐν τῇ βαρβύρῳ.
6. χρῆν ὑμᾶς αὐτοῖς διδόναι ὅτι ᾔτησαν.
7. ἀδύνατον ὃν προχωρεῖν διὰ τὴν χιόνα ἀνεπαύσαντο.
8. νομίζω ἡμῖν συμφέρειν ἀποδοῦναι τοὺς αἰχμαλώτους.
9. ὁ ῥήτωρ ἔλεξεν ὥσπερ δέον παραδοῦναι τὴν πόλιν.
10. ὁ Θεμιστοκλῆς ᾔθελε ναῦς παρασκευάζεσθαι ὡς ἀδύνατον ὃν τοῖς Πέρσαις κατὰ γῆν ἀνθίστασθαι.

Exercise 117 [B].

1. οὐ μέτεστιν ἡμῖν τούτου.
2. ἄρ' οὐ μεταμέλει σοι ὧν πεποίηκας ;
3. ἀπήλθε ταῦτ' ἀκούσας, ὥσπερ οὐ δέον ἀποκρίνεσθαι.
4. πῶς οὐ χρῆν ὑμᾶς βοηθεῖν ἡμῖν μεγάλην δύναμιν ἔχοντας ;
5. σαφῶς ἐνόμισε δόξαι τοῖς φίλοις μένειν.
6. παρήνευσε αὐτοῖς ἐνδoῦναι ὡς ἀδύνατον ὃν ἔτι ἀνέχεσθαι.
7. νομίζω τοῦτο ἄδικον μὲν οὐκ εἶναι, λέγω δὲ ὅτι οὐ συμφέρεи ἡμῖν.
8. οἱ Ῥωμαῖοι πάντες ἀπέθανον, καίπερ παρὸν ἐκφεύγειν.

Ex. 117—continued.

9. ἐὰν μὴ μετάσχωμεν τῆς λείας οὐδέποτε αὐθις
μαχούμεθα.
10. ἀνδρείως μαχώμεθα παρέχον ἡμῖν σφῆξιν τὴν πατ-
ρίδα.

Exercise 118 [A].

1. οὐ τοὺς συμμάχους παραδοτέον ἐστὶν ἡμῖν τοῖς
Ἀθηναίοις.
2. εἶπε τοῖς στρατιώταις οὐκ ὀλιγορητέον εἶναι τῶν
πολεμίων.
3. μεταδοτέον ἐστὶ τῆς λείας τοῖς συμμάχοις.
4. ἐκδοτέα ἦν αὐτῷ ἡ θυγάτηρ ἀνδρὶ πένητι.
5. τοσαῦτα χρήματα οὐκ ἀποδοτέα ἐστὶν ὑμῖν.
6. πῶς οὐ τιμητέον ἐστὶ τοὺς ὑπὲρ τῆς πατρίδος
ἀποθανόντας ;
7. ὁ στρατηγὸς παρήγγειλεν ἀφορμητέον εἶναι εὐθύς.
8. ἤδεσαν ἀντιληπτέον ὃν τοῦ πράγματος ἑαυτοῖς.
9. οἱ λοχαγοὶ παρήγγειλαν βοηθητέον εἶναι τῷ
στρατεύματι τοῖς συμμάχοις.
10. εἶρητο τοῖς Ἀθηναίοις ἀπολειπτέον εἶναι τὴν πόλιν
καὶ εἰς Σαλαμίνα μεταναστατέον.

Exercise 119 [B].

1. πᾶσιν ἡμῖν παραδοτέον ἐστὶ τὰ κτήματα.
2. μεταναστατέον ἦν ἡμῖν ὥστε μὴ τοῖς πολεμίοις
ὑποχειρίους γενέσθαι.

Ex. 119—continued.

3. ἡγγέλθη τοῖς φρουροῖς παραδοτέον εἶναι τὴν πόλιν.
4. πωλητέον ἐστὶ τὴν οἰκίαν ἵνα τὸν σῖτον παράσχῃς.
5. ἐρρήθη αὐτοῖς προσοιστέον εἶναι σῖτόν τε καὶ ἐσθῆτα τοῖς ξένοις.
6. ἀφορμητέον ἦν εὐθύς ὥστε εἰς καιρὸν ἀφικέσθαι.
7. ὥς ξένῳ ποτὲ γενομένῳ ὥμην βοηθητέον εἶναι αὐτῷ.
8. ᾗδεσαν δέον ἢ παραδοῦναι τὴν πόλιν ἢ ἀποθανεῖν.
9. παρηγγέλθη δεῖν ἐπιέναι εὐθύς.
10. τιμητέον ἐστὶν αἰεὶ τοὺς πάλαι τοὺς ταύτην τὴν ἀρχὴν τοσαύτην οὖσαν ἡμῖν κεκτημένους.

Exercise 120.

1. εἰπὲ ἡμῖν ὅστις [τίς] τοῦτο ἔλεξε.
2. γιγνώσκω τὸν ἄνθρωπον ᾧ ἔλεγες.
3. ᾗδεσαν διὰ τί οἱ πολῖται μισοῖεν αὐτούς.
4. ἀμφοτέροι κατεγνώσθησαν θάνατον ὁ μὲν [ἕτερος] δικαίως ὁ δὲ [ἕτερος] ἀδίκως.
5. πρὸ τοῦ οἱ πολλοὶ τῶν στρατιωτῶν ὥχοντο.
6. ἄλλαι νῆες ἐξ ἄλλων λιμένων ἦλθον.
7. οὐδέτερος τούτων [τῶν ἀνθρώπων] ἄξιός ἐστι τῆς τιμῆς.
8. οὗτός ἐστιν οὗ τοὺς υἱοὺς ἀπέκτεινας.
9. εἰπέ μοι περὶ ὧν ἤκουσας.
10. ἐκάτερον τὸ στράτευμα ἐνίκηθη.
11. ἕκαστος τῶν στρατιωτῶν μισθὸν ἐδέξατο.
12. ἀπέδωκα αὐτῷ τὸ ξίφος [αὐτοῦ].
13. οὐκ ἐπείθοντο τῷ ἑαυτῶν βασιλεῖ.

Ex. 120—continued.

14. ἔλυσάμεθα τοὺς πολίτας, οἱ δὲ οἴκαδε εὐθὺς ἦλθον.
15. χρὴ τοὺς σοφοὺς τιμᾶν ἀλλήλους.
16. οὐ δυνάμεθα νικᾶν [τὴν] τοσαύτην δύναμιν.
17. ταῦτα ἀκούσας ἀπεκρίνατο ὧδε [ταύδε].
18. Νικίας καὶ Δημοσθένης στρατηγοὶ μὲν ἦσαν [ἀμφοτέροι] τῶν Ἀθηναίων, οὗτος δὲ εὐτυχέστερος ἦν ἐκείνου.
19. αἰτῶμεν αὐτοὺς καθ' ἕκαστον.
20. οὐκ ἔχω εἰπεῖν ὅτι [τί] οἱ σοὶ φίλοι λέξουσιν.

Exercise 121 [A].

1. οἱ στρατιῶται οὐκ ἤθελον οὐδετέρῳ τοῖν στρατηγοῖν πείθεσθαι.
2. τῶν φίλων πρὸς τὸν ποταμὸν προσελθόντων ὁ μὲν διέβη ὁ δὲ ἀπῆει [or use ὁ ἕτερος].
3. πολλὰ χρήματα αὐτῷ ἔδομεν, ὁ δὲ εὐθὺς ἀπῆλθεν.
4. οἱ τοιοῦτοι στρατιῶται οὐχ ἱκανοὶ εἰσι φέρειν τοὺς πόνους.
5. ὑπέσχοντο μισθὸν δώσειν τῷ τὸν σῆτον σφίσι πορίσαντι.
6. ὁ στρατηγὸς εἰς τοσοῦτον ἦλθε τῆς τόλμης ὥστε αἰεὶ ἐτοιμὸς εἶναι μάχεσθαι.
7. ἐν τῇ βουλῇ οἱ μὲν ἕτεροι ἐψηφίσαντο πολεμῆσαι οἱ δὲ ἕτεροι εἰρήνην ἄγειν.
8. πρὸ τοῦ ἑκάστος τῶν στρατιωτῶν τρεῖς ὀβολοὺς τῆς ἡμέρας ἐδέχετο.

Ex. 121—continued.

9. οἱ πολέμιοι δρόμῳ προθέοντες ἀμφοτέροις τοῖς κέρασιν ἄμα ἐνέπεσον.
10. εἶπον τῷ στρατηγῷ ὅτι ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἤκουσα.
11. ταῦτα μὲν εἶπεν ὁ Δημοσθένης· ὁ δὲ Αἰσχίνης τάδε ἀπεκρίνατο.
12. καὶ ὁ Ἀννίβας καὶ ὁ Ἀλέξανδρος μεγάλοι ἦσαν στρατηγοί· οὗτος δὲ εὐτυχέστερος ἦν ἐκείνου.
13. ἅμα τῇ ἡμέρᾳ οἱ περιγεγόμενοι προσέβλεπον ἀλλήλους θαυμάζοντες πόσοι ἔτι ζῶσιν.

Exercise 122 [B].

1. ὁ μὲν τῶν ἀδελφῶν βασιλεὺς ἐγένετο, ὁ δὲ ἀπέθανε [or use ὁ ἕτερος].
2. ἀμφοτέρων τῶν νιῶν ἐμοὶ φίλων ὄντων περὶ πλείονος ἐποιούμην τὸν πρεσβύτερον.
3. πρὸ τοῦ ἐπιστεύομεν ἀμφότερα τὰ ἄσθη καθαιρεθῆναι.
4. ἔδομεν σίτον αὐτοῖς πεινῶσι· οἱ δὲ ἀεὶ ἡμῖν χάριν εἶχον.
5. ἕκαστος τῶν ναυτῶν ἔλαβε μέγαν τὸν μισθὸν ἀπὸ τῆς πόλεως.
6. εἶπον χάριν ἔχειν ἡμῖν ὅσων ἐποιήσαμεν.
7. ὑπέσχοντο ἀπιέναι ἐὰν αὐτοῖς ἀργύριον δώμεν.
8. τοῦ ἐτέρου τῶν ῥητόρων ταῦτα εἰπόντος ὁ ἕτερος ἀπεκρίνατο τάδε.

Ex. 122—continued.

9. ἐς τοσούτο ἦλθον τῆς κακίας ὥστε φοβεῖσθαι καὶ τοὺς βαρβάρους.
10. εἶπέ μοι τίς σοι ἔδωκεν δὲ δῶρον περὶ πλείστου ποιεί.
11. τούτων τῶν Ἑλλήνων ἐκείνος μὲν ἦν σοφώτερος οὗτος δὲ εὐτυχέστερος.
12. σκοτεινῆς οὕσης τῆς νυκτὸς οἱ στρατιῶται ἀλλήλους ἐτραυμάτιζον.

Exercise 123.

μετὰ ταῦτα [ἐκ τούτων].	ἀνὰ ῥοῦν.
διὰ ταῦτα.	κατὰ ῥοῦν.
πρὸς τούτοις.	ἐπὶ Σόλωνος.
ἀφ' ἵππου [ἐφ' ἵππου]	ἦλθε μετὰ τῶν φίλων
μάχεσθαι.	παρὰ τῷ βασιλεῖ.
χρημάτων ἕνεκα.	διὰ δούλου.
κατὰ τοῦ ὄρους.	καθ' ἡμέραν.
κατὰ τὸν νόμον.	ἐφ' ἡμῖν.
παρὰ τὸν νόμον.	σὺν [τοῖς] θεοῖς.
παρὰ τὸν ποταμόν.	ἐποιήθη ὑπ' αὐτοῦ.
ἄνευ ἐλπίδος.	οἱ ἀμφὶ [περὶ] τὸν βασιλέα.
διὰ δέκα ἐτῶν.	ἐπὶ Λήμνου ἐπλευσαν.
ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ.	ἐν τούτῳ.
ἔλεξε περὶ τοῦ υἱοῦ.	ἐπὶ τεττάρων ἐτάχθησαν.
ἔλεξε κατὰ τοῦ Νικίου.	

Exercise 124 [A].

1. ἐὰν περὶ πολλοῦ ποιῆσθε τὴν ἐλευθερίαν οὐδέποτε ἐπὶ τυράννῳ ἔσεσθε.
2. ἀφ' ἵππων μαχόμενοι ῥαδίως κατέλαβον τοὺς φεύγοντας.
3. διετέλουν πᾶσαν τὴν ἡμέραν μαχόμενοι, οὐδὲ ἐπαύσαντο μέχρι ἐσπέρας.
4. ἡγγέλθη ὅτι ὁ Φίλιππος ἐπιοί ἡμῖν εἰς δισμυρίους ἄνδρας ἄγων.
5. εἰ παρὰ τὸν νόμον ἔπραξαν δίκην ἂν ἔδοσαν.
6. κατὰ τὸν Πίνδαρον νομιστέον ἐστὶ τὸ ὕδωρ πάντων ἄριστον.
7. διὰ πολλὰ διανοοῦμαι βοηθῆσαι τοῖς Θηβαίοις καίπερ πόλεμον ἐπιφέρουσι τῇ ἐμῇ πατρίδι.
8. περὶ τούτου σπουδάζων οὐκ ἔγνω τοὺς πολεμίους κατὰ κράτος ἐλόντας τὴν πόλιν.
9. ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ οἱ φιλόσοφοι διαλέγονται περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ κόσμου.
10. διὰ ταῦτα ἠναγκάσθησαν διὰ φιλίας ἵεναι τοῖς Ἀθηναίοις.
11. περὶ πλείστου ποιοῦμαι ἀεὶ διὰ φιλίας ἵεναι τοῖς Λακεδαιμονίοις.

Exercise 125 [B].

1. πλὴν ὀλίγων πάντες οἱ Ἕλληνες ἀντέστησαν τοῖς Μήδοις.
2. αἰτήσω αὐτὸν καταμένειν ἢ ἀντ' ἐμοῦ ἢ μετ' ἐμοῦ.

Ex. 125—continued.

3. οἱ μὲν ἐπὶ τῇ δεξιᾷ ἐτράπησαν ταύτῃ τῇ προσβολῇ, οἱ δὲ ὀπλῖται οἱ ἐπ' ἄριστερᾷ διέμειναν ἢ ἐτάχθησαν.
4. ἐπὶ σοί ἐστι πολὺ ὠφελεῖν τὴν πατρίδα.
5. ἐὰν διὰ τῆς ἡμετέρας χώρας πορευθῶσι, πάντα διαφθεροῦσι.
6. εἰ ἐπὶ βελτίοσι συνέβησαν, ἡ εἰρήνη διετέλει ἂν μεχρὶ τοῦ νῦν.
7. πρὸς τούτοις ἀνδρειότατα πέπραχεν ὑπὲρ τῆς πατρίδος.
8. μετὰ ταῦτά Δημοσθένης πολλάκις ἔλεγε κατὰ τῶν τοῦ Αἰσχίνους φίλων.
9. εἰ περὶ ἄλλο τι γενοίμην οὐκ ἂν δυναίμην τοῦτο ἐκτελεῖν· δι' ὃ οὐκ ἄρξομαι οὐδὲ σοῦ ἔνεκα.
10. οἴκαδε ἀφωρμήθη ἄμ' ἐμοί· εἰ δὲ μὴ ἀφίκεται φοβούμεαι μὴ κακόν τι γέγονεν.
11. πρῶτον μὲν παρὰ τὸν ποταμὸν ἐπορεύθησαν· ἔπειτα δὲ αὐτὸν διαβάντες τῇ γεφύρᾳ ἐστρατοπεδεύσαντο πρὸς τῷ ὄρει.

Exercise 126 [A].

ἐν δὲ τούτῳ σύμμαχοί τινες τῶν Συρακοσίων πρὸς Συρακούσας πορευόμενοι ἐποτρύνοντος τοῦ Νικίου ὑπὸ τῶν Σικέλων ἀπελήφθησαν. εἰ μὲν Νικίας τοῦτο ἐβουλεύσατο Γυλίππου μήπω ἀφικομένου ἴσως ἂν οἱ Ἀθηναῖοι τὴν πόλιν εἴλον· νῦν δὲ ὀκτακόσιοι μὲν τῶν συμμάχων ἀπέθανον χίλιοι δὲ καὶ πεντακόσιοι εἰς

Ex. 126—continued.

Συρακούσας ἀφίκοντο. καὶ οὐ διὰ πολλοῦ Δημοσθένης ἔδοξε νυκτὸς τῇ πόλει προσβαλεῖν. οἱ δὲ στρατιῶται αὐτοῦ καίπερ τοσαῦτα δεινὰ παθόντες πλέω ἦσαν τῆς ἐλπίδος καὶ τοῦ θάρρους· ἤδη γὰρ ἔμελλον μάχεσθαι στρατηγούντος τοιούτου οἷος τὴν μεγίστην δόξαν ἐκέκτῃ τῆς τε φρονήσεως ἕνεκα καὶ τῆς ἀνδρείας, καὶ πάντες ἐπίστευον ἡγεμονεύοντος αὐτοῦ πέλος τὴν πόλιν αἰρήσειν.

Exercise 127 [B].

τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου ἔτους ἅμα τῷ ἡρὶ ὁ Σκιπίων οὐκ ἐλάσσοντας ἀνδρῶν τρισμυρίων ἔχων ἐπὶ τὴν Καρχηδόνα ἐπορεύετο ἀπέχουσιν ὁδὸν οὐ πολλῶν ἡμερῶν. ἔλαθεν δὲ πρὸς τὴν πόλιν προσιῶν καὶ ἀπροσδοκίῃτως ἐπῆλθε τοῖς τὸ ἄστυ φρουροῦσι Καρχηδονίοις, χιλίοις μάλιστα ἀριθμῷ οὔσι, τῶν μὲν νεῶν ἐκ τῆς θαλάσσης ἐπιθεμένων τοῦ δὲ πεζοῦ ἅμα ἐκ τῆς ὑπείρου. καίπερ οὐκ ἔξον βοήθειάν τινα ἐλπίζειν οὐδὲ ἱκανῶν ἐνόντων ἐν τῷ ἄστει στρατιωτῶν ὥστε τὰ τεῖχη πληρῶσαι, ὅμως ὁ Μάγων, ὁ τῷ φρουρίῳ ἐφεστηκώς, οὐκ ἠθύμησεν ἀλλὰ τοὺς πολίτας καθοπλίσας ἀνδρείως ἡμύνετο. καὶ ἐκδρομὴν τινα ἐποιήσατο, ἣν μέντοι ῥαδίως ἀπεκρούσαντο οἱ Ῥωμαῖοι.

Exercise 128 [A].

οὕτω δὲ ἀθυμοῦντος τοῦ στρατεύματος μόνος ὁ Ξενοφῶν ἐφαίνετο εὐθυμεῖν καίπερ αὐτὸς οὐκ ἐλπίζων τὴν Ἑλλάδα πάλιν ὄψεσθαι. ἤδη γὰρ ὀλίγον χρόνον τῶν βαρβάρων παυσαμένων τοῦ ἐπιτίθεσθαι τὰ ὄρη ἐκ τοῦ ἔμπροσθεν φαινόμενα αὐτοὺς ἐφόβει. Ξενοφῶν οὖν ἐν τοῖς στρατιώταις ἐφοίτα αὐτοῖς παρακελεύόμενος. τοῖς μὲν λοχαγοῖς εἶπε τάδε· οἱ μὲν στρατιῶται ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες, εἴλοντο λοχαγοὺς ἀποθανόντος τοῦ Κλεάρχου, ὥς ἀνδρειοτάτους τε ὄντας καὶ μάλιστα πάντων ἐτοίμους τὰ δεινὰ πάσχειν. νῦν δὲ εἰ ὑμεῖς φαίνεσθε ἀθυμοῦντες, πῶς ἐγὼ τοῖς ἄλλοις παρακελεύωμαι; τοῖς δὲ στρατιώταις εἶπε τοιάδε· εἴ τις μὲν ἐμὲ, ὦ ἄνδρες, αἰτοίῃ διὰ τί ὧδε ἀθυμεῖτε, οὐκ ἂν δυναίμην αὐτῷ ἀποκρίνασθαι· οὐδὲ ὁ Κῦρος ὑμᾶς ἂν ἡγαγεν ἐκ τῶν Σάρδεων πρὸς τὴν Βαβυλῶνα, εἰ ἤδειν ὑμᾶς τοιούτους ὄντας. τῶν μὲν γὰρ μειζόνων κινδύνων περιγεγέννησθε ἤδη· λείπεται δὲ τὰ ἐλάσσω. ὑμεῖς μέντοι, ὥσπερ οὐχ οἱ αὐτοὶ ὄντες οἷ τοὺς Πέρσας ἔτρεψαν, νῦν ἀποκνεῖτε τά τε ὄρη καὶ τὰ θηρία.

Exercise 129 [B].

πάντων δ' ἤδη παρσκευασμένων ὁ Νικίας ἄφνω ἐκλείψει τινὶ σελήνης ἐξεπλάγη. ἔπεμψεν οὖν ἐρωτήσοντας τοὺς μάντεις οἷς εἶπε τὰ πάντα αὐτὸς πείσεσθαι. οἱ δὲ κατὰ τὸν μὲν Θουκυδίδην ἀπεκρίναντο ἀναπαυστέον

Ex. 129—*continued.*

εἶναι τῷ στρατῷ ἑπτὰ καὶ εἴκοσιν ἡμέρας, ἄλλοι δέ τινες συγγραφεῖς ἐξηγοῦνται αὐτὸν τὸν Νικίαν αὐξῆσαι τὸν χρόνον. εἴ γε μὴν τοῦτο ἀληθές ἐστι, τίς οὐκ οἶεται Νικίαν, καίπερ εὐσεβέστατον ὄντα τῶν ἀνθρώπων, τὴν αἰσχίστην μωρίαν ὀφλεῖν; εἰ γὰρ οἱ Ἀθηναῖοι λαθόντες τοὺς Συρακοσίους ἦραν αἷ τε νῆες καὶ ὁ πεζὸς ἂν ἐσώθησαν· τοσοῦτον δὲ χρόνον διατρίψαντες τὴν μίαν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας μεθεῖσαν.

Exercise 130 [A].

τριῶν δ' ἐτῶν διελθόντων οἱ Λακεδαιμόνιοι σπονδὰς πέντε ἐτῶν ποιησάμενοι ἐπέτρεψαν τοῖς Ἀθηναίοις ἄπτεσθαι τοῦ [προσέχειν τῷ] ἐπὶ τοὺς Μήδους πολέμου· καὶ ὁ Κίμων τούτῳ τῷ καιρῷ προθύμως ἐχρήσατο. τὰ μὲν γὰρ οἴκοι οὐκέτι οὕτω δυνατὸς ἦν ὥστε ἐναντιοῦσθαι τῷ Περικλεί· στόλου δὲ ναυτικοῦ ἡγούμενος ἤλπιζε μὴ μόνον κρατήσῃν τῶν Μήδων ἀλλὰ καὶ τὴν τε πόλιν καὶ ἑαυτὸν πλουτιεῖν. καὶ εἰ μὲν ἐπεβίῳ ἐξετέλεσεν ἂν κατὰ τὸ εἶκος ἃ διανοεῖτο· γράφει δὲ Θουκυδίδης ἐκείνῳ μὲν πόλιν τινὰ πολιορκοῦντα ἀποθανεῖν, τοὺς δὲ Ἀθηναίους διὰ τὴν τοῦ σίτου ἀπορίαν παυσάμενους τῆς πολιορκίας καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν τοὺς τε Φοίνικας καὶ τοὺς Κίλικας νικῆσαι.

Exercise 131 [B].

ἐν δὲ τούτῳ τῷ ἔτει ὁ πόλεμος ἐτελεύτησεν. ἐσπείσαντο γὰρ ἐφ' ᾧτε τοὺς Ἀθηναίους ἀποδοῦναι μὲν τοὺς αἰχμαλώτους καὶ πάσας τὰς πόλεις τὰς ἐν τῷ πολέμῳ αἰρεθείσας, τὴν δὲ Ἀμφίπολιν ἀπολαβεῖν. εἰ μὲν οὖν οἱ Λακεδαιμόνιοι ταύτην τὴν πόλιν παρέδοσαν, οἱ Ἀθηναῖοι ἡδέως ἂν τῇ εἰρήνῃ ἐνέμενον· ἐκεῖνοι δὲ, καίπερ αὐτοὶ ἐκ τῆς πόλεως ἐξελθόντες, οὐκ ἔφασαν παραδώσειν ὡς ἐλευθέραν δὴ οὔσαν. καὶ τῶν Ἀθηναίων δεινὸν ποιουμένων οἱ ἔφοροι τάδε ἀπεκρίναντο· οἱ μὲν Λακεδαιμόνιοι οὐ κατέχουσι τὴν Ἀμφίπολιν· εἰ δ' οὖν οἱ Ἀθηναῖοι κεκτῆσθαι αὐτὴν βούλονται αὐτοὶ προσαγέσθων. καὶ οὐ διὰ μακροῦ οἱ Ἀθηναῖοι τὴν μὲν πόλιν ἐκπολιορκήσαντες δεινότατα ἐχρῶντο τοῖς πολίταις· γνόντες δὲ ἤδη τοὺς Λακεδαιμονίους οὐ τοῖς ῥητοῖς ἐμμενεῖν μέλλοντας, τῷ Ἀλκιβιάδῃ ἐπέειθοντο λέγοντι ὅτι δεῖ τῶν ἐν τῇ Πελοποννήσῳ ὡς πλείστους πολεμίους τοῖς Λακεδαιμονίοις καταστήσαι.

Exercise 132 [A].

1. εἰ ἡ στρατεία εὐθὺς ἦρεν ἔφθασεν ἂν τοὺς πολεμίους ἀφικομένη πρὸς τὴν πόλιν.
2. οἱ Ἀθηναῖοι προσηγάγοντο τὴν πόλιν καίπερ πρότερον ἐπὶ τοῖς Κίλιξι οὔσαν.
3. ἐπὶ τούτοις σπεισάμενοι ἀμφότεροι οἱ στρατοὶ οἵκαδε ἀπῆλθον.

Ex. 132—continued.

4. ἔτυχον παρὼν τοῦ Δημοσθένους Ἀθήνησι κατὰ τοῦ Φιλίππου λέγοντος.
5. ὥσπερ οὐ τὰ γενόμενα ἀκούσαντες διετέλουν ἐπὶ τῆς Ἀμφιπόλεως πορευόμενοι.
6. οὕτω δὲ ἐχόντων τῶν πραγμάτων ὁ Ξενοφὼν ἐβουλεύσατο ἐπὶ τοὺς Καρδούχους ἐπιέναι μὴδὲ πειρᾶσθαι διαβαίνειν τὸν ποταμόν.
7. ἐὰν ἀνὰ τὸν ποταμὸν πορευθῶμεν δι' ὀλίγου εἰς τὴν Βαβυλῶνα ἀφιξόμεθα.
8. οἱ Ἀθηναῖοι εἰρήνην ἐποιήσαντο πρὸς βασιλέα ἐφ' ὧτε τὰς Ἰονίας πόλεις αὐτονόμους εἶναι.
9. τὸ ἐπ' ἐμὲ ἔξεστί σοι ταῦτα ἀγγεῖλαι τοῖς Θηβαίοις.
10. ὁ στόλος τοῖνυν ἄρας ἐπὶ τῆς Κύπρου ἀπέπλευσεν

Exercise 133 [B].

1. εἰ τὸ ναυτικὸν, ὃ Ἀθηναῖοι, αἰεὶ ἰσχυρὸν ἔχοιμεν οὐδέποτε ἂν νικώμεθα.
2. εἰ μὴ αἱ πύλαι ὑπὸ τῶν φυλάκων προὔδόθησαν, ἀνθιστάμεθα ἂν ἤδη.
3. τούτῳ τῷ ἔτει οἱ Ἀθηναῖοι πολὺ ἐθάρσυνον περὶ τοῦ πολέμου, ὥσπερ ἄλλην τινὰ συμφορὰν οὐδέποτε πεισόμενοι.
4. ἐὰν περὶ τὴν νῆσον πλεύσητε λιμένα εὐρήσετε.
5. οἱ Ἀθηναῖοι οὐκ ἂν νῦν σου ἐφείδοντο, εἰ ἐνικῆθης, καίπερ πολλαῖς μάχαις μαχεσαμένου ὑπὲρ αὐτῶν.

Ex. 133—continued.

6. εἴ τις τοῖς Ἀθηναίοις παραινεῖ μὴ πόλεμον ἐπιφέρειν αἰὲν αὐτοῖς φαίνεται δειλὸς εἶναι.
7. ὥς ἄρτι ἀφικόμενος ἐκ χώρας βαρβάρου θαυμάζω πάντα ὅσα Ἀθήνησιν ὀρώ.
8. εἰ τετρακοσίους μάλιστα ἄνδρας καταλίποις ἱκανοὶ εἶεν ἂν ὥστε τὰ τεῖχη πληροῦν.
9. ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ ἤδεται θηρεύων.
10. ἔτυχε νοσήσας καὶ πρὸς τούτοις κακὰ ἔπασχεν αἰὲν ὑπὸ τῶν ἀμφὶ Κλέωνα.

Exercise 134 [A].

1. δεῖ ὑμᾶς τῷ στρατηγῷ ἔπεσθαι ὅποι ἂν ὑμῖν ἡγήται.
2. εἴ ποτε ξένον τινὰ λάβοιεν ἀπέκτειναν.
3. ὅποι ἔλθοιμι πολλοὺς φίλους αἰὲν εὔρισκον.
4. μὴ φοβηθῆς ἄλλ' εἰπὲ ὅσα ἂν βούλῃ.
5. εἴ ποτε μὴ λέγοι οἱ πολῖται ἡγανάκτουν.
6. ἀποκτενοῦμεν τοὺς προδότας ὅπου ἂν αὐτοὺς λάβωμεν.
7. ἐκέλευσε τοὺς στρατιώτας ἔπεσθαι ὅποι ἂν ἄγωσιν [ὅποι ἄγοιεν] οἱ ἡγεμόνες.
8. ὅπως ἂν ταῦτα ἀποβαίνῃ ὑμεῖς γε ἀναιτιοὶ ἐστε.
9. ὅποια ἂν ἀγγέλλωσιν ἔγωγε χαίρῃσω ἰδὼν αὐτούς.
10. ὁ στρατηγὸς τοὺς ἑαυτοῦ ἐκέλευσεν ἐπιθέσθαι τοῖς πολεμίοις ὅπου ἂν αὐτοῖς ἐντύχωσι.

Exercise 135 [B].

1. ποίει ὅτι ἂν σε κελεύη.
2. εἰάν ποτε ξένος τις πρὸς τὴν χώραν αὐτῶν ἀφίκνηται εὐμενῶς αὐτὸν δέχονται.
3. ἐκέλευσαν ἡμᾶς ἔπεσθαι αὐτῷ ὅποι ἄγοι.
4. εἴ τινας πόνους πάσχοιεν οὐδέποτε ἠθύμουν.
5. ὅσους ἂν εὔρητε πρὸς ἔμε πέμψατε.
6. οἶδα τοὺς ἀνθρώπους πολλοὺς συνερχομένους ὅπου ἂν ὁ χρυσὸς εὐρίσκηται.
7. πρὸς ἥντινα πόλιν ἔλθοι [ἐκεῖνος] ἐθαυμάζετο.
8. ὅπου τύχοι ὦν, αἰεὶ ἐπιστολὴν ἐμοὶ ἔγραφεν.
9. οἴκαδε πέμψω ὅσοι ἂν δοκῶσιν ἀθύμως ἔχειν.
10. πάντες ὅσοι μὴ φίλοι εἶεν τοῦ Ἰππίου ἐξέπεσον.

Exercise 136 [A].

1. ἐπειδὴ ὁ Δαρεῖος ἀπέθανεν Ἀρταξέρξης βασιλεὺς κατέστη.
2. ὅτε ἐν τῇ Περσικῇ διήγουν, πολλὰ καὶ δεινὰ ἔμαθον.
3. διατελούμεν μαχόμενοι ἕως ἂν τὴν πόλιν λάβωμεν.
4. ἐπειδὰν καιρὸς γένηται, ἐπίθεσθε τοῖς πολεμίοις.
5. πρὶν ἀπελθεῖν ταῦτα τοῖς Ἀθηναίοις προσέταξεν.
6. οὐκ ἐτόλμησαν πόλεμον ἡμῖν ἐπιφέρειν ἕως τοὺς στρατηγούς ἡμῶν συνειλήφεσαν.
7. ἐπεὶ αἱ πόλεις καθηρέθησαν, τί ἐγένετο ;
8. φίλος ἡμῶν ἐκλήθη ἕως Ὀλυμπον εἶλεν.
9. ἡσύχαζεν ἕως συμμάχους ἔχοι ἐν τῇ Ἑλλάδι.
10. τοῦτο ἐπράσσον ἕως σκότος ἐγένετο.

Exercise 137 [B].

1. ἕως ἔτι ἔλεγεν οἱ ἄγγελοι ἀφίκοντο.
 2. ἕως ἂν ἔλθω αἱ σπονδαὶ μενόντων.
 3. δέδοικα μὴ οἱ πολῖται λιμῷ ἀποθάνωσι πρὶν τὰ ἐπιτήδεια εἰσκομισθῆναι.
 4. ἐπεὶ τάχιστα ταῦτα διέθεντο ἀπηλθον.
 5. ὅποτε συνέλθοιεν ἐφλυύρουν.
 6. ἀφῆκα τοὺς ἀγγέλους πρὶν παύσασθαι λέγοντας.
 7. ἐπειδὴ τι ἐμφάγοιεν ἀνίσταντο καὶ ἐπορεύοντο.
 8. μὴ μεταπέμψῃ τὸν ἱατρὸν πρὶν ἂν νοσήσῃς.
 9. ἕως ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ ἦν, τοὺς φίλους ἑώρα ὅποτε ἐθέλοι.
 10. ἀφ' οὗ ἐξῆλθον ἐκ τῶν Ἀθηνῶν οὐδὲν ἀκήκοα περὶ τοῦ πολέμου.
-

Exercise 138 [A].

1. μὴ πειρώμεθα τὴν πόλιν κατὰ κράτος ἐλεῖν πρὶν ἂν οἱ βοηθοὶ ἀφίκωνται.
2. διετέλουν κατὰ δύναμιν ἀμυνόμενοι ἕως ὃ στρατηγὸς ἐκέλευσεν αὐτοὺς ῥίψαι τὰ ὄπλα.
3. ἀφ' οὗ πρῶτον Ἀθήναζε ἦλθον, ἕως σὺν ἀφίκου, οὐκ ἐπαυσάμην φοιτῶν παρὰ τὸν Σωκράτη.
4. οὐ δεῖ ὑμᾶς τούτων καταγνῶναι πρὶν ἂν ἀκούσητε ὅτι ἔχουσι λέγειν.
5. αἰεὶ ἐτίμων αὐτὸν ἐξ οὗ ἤκουσα ὅσα τὴν Ἑλλάδα ὠφέλησεν.

EX. 138—continued.

6. ὅσον οὐκ ἀπέκτεινα αὐτὸν πρὶν ἰδεῖν ὅστις εἶη.
7. οὐχ οἷός τε ἦν χρῆσθαι τῷ ἀργυρίῳ ἕως σὺ μοι ἔγραψας.
8. ἐάν ποτε ἴδω ἐκείνον θαυμάζω αὐτὸν τῆς σοφίας.
9. ὁ Ξενοφῶν ἐκέλευσε τοὺς στρατιώτας ἄγειν τοὺς ἡγεμόνας εἰς τὸ στρατόπεδον ὅποτε τινες εὐροιεν.
10. ἄλλοι ἄλλοσε διέθεον ἕως ὃ ῥήτωρ προσελθὼν ἐκέλευσεν αὐτοὺς μὴ φοβεῖσθαι.

Exercise 139 [B].

1. οὐκ ἤθελεν ἀπιέναι ἕως βία αὐτὸν ἐξελάσειαν [οἱ ἐξήλασαν].
2. ἐπειδὴ τίνα ὁρῶν ῥαθυμοῦντα ἐπετίμησεν αὐτῷ.
3. ἐπεὶ τὰ μακρὰ τεῖχη ὠκοδόμητο οἱ Ἀθηναῖοι ἐπαύσαντο τοὺς Λακεδαιμονίους φοβούμενοι.
4. κατεῖχον τὸ ναυτικὸν ἐν τῷ λιμένι ἕως ἂν αἱ τῶν πολεμίων νῆες ἀποπλεύσωσι [ἕως . . . ἀποπλεύ- (σειαν)].
5. πρὶν ἀποκρίνεσθαι φρόντιζε.
6. οὐ τῷ ἔργῳ ἐπιχειρήσω ἕως ἂν εἰδῶ αὐτὸ πράσσειν.
7. ἐπεὶ οἱ σύμμαχοι ἤρξαντο τὰ χρήματα ἀντὶ τῶν νεῶν τοῖς Ἀθηναίοις φέρειν, οὐκέτι ἐλεύθεροι ἦσαν.
8. ὅσον χρόνον ἡ πόλις ἐπολιορκεῖτο οἱ ἔνοικοι δεινότηατα ἔπασχον τῇ τοῦ σίτου ἐνδείᾳ.
9. μὴ ἐπανέλθης ἕως ἂν τὸ δεύτερόν σε προσκαλέσωσι.
10. εἰς χεῖρας ἦλθον πρὶν ἐτοῖμοι εἶναι.
11. ἦραν πρὶν ἀριστοποιήσασθαι.

Exercise 140 [A].

οὐ πολλῶ δὲ ὕστερον, ἐπεὶ ὁ Ἡρακλῆς σχεδὸν ἀφικόμενος πρὸς τὰς Μυκήνας παρὰ τὴν ἀκτὴν ἐπορεύετο, Ἦρα μέγαν τινὰ κώνωπα ἔπεμψεν ὅς περὶ τὰ κτήνη πετόμενος ἔδακνεν ἕως ἄλλα ἄλλοσε ἀπέτρεχε. πολλῶν δὲ εἰς τὴν θάλασσαν εἰσαλομένων ὁ Ἡρακλῆς καὶ αὐτὸς εἰσαλόμενος πάντα ὅσα λαβεῖν δύναίτο ἀπήγαγε, τὰ μὲν ἐπισπῶν τοῖς κέρασι τὰ δὲ πρὸ ἑαυτοῦ ἐλαύνων· τὰ δὲ πολλὰ εἰς τὸν πόντον ἐκνεύσαντα ἀπώλετο πρὶν ἐκεῖνον δύνασθαι αὐτὰ καταλαβεῖν. ἔπειτα ἐπειράτω ἀγείρειν πάνθ' ὅσα εἰς τὴν ὕλην ἀπέφυγε, καὶ διετέλει τοῦτο ποιῶν ἕως δὴ ἀπέκαμε. πάντα δ' ὅσα καταλάβοι πρὸς τὰς Μυκήνας ἀγαγὼν τῇ Ἠρᾷ ἔθυσεν.

Exercise 141 [A].

ἐὰν διατελῆτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρᾶσσοντες ἃ νῦν πρᾶσσετε δι' ὀλίγου οὐκέτι οἰοί τε ἐσόμεθα ἀνθίστασθαι Φιλίππῳ ἢ κατὰ γῆν ἢ κατὰ θάλασσαν. πάντα γὰρ τὰ τῆς πόλεως χρήματα ἀναλίσκετε πρὸς τὴν ὑμετέραν ἡδονήν· εἰ δὲ ἀντὶ τούτου τοῖς αὐτοῖς χρήμασι ναῦς τε κατασκευάζετε καὶ τοῖς στρατιώταις μισθὸν παρέχετε, οὐκέτι ἂν δέοι ἢ Φίλιππον ἢ ἄλλον τινὰ φοβεῖσθαι. οἱ γὰρ πατέρες ἡμῶν οὐκ ἀπανήλισκον τὰ τῆς πόλεως χρήματα ἐπὶ τῆς εἰρήνης· δι' ὃ, ἐπειδὴ εἰς πόλεμον

Ex. 141—*continued*.

κατασταῖεν, ἐτοῖμοι ἦσαν. εἰ μὲν γὰρ τῇ εἰρήνῃ χρώμενοι μηδὲν ἐφρόντιζον περὶ τοῦ πολέμου, οὐδέποτε ἂν κάλλιστα, ὥς καὶ ὑμεῖς μέμνησθε, ἐνίκησαν. πρὶν δὲ τὸν πόλεμον γενέσθαι πάσας τε τὰς ναῦς καὶ τοὺς ναύτας καὶ τὰ ἐπιτήδεια κατεσκεύασαν οὐδέ ποτε ἤθελον μίαν δραχμὴν εἰς τὴν ἡδονὴν δαπανᾶν πρὶν πάντα ταῦτα παρασκευασθεῖν. ἕως ἂν οὖν καὶ ὑμεῖς τὰ ὅμοια πράσσητε, οὐδέποτε τὰ ὑμέτερα πρᾶγματα προχωρήσει.

Exercise 142 [B].

μετὰ δὲ ταῦτα ὁ Ἀλκιβιάδης σφόδρα δὴ ἠθύμει· καὶ γὰρ πρὶν εἰδέναι τοὺς ἐχθροὺς βεβουλευμένους αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ἔλεγε τῷ ἐπιστολεῖ ὅτι δι' ὀλίγου μέλλει ἀποθανεῖσθαι. καὶ εἶδε μὲν ποτε ὄναρ ἑαυτὸν μὲν ἐν πυρᾷ κειμένον, πάντα δὲ τὸν δῆμον περιεστῶτα ὥς τῆς πυρᾶς ἄψοντα. αὐτῆς δὲ τῆς ἐπιούσης νυκτὸς, μεγάλῳ τινὶ θορύβῳ ἐγερθεὶς, εἶδεν ὥς πεντήκοντα ἢ ἑξήκοντα Μήδους καθεύδοντας αὐτοῦ προσελθόντας καὶ ἤδη ἄπτοντας τῆς οἰκίας. πρὶν δὲ αὐτοὺς τὸ ἔργον ἐξεργάσθαι τὴν κεφαλὴν χλαίνῃ ἐγκαλυψάμενος, ἵνα μὴ τῷ καπνῷ ἀποπνιγῇ, ξίφος τῇ χειρὶ ἔχων ἐξέδραμεν. εὐθύς δ' ἐξελθὼν ἐκ τῆς οἰκίας ἤδη καιομένης ἐμπεσὼν τοῖς Μήδοις ἔτρεψεν αὐτούς. οἱ δὲ ἐς χεῖρας αὐτῷ ἐλθεῖν οὐκ ἐτόλμησαν, ἀλλὰ τινες αὐτῶν διὰ πολλοῦ ἐστῶτες ἐτόξευον [αὐτὸν] ἕως τὸ τέλος ἔπεσεν. οὕτω δὴ ὁ Ἀλκιβιάδης ἐτελεύτησεν.

Exercise 143 [B].

εὐθύς δὲ ἄρα ντες ἀνέμοις ἐναντίοις ἐκωλύοντο καὶ προσέσχον εἰς τὸν Πύλου κόλπον ἕως ὃ ἄνεμος καταπαυθεῖη. πρὶν μὲν ἀφορμηθῆναι Δημοσθένης ἔπειθε τοὺς Ἀθηναίους χωρίον τι ἐν τῇ Λακωνικῇ τειχίζειν· ἥδη δὲ παρασχὼν τοὺς ἄλλους στρατηγούς ἤτει, ἐπειδὰν αὐτοὶ εἰς τὴν Σικελίαν ἀποπλεύσωσιν, ἑαυτὸν καταλιπεῖν ἐν Πύλῳ ὀπλίταις τισὶ καὶ ὀλίγοις ἐφεστηκότα. παρόντος μὲν οὖν ἔτι πάντος τοῦ ναυτικοῦ οἱ ναῦται καὶ οἱ ἐπιβάται τείχισμα μικρὸν ὠκοδόμησαν· ἀπελθόντων δὲ τῶν ἄλλων Δημοσθένης ὀλίγους ὀπλίτας ἔχων κατελείφθη ὡς τοῦτο φυλάξων. ἐπεὶ δὲ τάχιστα ταῦτα ἡγγέλθη εἰς Σπάρτην στράτευμά τι ἐπέμφθη ὡς τὴν Πύλον ληψόμενον· ἀλλ' ἥδη ἰσχυρότερον ἦν τὸ τείχισμα ἢ ὥστε ῥαδίως ἀλῶναι.

Exercise 144 [A].

1. οὐδὲν αὐτοὺς κωλύσει δίκας δοῦναι τῆς δειλίας.
2. οὐ δυνάμεθα εἰργεῖν αὐτὸν μὴ οὐ γνῶναι ἂ ἐπράξαμεν.
3. Ξενοφῶν ἐκώλυε τοὺς στρατιώτας διατρίβειν.
4. οἱ Λακεδαιμόνιοι οὐκ ἐδύναντο κωλύσαι τὸν Πανσανίαν ἵεναι ὅποι βούλοιο.
5. τί ἐμποδὼν μὴ οὐχ ἡμᾶς πάλιν ἐξαπατᾶσθαι ὑπὸ Φιλίππου;
6. ἀπεσχόμην μὴ αὐτὸν ἐρωτᾶν, φοβούμενος μὴ ἀπαρνηθῇ [μὴ] τοῦτο ποιῆσαι.

Ex. 144—continued.

7. οὐκ ἐκωλύθησαν θηρεύειν ὅπου βούλονται.
8. κατὰ τὴν δύναμιν ἐκώλυνον τὸν στόλον ἄραι.
9. οὐκ ἀπέειπον αὐτῷ μὴ οὐ τοῖς φίλοις διαλέγεσθαι
καίπερ ἐν δεσμοτηρίῳ ὄντι.
10. οὐδέν ἐστιν ἐμποδὼν μὴ οὐ τοὺς πολίτας εὐθὺς
ψηφίζεσθαι.
11. οὐκ ἀπηρνήθη μὴ οὐχ ἁμαρτεῖν.

Exercise 145 [B].

1. ἄρ' οὐκ ἀπέειπας τοῖς ὀπλίταις μὴ οὐ διαβῆναι τὸν
ποταμόν;
2. ὁ χεიმὼν ἐκώλυσε τοὺς Ἀθηναίους καὶ τοὺς Λακε-
δαιμονίους [τοῦ] πολεμεῖν.
3. οὐδέν ἐμποδὼν ἐστὶ τοῖς φυγάσι μὴ οὐ κατιέναι.
4. ἐκωλύθησαν τῷ φόβῳ αἰτιᾶσθαι Ἀλκιβιάδην.
5. ἀπέειπον τῷ δήμῳ μὴ ἐκβαλεῖν ὑμᾶς.
6. μηδεὶς ἀπαρνεῖσθω ποτὲ ἡμᾶς μὴ οὐ κατὰ δύναμιν
ὠφελῆσαι τὴν πόλιν.
7. πᾶσιν ἡμῖν συμφέρει κωλύσαι τοὺς ξένους [τοῦ]
κακὰ πάσχειν.
8. ἐὰν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει μένωσιν, οὐδέν ἐμποδὼν
ἔσται μὴ οὐ ψηφίζεσθαι αὐτοὺς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ.
9. τὸ μὴ ἔχειν λιμένα ἀγαθὸν ἐκώλυσε τοὺς Λακεδαι-
μονίους μέγα δύνασθαι κατὰ θάλασσαν.
10. τὸ φιλοπόλεις εἶναι ἔσωσε τοὺς Ἑλληνας τοῦ ὑπὸ
τῶν Μήδων ἡσασθαι.

Exercise 146 [A].

1. οἱ τριήραρχοι κατεκρίθησαν ὥς οὐ πειραθέντες
σῶσαι τοὺς ναύτας.
2. ὥς τάχιστα ἐπορεύοντο ὥστε οὐδεὶς ἐλήφθη ὑπὸ
τῶν πολεμίων.
3. βραδέως προὔχωρουν ὅπως μὴ πρὸ τῆς ἔω ἀφί-
κοιντο.
4. τὸ μὴ λέγειν πολλάκις χεῖρόν ἐστιν ἢ τὸ ἀσκέπτως
λέγειν.
5. ἤδη ταῦτα οὐκ ἐφ' ἡμῶν γενόμενα.
6. ὅποτε ὁ στρατηγὸς μὴ αὐτὸς παρείη ὁ στρατὸς
κακὰ ἔπασχεν.
7. καίπερ αὐτὸς οὐ στρατιώτης ὢν, ἦδει στρατεύ-
ματος ἡγεῖσθαι ὅποτε τι δέοι.
8. τῶν νεῶν οὐκ ἐπανελθουσῶν οἱ πολῖται ἠθύμουν.
9. οὐκ ἐδυνάμην ἀπαρνεῖσθαι μὴ οὐκ αὐτὸς ὑποσχέ-
σθαι παρέσεσθαι.
10. ἄρ' οὐ τοῦτον ἐμίσεις καίπερ οὐδέν σε ἀδικήσαντα ;
11. εἰ μὴ ἐν καιρῷ ἀφίκοντο πᾶν τὸ στράτευμα ἂν
ἀπώλετο.
12. οὐ μὴ ὑμᾶς βλάβῃωσιν ἐὰν μὴ παροξύνητε αὐτούς.
13. ὁ μὴ πειθόμενος [ἐάν τις μὴ πείθεται] τοῖς νόμοις
κολάζεται.
14. οἱ μὴ ἐθέλοντες μάχεσθαι πάντες ἐν τῷ στρατοπέδῳ
μενόντων.

Exercise 147 [B].

1. μὴ οἴεσθε αὐτὸν οὐ πιστὸν εἶναι.
2. τὸ μὴ πείθεσθαι σφαλερώτατόν ἐστιν ἐν τῷ στρατεύματι.
3. οὐκ ἰσχύων ἔτι βαδίζειν ἀνεπαύσατο.
4. καίπερ οὐ νικήσαντος τοῦ στρατοῦ οἱ μὴ ἐν τῇ μάχῃ ἀποθανόντες οἴκαδε ἐσώθησαν.
5. μετὰ ταῦτα οἱ Ἀθηναῖοι οὐκέτι ἀπεῖπον αὐτῷ μὴ οὐ κατιέναι.
6. φοβούμαι μὴ οὕτω μοι πιστεύεις.
7. οὐκ ἂν ἐπιτρέποιμί σοι εἰ μὴ πρότερον ἐξηγήσαιο διὰ τί ἐθέλεις αὐτὸν τιμωρήσασθαι.
8. ἀνδρὸς ἀναιδοῦς ἐστὶ τὸν πατέρα μὴ φιλεῖν.
9. ἄρα μὴ ταύτης τῆς τέχνης ἐπιστήμων εἶ ;
10. οὐ μὴ τὸ ἐπ' ἐμὲ πάθης μηδέν.
11. ἀπεστράφη οὐδὲν ἀποκρινάμενος, ὥσπερ οὐ σαφῶς ἃ εἶπον ἀκούσας.
12. πολλὰ ἤμαρτε διὰ τὸ μὴ πρότερον στρατῷ ἐφίστάναι.
13. οἱ μὴ εὖ λέγοντες οὐ τιμῶνται Ἀθήνησιν.
14. ὅσα μὴ νῦν οἶσθα ταχέως μαθήσει.

Exercise 148 [A].

οὐδὲν ἔτι ἐμποδὼν ἦν μὴ οὐ πᾶσαν τὴν στρατίαν ἀπολέσθαι. γνόντες γὰρ τὸν Νικίαν κωλύσαντα τὸ στράτευμα ἄραι, ἐλπίδος ἔτι οὔσης τοῦ σώζεσθαι, οἱ μὲν πολέμιοι μᾶλλον ἤδη ἐθάρρουν οἱ δὲ Ἀθηναῖοι

Ex. 148—continued.

δεινὸν ἐποιοῦντο καὶ ἠθύμουν. καὶ μὴν τοσούτου περι-
 εστῶτος τοῦ κινδύνου ὁ Νικίας κατὰ δύναμιν ἐθάρσυνε
 καὶ παρεμυθεῖτο τοὺς στρατιώτας καίπερ εὖ εἰδὼς
 αὐτός γε μόνος αἴτιος ὦν. οὐκοῦν ἐδεήθη αὐτῶν μὴ
 ἀθύμως ἔχειν, αὐτὸς γὰρ οὐκ οἶεσθαι τοὺς Συρακοσίους
 οἷους τε εἶναι κωλύσαι αὐτοὺς [τοῦ] κατελθεῖν πρὸς τὴν
 ἀκτὴν, καὶ εἰ πολλὰ καὶ δεινότατα ἐν τῇ ὁδῷ πᾶσχοιεν.
 ἀλλὰ τῷ ὄντι σχεδὸν ἠλπιζέ τινα τοιαῦτα φάσκων
 πείσειν· καίπερ γὰρ πάντων ἐτοίμων ὄντων ποιεῖν ὅτι
 κελεύοι, κατὰ τὸ εἰκὸς οὐδεὶς ὅστις οὐκ ἦδειν ἀνελ-
 πίστως ἔχειν τὰ πράγματα.

Exercise 149 [A].

χρόνῳ δὲ ὕστερον ἐμυθολογεῖτο τὸν Θεμιστοκλέα
 πολλοὺς τε πόνους καὶ κινδύνους ὑποστάντα τέλος
 πρὸς τὴν Ἐφεσον ἀφικέσθαι καὶ ἐκεῖθεν ὧδε γράψαι
 βασιλεῖ· ἔγωγε, Ἀθηναῖος ὢν, ὥς σε ἤκω—πλείστα
 μὲν βλάβας τοὺς Μήδους ἕως ἀνάγκῃ ἀνθιστάμην τῷ
 σῷ πατρί, πλείστα δὲ καὶ ὠφελήσας αὐτὸν ἐπειδὴ
 ἐκώλυσα τοὺς ἄλλους Ἕλληνας μὴ λῦσαι τὴν τοῦ
 Ἑλλησπόντου γέφυραν, πορευομένου αὐτοῦ ἀπὸ τῆς
 Ἀττικῆς πρὸς τὴν Ἀσίαν. οὐδέποτε μὲν ἂν ἠδίκησα
 αὐτὸν, ἐκὼν γε εἶναι· νῦν δὲ ἐνθάδε πάρειμι, πλείστα
 μὲν σε εὐεργετεῖν ἐπιστάμενος, ὑπὸ δὲ τῶν Ἑλλήνων
 διωκόμενος ὥς ἐθέλων σοὶ χαρίζεσθαι. δέομαι οὖν σου
 κωλύσαι τοὺς ὑπηκόους τοῦ κακὰ ἐμὲ δρᾶν, καὶ ἑᾶσαι
 μένειν ἐνθάδε ἕως ἂν ἔχω σαφέστερον ἐξηγεῖσθαι ὅπως

Ex. 149—continued.

μάλιστα τιμωρήσῃ τοὺς ἐναντίους. ὥς οὖν εἶδε τὸν βασιλέα διετέλει μὲν πρὸς τῇ ἀκτῇ διάγων, ἐξέπραξε δ' οὐδὲν ὥς τὴν ὑπόσχεσιν ἀποδώσων, ἕως τὸ τέλος ἐβιάσατο αὐτὸν ὥστε μὴ μάτην κομπάσας ἐλεγεσθῆναι.

Exercise 150 [B].

ἡ μὲν βουλὴ προεβούλευσε μὴ κατὰ τὸ εἰωθὸς τοὺς ὑπὸ τοῦ Φανοσθένους ληφθέντας ἀπολυτροῦν ὥς οὐ πολεμίους ὄντας ἀλλὰ τῇ μητροπόλει ἐπιβουλεύσαντας· ἐκ Θουρίων γὰρ ἦλθον ἀποικίας οὔσης τῶν Ἀθηναίων. τοῦτο δὲ τὸ προβούλευμα οὐκ ἐξῆν ἔργῳ περαίνειν μὴ ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας κυρωθέν. ἐπειδὴ οὖν ἡ ἐκκλησία ἐποιήθη ῥήτωρ τις Εὐμήδης ὀνόματι ἔπειθε τὸν δῆμον τῶν Θουρίων μὴ φείδεσθαι. τῶν γε Μηλίων ἀποστάντων, ἔφη, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πάντας τοὺς ἄνδρας ἀπεκτείνετε, καίπερ οὐκ ὄντας συγγενεῖς ὑμῶν οὐδὲ συμμάχους. τί νῦν ἐμποδὼν μὴ οὐ παρὰ τῶν Θουρίων τὴν αὐτὴν δίκην λαβεῖν πολλῶ μείζονα ἀδικίαν ὀφλόντων;

Exercise 151 [B].

ἐκωλύθη μέντοι ἡ ἐκκλησία μὴ εὐθὺς ψηφίζεσθαι ὑπὸ πολίτου τινὸς ἀναμιμνήσκοντος οὐ κατὰ νόμον εἶναι καὶ πολεμίων κατακρίνειν μὴ ἀπολογησαμένων.

Ex. 151—continued.

εἰσῆχθησαν οὖν οἳ τε ἄλλοι δεσμῶται καὶ Ῥόδιός τις Δωριεὺς τὸ μέγεθος εὐπρεπέστατος ὢν καὶ γνώριμος ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα ἄλλως τε καὶ ἐν τοῖς Ὀλυμπίοις τρὶς τὸ παγκράτιον νικήσας. καὶ τούτου δὴ παριόντος οὐκ ἀπείχοντο οἱ πολῖται μὴ οὐκ ἀναθορυβεῖν, οὐδὲ ὅτιοῦν ἄλλο ἐῶντες τὸν Εὐμήδην λέγειν ἐψηφίσαντο μὴ μὲν κωλύειν τὸν Δωριέα ἀπελθεῖν ὅποι ἂν βούληται ἐὰν δὲ μὴ ἐθέλῃ ἀπιέναι ἐξεῖναι αὐτῷ διάγειν Ἀθήνησι ξένῳ ὄντι τοῦ δήμου. εἰ δὲ μὴ παρὴν ὁ Δωριεὺς οὐδὲν ἐκώλυσεν ἂν τοὺς δεσμώτας [τοῦ] τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἀποθανεῖν.

Exercise 152 [4].

1. πότε ἄρωμεν ;
2. ἐκεῖ ἄμεινον ἂν ὀρῶμεν.
3. ἐφοβούμην μὴ ἀφέλοιεν ἡμᾶς τὰ χρήματα.
4. ἄνδρας ἐξαιροῦ ὅτινες ταύτης τῆς στρατείας ἡγήσονται.
5. ἐπυθόμεθα ὅτι αὐτῷ ἐγκαλοῦσιν.
6. μὴ ἀφύλακτον ἀφῆς ταύτην τὴν πύλην.
7. ἐάν ποτε ἀδικῆται, τιμωρεῖται τὸν ἀδικήσαντα.
8. εἴθε εὐτυχοίης ἐὰν μετὰ Κύρου στρατεύης.
9. φρονιμώτερος ὢν ἂν φαίνοιτο εἰ οἴκοι καταμένει.
10. σπεύδωμεν, εἰ ἐθέλομεν τοὺς ἄλλους φθάσαι ταῦτα ἀγγεῖλαντες.

Exercise 153.

1. διὰ τί ἐπιστήμονά τινα οὐχ αἰρεῖται ὥστε ἐκτελέσαι τὸ ἔργον, ἔγωγε οὐκ ἐπίσταμαι.
2. προσεκάλεσε πρὸς ἑαυτὸν πάντας ὅσους εἰδείη βεβαίους ὄντας.
3. ἄρα βούλει ἐτοῖμος ὦ τήμερον ;
4. οὕτως ἐτάχθη τὸ στράτευμα ὡς τοὺς ἵππείας ἀποκρουσόμενον.
5. ἤρετο εἰ ὁ στρατηγὸς αὐθήμερον ἀφίξεται.
6. ῥαδίως ἐκπράξειας τὸ ἔργον.
7. μὴ ἀπέλθης ἄπρακτος.
8. αἰσχυνοίμην ἂν, ὦ δικασταί, εἰ τῷ κλαίειν τύχοιμι τοῦ ἐλέου.
9. ἐάν ποτε ἄξιος ὦ δίκην διδόναι, ἐθέλω ὑπέχειν.
10. ὅποσα ἀδικοίη οὐδέποτε ἐξηλέγχθη.

Exercise 154 [A].

ἐπεὶ οὖν ὁ Λαοδάμας, βασιλεὺς ὢν τῶν Θηβῶν, ἤκουσεν ἐπιόντας τοὺς Ἐπιγόνους ὡς τοῖς πατράσι τιμωρήσοντας, καθοπλίσας τοὺς πολίτας ἐπ' αὐτοὺς ἐξήει, καὶ πρὸ τῶν πυλῶν ἐμάχοντο. οἱ μὲν οὖν Ἐπίγονοι ἅτε τῶν πατέρων μεμνημένοι ἀνδρειότερον προσέβαλον· οἱ δὲ Θηβαῖοι καίπερ βεβαίως τό γε πρῶτον ἀνθιστάμενοι, ὅμως ἐπεὶ ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τοῦ Ἀλκμαίωνος ἀπέθανεν ἀθυμοῦντες εἰς τὴν πόλιν κατέ-

Ex. 154—continued.

φυγον. οἱ δ' αὖ Ἐπίγονοι πρὸς ταῖς Θήβαις ἐστρατο-
πεδεύσαντο εἰπόντες ὅτι οὐ παύσονται τῆς πολιορκίας
ἕως ἂν ἔλωσι τὴν πόλιν. ἐν δὲ τούτῳ οἱ Θηβαῖοι
ἐβουλεύοντο ὅπως κρῖνιστα σώζωνται. καὶ τὸ τέλος,
πείθοντος τοῦ μάντεως Τειρεσίου, ἔδοξε λάθρα ἐξιέναι
ἐκ τῆς πόλεως πάντα τὰ κτήματα ἔχουσιν ὅσα φέρειν
δύναιτο. καὶ ταῦτα δὴ ἐξέπραξαν τῶν Ἐπιγόνων
εὐωχουμένων ἔτι καὶ χαιρόντων μετὰ τὴν μάχην, ὥστε
πᾶσα ἡ πόλις ἡρημώθη πρὶν αἰσθέσθαι τινὰ τῶν
πολεμίων τὰ γιγνόμενα.

Exercise 155 [B].

ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς ἀναχωρεῖν, φοβουμένοις μὴ πορ-
ρωτέρω εἰς τὴν ἔρημον χώραν πορευθέντες ἔτι δεινότερα
πάσχωσι τῇ τῶν ἐπιτηδείων ἐνδείᾳ. τρισχίλιοι μὲν
δὴ ἐν τῇ μάχῃ ἀπέθανον· πολλῶ δὲ πλείονες ἀπώλοντο
ἀναχωροῦντες. οὕτω γὰρ ἐπιέζοντο ὥστε τοὺς τε
νοσοῦντας καὶ τὰ σκεύη κατέλιπον ἐν ἄστει τινὶ ὀλίγους
φρούρους ἔχοντι· οἱ δὲ ἐπολιορκοῦντο μὲν πάντα τὸν
χειμῶνα τέλος δὲ ἐσώθησαν τῷ ἐπιγιγνομένῳ ἔτει,
σχεδὸν ἔτι οἰοί τε ὄντες ἀμύνεσθαι καὶ ὅσον οὐκ ἐνδώ-
σοντες. ἄλλην μὲν δὴ στρατείαν ὁ Ξέρξης παρεσκευά-
σατο, πρὶν δ' αἶραι πρέσβεις ἀφίκοντο ὑπὸ τῶν Σκυθῶν
πεμφθέντες ὡς σπονδὰς ποιησόμενοι. συνέβησαν οὖν
ἐφ' ᾧ τε ὁμήρους δοῦναι μηδὲ εἰς τὴν Περσικὴν ἐσβαλεῖν
ἀλλὰ φίλοι γενέσθαι τῶν Περσῶν. οὕτω δὴ ὁ πόλεμος
ἐτελεύτησε.

Exercise 156 [A].

ὁ δὲ Νικίας τοὺς μὲν Ἀθηναίους ἐν τῷ δεξιῷ κέρα ἔταξε, τοὺς δὲ τῶν Σικέλων συμμάχους ἐν τῷ εὐωνύμῳ, ἥπερ διὰ τὸν λόφον οὐκ ἤμελλον τῆς μάχης μετέχειν· μάλιστα γὰρ ἐφοβεῖτο μὴ ἡσσηθέντων τῶν Ἀθηναίων οἱ Σικελοὶ πρὸς τοὺς πολεμίους αὐτομολοίεν· ἀλλὰ πρὶν τὴν μάχην γενέσθαι τοῖς Ἀθηναίοις ἔλεξε τάδε· αὐτοὶ μὲν ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, αἰσθάνεσθε ὅσῳ ἐν κινδύνῳ ἐσμέν, ἐγὼ δὲ αἴτιος ὢν σύννοια ἐμαντῶ. ἀλλὰ πάντες ἀναμέμνησθε ὅσα ὑπὸ τῶν πατέρων ἡμῶν ἐξειργάσθη Μαραθῶνι τοὺς Μήδους τρεψάντων. εἴθ' ὥφελεν ὁ Μιλτιάδης τῇδε τῇ ἡμέρᾳ παρεῖναι στρατηγός. ἀλλ' ὅσον γε δύναμαι τὸ στρατηγῷ προσῆκον καὶ ἐγὼ ποιήσω καὶ οἱ θεοὶ, ὥς γ' οἶμαι, ἡμῖν συμμαχοῦνται.

Exercise 157 [B].

τί ἂν ἐγένετο εἰ ὁ Ἀλέξανδρος εἰς Ἰταλίαν εἰσέβαλεν ἐν ἀκμῇ ὢν τῆς ῥώμης; κατὰ μὲν Ῥωμαῖόν τινα συγγραφέα οἱ Ῥωμαῖοι τό γε τέλος περιεγένοντο ἂν καὶ εἰ ἐνίστε ἐνικήθησαν. οὗτοι μὲν γὰρ οἴκοι γε ἂν ἐμάχοντο ἱκανὰ τὰ ἐπιτήδεια καὶ ἱκανοὺς τοὺς συμμάχους ἔχοντες· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος, εἰ πολλοὺς ἀπώλεσεν, ἡναγκάσθη ἂν πολλὸν χρόνον ἐπιμένειν πρὶν τὴν βοήθειαν λαβεῖν. πρὸς δὲ τούτοις οἱ μὲν Ῥωμαῖοι καὶ πρότερον πολεμοῦντες ἐπὶ τὸν Πύρρον καὶ τὸν Ἀννίβαν καίπερ πολλάκις νικηθέντες ἐφάνησαν οὐδέποτε ἀθυμοῦντες· καίπερ δὲ στρατηγὸν οὐκ ἐχόντων τοιοῦτον οἶον ἐν μάχῃ τὸν Ἀλέξανδρον νικᾶν, ὅμως οἱ στρατιῶται αὐτῶν ἄριστοι ἦσαν πάντων, ὥς ἐλεύθεροι ὄντες πολῖται καὶ ὑπὲρ τῆς πατρίδος καὶ τῆς ἐλευθερίας μαχόμενοι.

Exercise 158 [A].

1. εἰ γὰρ ἀπέθανον πρὶν ἰδεῖν τὴν ἡμετέραν πόλιν καταστραφεῖσαν.
 2. μὴ τοσαῦτα κακὰ μηδέποτε πάσχοις ὅσα ἄλλους ἔδρασας.
 3. εἴθ' ὥφελεν ὁ Μιλτιάδης ἔτι ἡμῶν στρατηγεῖν.
 4. κομίζετε, ὦ ἄνδρες στρατιῶται, τοὺς τῆς νίκης καρπούς.
 5. εἴθε μὴ στρατηγός ποτε ἐποιήθην.
 6. εἴθε εἰς τὸν λιμένα ἀφικοίμεθα πρὶν ἐμπεσεῖν ἡμῖν τὸν χειμῶνα.
 7. οἱ Ἀθηναῖοι οὐκ ὥφελόν ποτε τὴν στρατείαν ἐπὶ τὰς Συρακούσας ἐκπέμψαι.
 8. μὴ ποτὲ ἐντύχοις τῷ τὸν σὸν πατέρα προδόντι.
 9. εἴθε φθάσαντες ἤλθομεν πρὸς τὴν πόλιν.
 10. εἰ γὰρ ὥφελεν ὁ Δημοσθένης ζῆν ἔτι ὡς ἡμᾶς ἐν τῷ πολέμῳ θαρσυνῶν.
-

Exercise 159 [B].

1. εἴθ' ὥφελον ζῆν ἐπὶ τοῦ Περικλέους.
2. εἰ γὰρ μηδέποτε οἱ ἀμφὶ τὸν Ἰάσονα ἀφωρμήθησαν.
3. εἴθε ταύτην τὴν ἄμιλλαν νικῶνς.
4. εἰ γὰρ παρῆν ὁ Μιλτιάδης στρατηγός.
5. εἰ γὰρ ὥφελον ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἀπολέσθαι.
6. μὴ μάθοις ποτὲ ὅστις εἶ.
7. εἰ γὰρ, ὦ παῖ, ἀντὶ σοῦ ἀπέθανον.

Ex. 159—continued.

8. εἰ γὰρ ἡμεῖς Ἕλληνες ὄντες ἐπορευόμεθα ἐπὶ Σούσα
μηδ' ἐπὶ τὰς Θήβας.
9. εἴθ' ὥφελεν ὁ παῖς τῷ πατρὶ ὅμοιος εἶναι.
10. μηδέποτε ἡμεῖς τὰ τοιαῦτα ὀρώμεν ἐν ταῖς Ἀθήναις
γυγνόμενα.

Exercise 160 [A].

1. σαφῶς οἶδα νικήσαντες ἂν εἰ τὸ στράτευμα ἐτά-
ξαμεν ἐπιστημονέστερον.
2. ὑπέσχετο μηκέτι ἀμαρτήσεσθαι ἐὰν αὐτὸν ἀφῶσι.
3. εἶπεν ὅτι εἴ τις ἀμαθὴς ἐστὶν εὐδαίμων ἐστί.
4. ὑπέσχετό μοι ἀπαντήσεσθαι ἐὰν αὐτῷ εἴπω ὅποτε
ἀφίξομαι.
5. ἐνόμιζον εἰ αὐτοὶ τοὺς ληφθέντας ἀποδοῖεν τοὺς
Λακεδαιμονίους τὴν Ἀμφίπολιν ἂν ἀποδοῦναι.
6. ἤλπιζον ταύτης τῆς ἀμίλλης μετασχεῖν ἂν εἰ μὴ
ἐκωλύθη τὸ παρῆναι.
7. ἀπεκρίναντο πεισθῆναι ἂν τῷ βασιλεῖ εἰ ἦσαν
ὑπήκοοι αὐτοῦ.
8. ὁ στρατηγὸς ἀπελογεῖτο ὅτι οὐκ ἂν παρέδωκε τὴν
πόλιν εἰ οἱ βοηθοὶ ἦλθον, ὥς οἱ Ἀθηναῖοι ὑπέσ-
χοντο.
9. οἶδα τὸν Πεισίστρατον οὐκ ἂν ἑῶντα τὰ τοιαῦτα
εἰ τύραννος ἦν τῶν Ἀθηνῶν.
10. ἐνόμιζον Κλέωνα εἰ τοὺς ἐν Σφακτηρίᾳ Λακεδαι-
μονίους λάβοι ὠφελῆσαι ἂν τοὺς Ἀθηναίους
μᾶλλον ἢ Νικίαν.

Exercise 161 [B].

1. πέπεισμαι ἡμᾶς νικῆσαι ἂν εἰ ἄλλον τινὰ στρατηγὸν εἶχομεν.
2. ὑπέσχοντο κατιέναι εἰ ὁ πόλεμος παυθείη.
3. ἐφοβούμεν μὴ κακῶς πάσχοιεν εἰ ὑπήκοοι γένοιοντο τῶν Μήδων.
4. πιστεύω αὐτὸν ἔτι ἂν ζῆν εἰ μὴ τοιαῦτα ἔπαθεν.
5. δῆλοι ἦσαν ἀπολούμενοι εἰ μὴ βοηθήσαιμεν αὐτοῖς.
6. ἀπεκρίναντο ἀποδοῦναι ἂν τὰ χρήματα εἴ τι ἔδει.
7. πιστεύω αὐτοὺς ἂν δυνηθῆναι σῶσαι τὴν πόλιν εἰ ἐς καιρὸν ἀφίκοντο.
8. φανεροὶ ἦσαν μέλλοντες ἡμῖν ἐπιθήσεσθαι εἰ τὸν ποταμὸν διαβαίμεν.
9. εὐθὺς αὐτοῖς ἐπεθέμεθα ἂν εἰ κατὰ τοῦ ὄρους κατέβησαν.
10. ὤμοσαν τὴν πόλιν τῷ λιμῷ προσάξεσθαι εἰ μὴ δύναιντο βία ἐλεῖν.

Exercise 162 [A].

ὁ νόμος κελεύει, ὧ Ἀθηναῖοι, εἴ τις τὸν δῆμον ἡδίκηκε, τοῦτον πρῶτον μὲν καταδεθῆναι καὶ ὑπὸ τοῦ δήμου εἰς κρίσιν καταστήναι· ἔπειτα δὲ ἐὰν ἐλεγχθῇ αὐτὸν ἀποθανεῖσθαι καὶ πάντα τὰ κτήματα δημόσια εἶναι. τί οὖν οὕτω λίαν ἐπείγεσθε ταῦτα ἐκπράξαι; ἄρα οἴεσθε ἐὰν τὸ ψηφίζεσθαι ἀναβάλῃτε εἰς τὴν

Ex. 162—continued.

αὔριον τοῦτον τὸν νόμον φθήσεσθαι καταλυθέντα ; οὐ μᾶλλον δεῖ φοβεῖσθαι μὴ εἰ τύχῃ τινὶ ἄνδρα ἀναίτιον ἀποκτείναιτε ὅφρ' ὑμῖν μεταμελήσῃ ; εἰ γὰρ ὑμεῖς, ὦ Ἀθηναῖοι, μὴ ἐδύνασθε τῶν τοιούτων μεμνησθαι ἐν τῷ παρελθόντι χρόνῳ πραχθέντων. ἐγὼ μὲν ἀξιῶ ὑμᾶς δικαιότερον ἂν πράξαι εἰ τούτους στεφάνοις τιμῶτε· ἐὰν δ' οὖν τὸ διακρίνεσθαι εἰς τὴν γε αὔριον ἀναβάλῃτε, ἐξέσται καὶ τότε τοὺς στρατηγούς ἀποκτείνειν ὁποῖόν ἂν τρόπῳ δόξῃ.

Exercise 163 [4].

ἔφασκε δὴ ὁ Κλέων, εἰ μόνον στρατηγὸς ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ποιηθείη, εἴκοσιν ἡμερῶν τὴν τε Σφακτηρίαν αἰρήσειν καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους ἀλόντας Ἀθήναζε ἄξειν. εἰ μὲν γὰρ οἱ τότε στρατηγοῦντες ἐπειρῶντο ὡς μάλιστα ὠφελεῖν τὴν πόλιν, πολλῶ γε πρὸ τοῦ αἰρεθῆναι ἂν τὴν νῆσον· ἐὰν δὲ αὐτὸν πέμψωσιν οὐδέ ποτε αὐτοῖς μεταμελήσειν. πολλοῖς γε μὲν ἐδόκει καίπερ ταῦτα λέξας οὐ τῷ ὄντι βούλεσθαι αὐτοὺς πείσαι. ὁ δ' οὖν δῆμος, χαλεπῶς δὴ φέρων τὰ παρόντα, εὐθὺς ἐψηφίσατο αὐτὸν στρατηγεῖν. εἰ μὲν ἐκεῖνοι μακρότερον ἐνεθυμήθησαν κατὰ τὸ εἶκος οὐκ ἂν τοῦτο ἔπραξαν· ὁ δ' οὖν Κλέων τὴν ὑπόσχεσιν ἀποδοὺς Ἀθήναζε ἐπανήλθεν νικήσας.

Exercise 164 [B].

οἱ δὲ στρατιῶται, οἳ πάλαι δῆλοι ἦσαν δεινὸν ποιούμενοι, τὸ τέλος εἶπον ὅτι οὐκέτι πείσονται τοῖς ἄρχουσιν, εἰ μὴ λέγωσιν ὅποι πορεύονται. οὐ γὰρ ἔφασαν οὐδέποτ' ἂν ὀρμηθῆναι εἰ μὴ ὁ στρατηγὸς ὑπέσχετο τοῦτο ἐρεῖν ἐπειδὴ τοὺς ἑαυτῶν ὄρους ὑπερβαίνειν. ἐνταῦθα δὲ ἀπεκρίνατο ὁ στρατηγὸς αὐτοὺς μὲν τὰ ἀληθῆ λέγειν, ὅμως δὲ οὐ συμφέρειν αὐτοῖς εἰδέναι πάνθ' ὅσα διανοοῖτο, ἵνα μὴ τύχῃ τινὶ μηνύοιτο τοῖς πολεμίοις· ἀλλ' εἰ αὐτῷ πείθονται οὐ μεταμελήσειν αὐτοῖς. καὶ ἀπέδειξεν ὡς ἄφρονες εἶεν εἰ τὴν ἐλπίδα τῆς δόξης καὶ τοῦ πλούτου μεθεῖεν ἅτε οὐκ ἐθέλοντες ἐπιμένειν ἕως αὐτῷ δόξειε πάντα ἐξηγεῖσθαι.

Exercise 165 [B].

ὑπολαβὼν δὲ Ξενοφῶν, ὦ Καλλία, ἔφη, εἰ τῷ Τισσαφέρνει δοκοίη, Κλέαρχός τε καὶ πάντες οἱ στρατηγοὶ συλληφθέντες ἀποθάνοιεν ἂν πρὶν ἡμᾶς αὐτοῖς βοηθεῖν. καὶ ἔτι λέγοντος αὐτοῦ ἤκουσαν κραυγῆς τε καὶ θορύβου ἐν τῷ στρατοπέδῳ γιγνομένου, καὶ ἐκδραμόντες ὡς τὴν αἰτίαν πευσόμενοι ἐνέτυχον λοχαγῷ τινι Ἀρκάδι δεινῶς τρωθέντι· ὁ δὲ ἅμα προστρέχων ἐβόα ὅτι Κλέαρχός τε τέθνηκε καὶ οἱ ἄλλοι συνειλημμένοι εἰσίν. εὐθὺς δὲ οἱ μὲν Ἕλληνες τὰ ὅπλα ἔλαβον φοβούμενοι μὴ ὅλον τὸ τῶν Περσῶν στράτευμα ἐπὶ βασιλεὺς δὲ εὐ εἰδὼς τοὺς τῶν Ἑλλήνων ὀπλίτας πολλῶ διαφέροντας τῶν ἑαυτοῦ ἱππέων ἐβουλεύσατο, εἴ τι πράσσειν δόλῳ δύναιτο, μὴ χρήσθαι τῇ βίᾳ.

Exercise 166 [A].

1. πάντες χαλεπῶς ἐφέρομεν τὸ ταῦτα κρυπτεσθαι.
2. πρέσβεις τινὲς ἐπέμφθησαν κωλύσοντες τὰ τείχη οἰκοδομεῖσθαι.
3. οὐδεὶς οὐκέτι οἷός τε ἦν κωλύσαι τὸν Φίλιππον [τοῦ] καταστρέφεσθαι τὴν Ὀλυνθον.
4. καίπερ αὐτὸς οὐ γινγνώσκων αὐτὸν, αἰεὶ ἀκήκοα δεινότατον ὄντα λέγειν.
5. οὐκ ἔχω λέγειν διὰ τὸ μὴ αὐτὸς παρῆναι.
6. οὐκ ἀπαρνεῖται μὴ οὐ μετασχεῖν τοῦ πολέμου.
7. ἐκωλύσαμεν αὐτὸν [τοῦ] κατιέναι πρὶν τὸν πόλεμον τελευτῆσαι.
8. ἀπεῖπον αὐτῷ μὴ ἐλθεῖν καίπερ ἐτοίμῳ ὄντι ὠφελεῖν αὐτούς.
9. οὐκ ἀπαρνήσομαι μὴ οὐκ εἰς καιρὸν ἀφικέσθαι.
10. χαλεπώτατα ἐφέρομεν τὸ αὐτοὺς μὴ πρότερον ἡμᾶς μεταπέμψασθαι.
11. παρέδομεν αὐτοῖς ταύτας τὰς ναῦς χρῆσθαι ὅπως ἐθέλοιεν.
12. ὑπέσχοντο ἀποδώσειν τοὺς ὁμήρους ἐφ' ὥτε τοὺς Θηβαίους μὴ λύσαι τὰς σπονδάς.

Exercise 167 [B].

1. παρέδωκαν ἡμῖν ταῦτα τὰ τέκνα τρέφεσθαι.
2. ἡμῖν ἐξῆν κατιέναι ἐφ' ὥτε μὴ μετέχειν τῶν τῆς πόλεως πραγμάτων.

Ex. 167—continued.

3. ἐλευθεριώτερος ἦν ἢ ὥστε τὸν ἐχθρὸν τιμωρήσασθαι.
4. ἐξέπεσεν ἐκ τῶν Ἀθηνῶν διὰ τὸ αὐτὸς τῆς προδοσίας ἐλεγχθῆναι.
5. παρέδωκαν τὴν πόλιν τοῖς μισθοφόροις φυλάσσειν.
6. οὐκ ἐπειρᾶτό ποτε κωλύειν τὸν υἱὸν [τοῦ] ποιεῖν ὅτι βούλοιτο.
7. οὕτω γενναῖος ὢν ἐφάνη ληφθεὶς ὁ στρατηγὸς ὥστε μηδένα ἢ λέγειν ἢ θορυβεῖν αὐτοῦ διὰ τῆς πόλεως ἐλαύνοντος.
8. μέγας χειμῶν γενόμενος ἠνάγκασε πάσας τὰς ναῦς εἰς τὸν λιμένα καταφυγεῖν.
9. οὐδεὶς ἀπηρνήθη ποτὲ μὴ οὐ παραδοτέον εἶναι ἡμῖν τὴν πόλιν.
10. οἱ ἔφοροι συνῆλθον διακρινόμενοι περὶ τοῦ ἐκ τῆς χώρας τὸν Ἀλκιβιάδην ἐκβαλεῖν.
11. ὁ στρατηγὸς παρήγγειλε τοῖς στρατιώταις μὴ διασπείρεσθαι διὰ τὸ τὰ ἐπιτήδεια ζητεῖν.
12. οὐ νομίζω τὸν Κλέωνα ἄξιον εἶναι αἰρεθῆναι στρατηγόν.

Exercise 168 [A].

ἐν δὲ τούτῳ ὁ μὲν βασιλεὺς ἐν τῷ μέσῳ, ὡς εἴρηται, καταστάς, καὶ οὐδένα ἐπιόντα αἰσθόμενος, τέλος δὴ προῦχώρησεν ὡς κατὰ κέρας τοῖς Ἑλλησιν ἐμπεσοῦμενος. ὁ δὲ Κῦρος ἰδὼν τοῦτο δρόμῳ προσέβαλεν ἄγων τοὺς ἑξακοσίους καὶ παρέρρηξε τοὺς πρὸ τοῦ

Ex. 168—continued.

βασιλέως τεταγμένους. ἐνταῦθα δὲ οἱ μὲν ἱππῆς σπουδῇ πάνν διώκοντες πανταχόσε διεσκεδάσθησαν· Κῦρος δὲ ὀλίγους τινὰς ἔχων κατελείφθη. καὶ μὴν οὐδ' οὕτως ἔχων δεινόν τι ἔπαθεν ἂν εἰ μὴ ἐξαίφνης τὸν ἀδελφὸν κατεῖδεν. ἰδὼν δὲ ἐκείνον ἐν τῷ ὄχλῳ μεγάλη τῇ φωνῇ ἐβόησεν, Τὸν ἄνδρα ὁρῶ, καὶ προπετῶς ἐπήλασεν. εὐθὺς οὖν εἰς χεῖρας ἦλθον οἱ ἀδελφοί· ἀλλ' οἱ περὶ Κῦρον ἐλάσσους ἦσαν ἢ ὥστε περιγενέσθαι, ὥστε δι' ὀλίγου [ἀπὸ τῶν ἱππῶν] κατεκυλίσθησαν καὶ ὁ Κῦρος ἕνατος αὐτὸς ἀπέθανεν.

Exercise 169 [B].

ἅμα δὲ τῷ ἡρι αὕτη ἡ στρατία τοσαύτη οὔσα ἦρεν ἐκ τῶν Σούσων, αὐτοῦ Ξέρξου ἡγεμονεύοντος. πρῶτον μὲν βραδέως προὐχώρουν· ἐπεὶ δὲ βασιλεὺς ᾔσθητο τῶν Σκυθῶν ἅει ἑαυτὸν ὑπεξερχομένων ἐβουλεύσατο ὥς τάχιστα προπέμπειν τοὺς ἱππέας, κελεύσας μὴ εἰς χεῖρας ἐλθεῖν τοῖς πολεμίοις ἀλλὰ πάντι τρόπῳ ἀναχωροῦντας αὐτοὺς κωλύειν· οἱ δὲ μέντοι τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐνέδρα τινὲ καταληφθέντες διεφθάρησαν. ταύτῃ οὖν τῇ νίκῃ θαρροῦντες οἱ μὲν βάρβαροι ἐδέχοντο τὸν Ξέρξην ὅπου ποταμός τις αὐτῷ διαβατέος ἦν· εὐθὺς δὲ ἀφικόμενοι οἱ Πέρσαι μίαν μὲν νύκτα ἐνάντιον τῶν πολεμίων ἐστρατοπεδεύσαντο, τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ἀντετάχθησαν, τῶν μὲν τοξοτῶν ἐν δεξιῷ κέρα καταστάντων τῶν δὲ πελταστῶν ἐν τῷ εὐωνύμῳ τῶν δὲ ὀπλιτῶν τὸ μέσον ἐχόντων. καὶ οὕτω ταχθέντες τοὺς πολεμίους πολλάκις

Ex 169—continued.

μὲν ἐπιόντας ἀπεκρούσαντο φεύγοντας δὲ οὐκ ἐδύναντο διώκειν· ὥστε οὔτε δόξαν οὔτε λείαν ἐκ τῆς μάχης ἠνέγκαντο.

Exercise 170 [A].

εἰ ἂ νῦν ὑμεῖς πράσσετε, ὦ Ἀθηναῖοι, ταῦτα οἱ πρόγονοι ἡμῶν ἔπραξαν ἐπὶ τοὺς Μήδους πολεμοῦντες, ἡ μὲν Ἑλλὰς οὐδέποτ' ἂν ἐλευθέρα ἐγένετο ἡμεῖς δ' ἂν ἦμεν σατράπου τινὸς ὑπήκοοι. λέγεται μὲν δὴ βασιλέως ποτὲ πέμψαντός τινας γῆν καὶ ὕδωρ παρὰ τῶν Ἀθηναίων αἰτήσοντας τοὺς κήρυκας εἰς φρέαρ ριφθῆναι· οἱ γὰρ Ἀθηναῖοι προείλοντό γε τότε τοῖς Μήδοις μάχεσθαι πρὶν πρὸς αὐτοὺς πράσσειν· ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐθέλετε ὑπὲρ τῶν Ἀθηνῶν οὐδὲν ποιεῖν πρὶν ἂν Φίλιππος πρὸς αὐτὰς τὰς πύλας ἀφίκηται. μὴ δῆτα πείθεσθε τοῖς ἀμφ' Αἰσχίνην λέγουσιν ὅτι Φίλιππος φίλος ἐστί. ποῖος ἄρα φίλος ἐστὶν ἐκεῖνος; ἅρ' οὐ πρότερον αὐτὸν ἠλέγξατε ὑμᾶς ἐξαπατῶντα ἄλλως τε καὶ περὶ τῆς Ἀμφιπόλεως; ἐὰν δὲ νῦν συμβῇτε ἐφ' ᾧ αὐτὸν Ὀλυνθον ὑμῖν παραδοῦναι, πάντες οἱ Ἕλληνες ὑμῶν καταγελάσσονται, μᾶλλον δὲ ὑμῖν αὐτοῖς δι' ὀλίγου φανείσθαι κατάγέλαστοι ὄντες.

Exercise 171 [B].

εἰκὸς μὲν εἶη ἂν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ πᾶσαν τὴν τῆς πόλεως δύναμιν ἐπὶ τὸν Φίλιππον ἀποστείλαιτε· ἐὰν δὲ μὴ δόξῃ τοῦτο ποιεῖν, —ἡγείσθε γὰρ, ὡς γ' οἶμαι,

Ex. 171—continued.

ἐπαχθέστερον ἀποδημῆν αὐτοί—ικανόν γε προστίθετε Ἀθηναίων στρατεύμα τοῖς ξένοις, ὅπόσους ἂν δόξη πρὸς τὸν πόλεμον ἀποχρῆν. ἔπειτα δὲ βουλευσασθε ὡς πάσης τῆς στρατίας πρὸς τῇ Μακεδονικῇ παραλίᾳ θέρος τε καὶ χειμῶνα ἐφορμησούσης, ἵνα ἐτοιμός ᾖ βοηθεῖν ὅποι ἂν ὁ Φίλιππος ὀρμήσῃ. ἀλλ' οὖν ταῦτ' ἐᾶτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς τὸ παρόν, καὶ ἀκροᾶσθέ μου λέγοντος δυσχερῇ μὲν ἴσως ἐπιτήδεια δὲ τοῖς οὕτω καθεστῶσιν. αὐτοὶ γὰρ πολλάκις φαίνεσθε ἐπὶ τοῖς ὑπὸ τῶν ὑμετέρων προγόνων καλῶς πραχθεῖσι σεμνυνόμενοι· ἐπειδὴν γάρ τις εἶπη καὶ διὰ βραχέων περὶ τούτων, οὕτως ἀναθορυβεῖτε ὥστε τοὺς ἐν τῷ Πειραιεῖ ναύτας τὸν ψόφον ἀκούειν. ἀλλ' ἐνθυμείσθε καὶ ἀλλήλους ἐρωτᾶτε διὰ τί ἐκεῖνοι ἐπιφανεῖς ἐγένοντο κατὰ πᾶσαν τὴν γῆν, ἐγένοντο οὖν διὰ τὰ ταῦτα πράσσειν ὧν ὑμεῖς πράσσετε οὐδέν. ἐκεῖνοι μὲν γὰρ αὐτοὺς τοὺς οἴκους ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος παρεβάλλοντο, ὑμεῖς δὲ οὐ παραβάλλεσθε τὸ θεωρεῖν· εἰς τὰ ἔσχατα τῆς γῆς ἐκεῖνοι ἐστρατεύοντο, ὑμεῖς δὲ ῥαθυμοῦντες οἴκοι καὶ τοὺς βαρβάρους μισθωσάμενοι τούτους ἀποστέλλετε πρὸς τὰ ὑμέτερα πράγματα. εἰς τοσοῦτο γὰρ τῆς αἰσχύνης ἢ τοῦ Θεμιστοκλέους πόλις πέπτωκεν.

Exercise 172 [A].

ἦδη οὖν σχεδὸν φανερόν ἐγένετο ὅτι οὐ προσβολαῖς ἢ πόλις ἀλώσεται. δι' ὃ ἔδοξεν αὐτὴν προσάγεσθαι λιμῷ. δι' ὅλου μέντοι τοῦ ἐπιγιγνομένου χειμῶνος ὁ ἕξω τῶν τειχῶν ἀναρίθμητος στρατὸς οὐχ ἡσσον ἔπασχεν ἢ οἱ ἐντός, ἀνθρώπων ἀποθνησκόντων πολλῶν

Ex. 172—continued.

διά τε τὸ δεινὸν ψῦχος καὶ διὰ τὴν τοῦ σίτου ἔνδειαν νοσησάντων· καὶ γὰρ οἱ οὕτως ἀποθανόντες, ὥς τοῖς πολιορκοῦσι πολλάκις συμβαίνει, πολλῶ πλείονες ἦσαν ἢ οἱ ὑπὸ τῶν πολεμίων διαφθαρέντες. οἱ δὲ τῆς πόλεως ἐντὸς καθ' ἡμέραν δεινότερα ἔπασχον, ὥς τοῦ σίτου μόνον ἱκανοῦ ὑπάρχοντος ὥστε τὴν ἀναγκαίαν τροφὴν παρέχειν· καὶ ἅμα τῷ ἡρι ἐκινδύνευον μὲν πάντων τῶν ἐπιτηδείων ἀποστερηθῆναι, ἐφοβοῦντο δὲ μὴ ὁ στρατηγὸς οὐ δύναίτο τὸ ναυτικὸν συσκευάζειν πρὶν τὴν πόλιν αἰρεθῆναι.

Exercise 173 [B].

ὀλίγιστα ἤδη τοῖς Ἀθηναίοις αἱ λοιπαὶ τῶν νεῶν ἦσαν· ταύτας μέντοι ἀνείλκυσαν καὶ μικρὸν τεῖχος οἰκοδομήσαντες ἐν νῶ εἶχον ὥς ἀνδρειότατα ἀμύνεσθαι. καὶ δὴ καίπερ ὀλίγοις οὔσι καὶ φαύλως ὥπλισμένοις καὶ τοῦ σίτου δεομένοις οἱ πολέμιοι ἀπώκνουν μὲν ἐπιθέσθαι ὥς εὖ εἰδότες ὅσῃ καὶ ἀνέλπιστοι σωθήσεσθαι οἱ Ἀθηναῖοι παρέχονται ἀρετήν. πέμψαντες δὲ κήρυκα ὑπισχνοῦντο ὁμολογήσεσθαι ἐφ' ᾧ τοὺς Ἀθηναίους εὐθὺς ἐκ τῆς νήσου ἀναχωρῆσαι. οἱ δὲ ἀπεκρίναντο οὐ δύνασθαι ἀναχωρεῖν μὴ ὑπὸ τῶν οἰκοθεν κελευσθέντες.

Exercise 174 [A].

ὁ δὲ τοῦ Νικίου στρατὸς πρὸς Συρακούσαις ἐστρατοπεδεύετο ἑκατὸν καὶ εἴκοσιν ἡμέρας· ἔνθεν γὰρ εἰ καὶ ἄλλοθεν ὁ Ἑρμοκράτης ὠφέλητο. πρῶτον μὲν ἐν τοῖς ὑπὲρ τῆς πόλεως ἄκροις ἠϋλίσαντο ὥς μιᾷ ὁρμῇ αὐτὴν

Ex. 174—continued.

αἰρήσοντες· ἔπειτα δὲ τρεῖς πειρασάμενοι εἰσελθεῖν ἢ καὶ διὰ πολλοῦ τὸ τεῖχος ἀσθενὲς ὃν ἡσθάνοντο καὶ ἐκάστοτε ὑπὸ τῶν ἐνοικούντων θαρραλέως ἀμυνομένων διακωλυθέντες, ἐβουλεύσαντο, ὥς δὴ ἔδει, στρατόπεδον πρὸς τῷ λιμένι ποιῆσαι ἐν πεδινῷ τε καὶ λιμνώδει χωρίῳ καὶ προσμένειν ἕως οἱ πολῖται λιμῷ ἀναγκασθεῖεν περὶ ἀπαλλαγῆς πράσσειν. ὥς δὲ τοῦτο σπεύσοντες ἤρξαντο μὲν τείχει ἀπλῶ τὴν πόλιν ἀποτειχίζειν· πρὸς δὲ τοῦ ποταμοῦ οὐκ ἐδύναντο ἐπιεικῶς φυλάσσειν· δι' ὃ ὀλκάδες εἰς τὸν λιμένα θαρραλέως εἰσπλεύσασαι τοῖς φρουροῦσι σῖτον εἰσῆγον.

Exercise 175. [B].

αὕτη ἡ ἐν Αἰγύπτῳ γενομένη συμφορά, πλέον ἢ μυρίων τῶν Ἀθηναίων διαφθαρέντων, ἔσχατον τὸ πένθος ἐνέβαλε τῇ πόλει· οὐ γὰρ ἦν μόλις εἰς οἶκος ὅθεν οὐκ ἀπώλετο ἡ υἱὸς ἡ ἀδελφός. οὐδὲ δεινὸν ἂν ἦν εἰ οἱ πολῖται πρὸς τὰ ἐν Αἰγύπτῳ πράγματα ἡθύμην· ἀλλ' αὐτῇ τῇ ὑστεραίᾳ ἡμέρᾳ ἐπεὶ ἡγγέλθη, τῇ ἐκκλησίᾳ ἐψηφίσθη ἄλλην στρατείαν παρασκευάζεσθαι. αὕτη μέντοι ἡ στρατεία οὐδέποτε εἰς τὴν Αἴγυπτον ἐξέβη. ὁ γὰρ Κίμων, στρατηγὸς αὐτῆς καταστάς, πολὺν χρόνον περὶ τὴν Κύπρον ἔμεινεν ἵνα ταῖς ἐκεῖ Ἑλληνικαῖς πόλεσι τὸ Φοινικικὸν ναυτικὸν ἀμύνοι· ἀλλ' ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἥ ἡ ναυμαχία ἐγένετο νοσῶν μὲν αὐτὸς οὐκ ἐνέβη, τοὺς δὲ στρατιώτας παρεθάρσυνε πρὶν ἐμβῆναι. ἀπέθανε γοῦν οὐκ ἀναξίως τοῦ υἱοῦ τοῦ Μιλτιάδου αὐτῷ τῷ καιρῷ ᾧ τοὺς πολεμίους νικήσασαι αἱ νῆες κατήγοντο.